

Kansanääni

Mielipidelehti työn, toimeentulon, rauhan ja kansanvallan puolesta

Nro 6/25, joulukuu 2025-helmikuu 2026, 24 vuosikerta, irtonumero 2 €

Ulos EU:sta- demokraattinen vaihtoehto uusliberalismille

Helsingissä kansalaisjärjestöt protestoivat demokraattisen Euroopan puolesta jo 9.9.2006

Suomi ui syvissä vesissä s. 2
Ulkoministerin hysteriä s. 3
Perusoikeuksia rajoitetaan s. 4
Ranskan nykytilanne s. 6
SOTE:n romuttamista tietoista s. 11
Talvisodasta muistelmateos s. 17

Sivut 2-3

- Suomi syvissä vesissä-muutos on välttämätön.
- Hermannissa keskusteltiin Ukrainasta.
- Velat on maksettava.
- Ulkoministerin arktinen hysteria
- Euroopan Unionissa eletään suuren typeryyden aikakautta.

Sivut 4-5

- Hallitus ja eduskunta taas perusoikeuksia rajoittamassa.
- Viro tuomitsi Aivo Petersonin 14 vuodeksi vankeuteen.
- Olli Kotron kirjoitus
- Suomi autioituu

Sivut 6-7

- Ranskan nykytilanteessa näkyy EU:n todellisuus.
- Sanna Marin, Ultraterroristi
- Asiantuntija

Sivut 8-9

- Murskataan "Trumpin seuraus"
- Pentti Suksi in memoriam
- Eläkeläisistä elinvoimaa
- Sotien perimmäiset syyt
- Sachs: Turvallisuus on jakamaton ja historia on tunnettava.

Sivut 10-11

- Wagenknechtin vasemmistoliberalismin kritiikki osuu.
- Soten Romuttaminen on hanke joka muuttaa suomalaisen yhteiskunnan (osa 1)

Sivut 12-13

- Rooman tuhatvuotinen valtakunta (4)
- Robert Kennedy Jr-Trumpin hallituksen tekijämies.
- Kansanvalistusta Kiinasta-pidemmän tähtäimen projekti.

Sivut 14-15

- Historiallisen materialismin perusteista (6-8)

Sivut 16-17

- Vihdoinkin-minun Venäjäni
- Tonavan varrella
- Neuvostoupseerin muistelmät talvisodasta koottiin kansiin.
- Venäjän lähettiläs Kuznetsov: Venäjällä ei ole EU:ssa keskustelukompania.

Sivut 18-19

- Kansan ääni kuuluu muutoksen puolesta.
- Työkansan ilmoituksia

Sivu 20

- Suomen itsenäisyyden puolustus
- Kuhmossa vaadittiin-Rajat auki.
- Jaken muistelmateos puhuttaa.
- EU-johtajat hakoteilla, vaikka EU romahtaa käsiin.

Itsenäisyyspäivänä: "tälle hulluudelle on tultava loppu"

Itsenäisyyspäivänä eri ryhmät protestoivat ja esittivät syvän huolensa. Joukkovoima kävi Kauppatorilla.

Suomi ui tänään todella syvissä vesissä. Ulkopolitiikassa olemme kestäättömässä tilassa. Siellä linjamme ei jätä minkäänlaista tilaa diplomaattiselle kanssakäymiselle Venäjän kanssa. Taloutemme on ajettu katastrofin partaalle ja terveydenhuoltomme rapautetaan eväämällä hyvinvointialueilta rahoitus. Sote-toimi ajetaan yksityisten käsiin. Se on poliittinen hanke, jolla muutetaan tietoisesti yhteiskunnan käytäntöjä. Kansaa pelotellaan päättäjien taholta ulkoisesta uhasta ja kehitellään toimia ihmisten valvomiseen. Itsenäisyyspäivän puheissa todettiin, että tämän järjettömyyden on loputtava.

Sivut 2, 3, 4, 7, 11 ja 20

Asukkaat vaativat: Rajat auki ja yhteistyö palautettava

Asukkaat protestoivat 18.11.2023 Suomen hallituksen rajasulkupäätöstä vastaan.

Vuoden 2023 lopulla Suomi sulki Venäjän vastaisen rajansa liikenteeltä ja mm. Suomessa asuvat venäläiset eivät voineet pitää yhteyttä Venäjällä asuviin sukulaisiinsa ja perheisiinsä. Tekosyynä naapuriyhteistyön katkaisemiselle Suomen viranomaiset esittivät Venäjän kautta pyrkivien muuttajien tulon Suomeen. Raja on ollut kiinni nyt kaksi vuotta ja mm. itäisen Suomen elinkeinoelämä on vaikeuksissa. Asukkaat ovat järjestäneet protesteja rajan avaamisen puolesta mm. 14.12. Oikeistohallitus kieltäytyy neuvottelemasta Venäjän viranomaisten kanssa. Yhteistyö Venäjän kanssa on palautettava.

Sivu 20

Kaikkien maiden proletaarit -liittykää yhteen!

K

ansanääni

Päätoimittaja:
Tommi Lievemaa

Helsinki 19.12.2025

Suomi syvissä vesissä - muutos on välttämätön

Ulkoministeri **Elina Valtonen** lausui hiljattain yhdysvaltalaisen CBS-kanavan ohjelmassa, että ”viimeisen sadan vuoden aikana yksikään Venäjän naapuri ei ole hyökännyt Venäjälle, mutta Venäjä on vallannut (invaded) 19 maata”. Tämä uskomaton lausunto herätti runsaasti kansainvälistä huomiota. Moni muun muassa hämmästeli, onko 2.maailmansota poistettu kokonaan Suomen historiankirjoituksesta.

Valtonen ei tyytynyt ainoastaan historian räikeään vääristelyyn. Hän julisti lisäksi, että Venäjä on pysyvä uhka Euroopalle. Tämä lausunto huomattiin myös Venäjän ylimmässä johdossa, ulkoministeri Sergei Lavrovia myöten. Valtonen itse oli erittäin tyytyväinen lausuntoonsa ja sen aikaansaamaan reaktioon: ”Osui ja upposi”, hän totesi. Hieman tämän jälkeen Stubb lisäsi löylyä, kun hän julisti Venäjän olevan ykkösuhka paitsi Euroopalle, niin myös koko läntiselle maailmalle. Suomessa ulkopoliitikkaa johtaa perustuslain mukaan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Nämä lausunnot ovat siis nykyisen suomalaisen ulkopoliitiikan kovaa ydintä.

Tällaiset äärimmäisen jyrkät linjaukset eivät jätä minkäänlaista liikkumatilaa diplomatialle tai suhteiden parantamiselle Venäjän kanssa. Ilmeisesti sellaista ei enää pidetä edes kovin tarpeellisena. Pääministeri Orpo sanoi äskettäin, että jos suhteita aletaan joskus avata uudelleen, tulee se tehdä pienin askelin ja yhdessä, yhtenä Eurooppana. Itsenäisestä ulkopoliitikasta on tällä tavoin luovuttu vapaaehtoisesti. Suomi pelaa upporikasta ja rutiköyhää, kun se on laittanut ulkopoliitikassaan kaiken yhden kortin, eli USA:n, varaan.

Nykyinen lännentymisen ja Nato-liittoutumisen linja on ajautunut katastrofin muutamassa vuodessa. Suomen talous on erittäin suurissa vaikeuksissa Venäjän-kaupan katkaisemisen, kaiken yhteistyön lopettamisen sekä itärajan sulkemisen takia. Suomen talous ei tule mitenkään kestäämään Naton vaatimaa asevarustelun tasoa. Jos tuo taso aiotaan saavuttaa, vaatisi se rajuja leikkauksia muilta sektoreilta. Kansalaiset ovat jo valmiiksi todella ahtaalla edellisten jättileikkausten vuoksi, joten uusia leikkauksia tuskin hyväksyttäisiin ilman vastarintaa.

Koska Eurooppa on pitkälti konkurssin partaalla taloudellisesti, on EU-eliitti keksinyt ovelan keinon rahoittaa Ukrainan korruptoitunutta järjestelmää lähivuosina: EU aikoo ryöstää Venäjältä 200 miljardia euroa sen varoja, jotka jäädytettiin sotilaallisen erikoisoperaation alettua keväthalvella 2022. Suomi on ollut eräs innokkaimmista ryöstöoperaation kannattajista. Meillä on paheksuttu suuresti Belgiaa, joka on toppuutellut tätä avointa varkautta. Belgialla on hyvä syy pelätä seuraamuksia, sillä merkittävä osa varoista on belgialaisilla tileillä.

Suomi ui tänä päivänä historiallisen syvissä vesissä, eikä muutosta tai järkiintymistä ole näköpiirissä. Pääinvestoin lausunnot käyvät viikko viikolta päättömimmiksi. Valtiojohto näyttää olevan valmis uhraamaan Suomen kansan länsisuuntauksen alttarille, hinnasta välittämättä. Talous on jo ajettu kuralle, ja vieläkin pahempaa voi olla tulossa, mikäli sotaretoriikka ei nykyisestä hellitä. Tarvitaan täydellinen suunnanmuutos, vaikka sellainen näyttää tällä hetkellä kaukaiselta mahdollisuudelta. Muuta mahdollisuutta Suomen selviytymiselle ei kuitenkaan ole.

Toimituksen pääkirjoitus: Tommi Lievemaa

Tilaan

K

ansanään

Taloudellisten syiden vuoksi siirryimme painetusta lehdestä postijakelun sijaan sähköisen PDF-version jakeluun. Tilausmaksujen yms. korottaminen ei ratkaise tätä tilannetta. Kansan äänen toimittamista emme lopeta, vaan sitä tulemme edelleen kehittämään.

Kansan ääni toimitetaan entisessä ulkoasussa. Lähetämme lehden PDF-muotoisen aidon näköisversion lehden ilmestyttyä kaikille tilaajille. Niille, joilla ei ole PDF-tiedoston lukemiseen tarvittavaa laitteistoa, tietokonetta , S-postia yms. lähetämme yksinkertaisen paperikopion.

Toimi näin: Kun haluat, että lähetämme sinulle aina lehden ilmestyttyä KÄ:n PDF-muotoisen näköislehden sähköpostiin, laita meille sähköpostitietosi seuraavaan osoitteeseen: heikki.mannikko@pp1.inet.fi. p. 0440103450 tai kalevi.wahrman@gmail.com. p. 0405523099. Jos haluat, että lähetämme sinulle lehden paperikopion, ilmoita siitä sekä myös osoitetietosi em. tovereille.

Tilausmaksua emme peri. Sen sijaan pyydämme osittamaan tukimaksua (omantunnon mukaan) kansanrintaman tilille: Osuuspankki FI08 5541 1420 0279 66 sekä laittamaan lehteen vappu- ja uudenvuoden tervehdykset ym. Kaikki 20 vuoden aikana ilmestyneet numerot ovat lukijoiden/tilaajien käytössä Kansan äänen verkkojulkaisussa osoitteessa www.kansanaani.org.

Hermannissa keskusteltiin Ukrainan tilanteesta

Tiistaina 18.11.2025 Kallio-Vallilan Venäjä-seura järjesti Hermannin kerholla Luento/keskustelutilaisuuden, jonka aiheena oli ”Ukrainan sodan päättymisen edellytykset ja sodan vaikutus Suomen ulkopoliittikkaan”. Luennoitsijaksi oli saapunut Historioitsija ja Aleksanteri-instituutin johtaja, filosofian tohtori Markku Kangaspuro.

Luennossaan Markku esitteli kosolti aiheeseen liittyviä tietoja, arvioita ja oletuksia. Zelenskyi on jo ilmoittanut, että ei asettune enää ehdokkaaksi tulevissa presidentinvaaleissa. Tilannetta rintamalla vaikeuttaa se, että armeijan riveistä on viime aikoina poistunut 100000 karkuria. Ongelma ei tällä hetkellä lie se, etteikö Ukrainan joukoilla ole käytössään aseistusta. Suurin ongelma on, että armeijalta puuttuu miehistöä ja koulutettuja taistelijoita. Pikakoulutetuilla sotilailla vahvennetut joukot tuskin kykenevät ottamaan Venäjältä takaisin heidän valtaamia alueita. Taisteluiden osalta lie nee tosiasia se, että jos/kun Venäjän joukot saavat haltuunsa Pokrovskin, maa on hyvin avoin edetä seuraaviin tärkeisiin isoihin asutuskeskukseen, Kramatorskiin ja Slavjanskiin. Selvästi tuli todettua, että Ukraina on tällä hetkellä ”lirissä”.

Kangaspuro esitti arvionaan, että Ukrainalla oli ”matkan varrella” rauhan mahdollisuuksia, joiden turvin Ukraina olisi kyennyt säilyttämään itsenäisyytensä ja silloiset rajansa. Ensimmäinen oli 2014–2015 Minskin sopimus. Ukraina olisi säilyttänyt rajansa, mutta maasta olisi tullut federaatio ja Itäinen Ukraina olisi saanut autonomian. Minskin sopimusta ei noudatettu. Toinen mahdollisuus oli heti Venäjän erikoisoperaation keväällä 2022 alettua, kun Istanbulissa järjestettiin Ukrainan ja Venäjän väliset neuvottelut, joissa sovittiin mm. periaatteista, että Ukraina palauttaa puolueettomuuden ja kieltäytyy Nato-jäsenyydestä ym. Tämän sopimuksen kävi edellinen Britannian pääministeri Boris Johnson torppaamassa.

Tässä yhteydessä luennoitsijan olisi ollut syytä muistuttaa, että Minskin sopimuksia ei ollut tarkoituskään noudattaa. Sopimukset mm. allekirjoittaneet Ranskan entinen presidentti Francois Hollande ja Saksan entinen liittokansleri Angela Merkel myönsivät kannattaneensa sopimuksia siksi, jotta Kiovalle jää aikaa valmistautua täysimittaiseen aseelliseen konfliktiin. Ukraina ei pannut sitä täytäntöön, ja myös presidentti Volodymyr Zelensky myönsi, ettei hänellä ollut aikomus-

takaan panna sopimusta täytäntöön. Olisi myös ollut syytä mainita, että heti Boris Johnsonin vierailun jälkeen lavastettiin Buchan verilöyly, josta syytettiin Venäjää ja näin luotiin syy-

kieltäytyä vähän aikaisemmin sovitusta Istanbulin rauhansopimuksesta.

Allekirjoittaneen mielestä luennoitsija hieman harhaili tässä Maidania koskevassa kysymyksessä. Maidanin mielenosoitukset alkoivat jo vuoden 2013 puolella. Lienee ollut niin, että vahvistaakseen tavoitteitaan Venäjän voimavarojen haltuun ottamiseksi, USA ja EU alkoivat tukea myös taloudellisesti Ukrainan banderalaista äärioikeistoa. Kangaspuron mukaan Maidanin lähtökohta oli, että Janukovits päätti keskeyttää Ukrainan ja EU:n assosiaatiosopimuksen käsittelyn. Tämä oli yksi vaihe prosessissa, jossa länsi yritti ottaa Ukrainaa haltuunsa. Kriisi eteni vaiheeseen, jossa Janukovits sopi opposition ja läheisten ulkomaisten edustajien kanssa, että allekirjoitetaan 48 tunnin sisällä sopimus, joka palauttaa voimaan v. 2004 perustuslain. Banderalaiset eivät tätä odottaneet, vaan valtasivat aseellisesti hallituksen ja parlamentin toimitilat ja Janukovits joutui pakenemaan maasta. Muistettava on myös, että Banderalaisten tavoitteita tuettiin, kun noin 50 maidanilaista ammuttiin läheisten talojen ikkunoista käsin. Tästä syytettiin Janukovitsin hallintoa, jonka väitettiin määränneen poliisin Bergut-erikoisjoukot ampumaan mielenosoittajia. Vasta 10 vuotta myöhemmin 18.10.2023 oikeus totesi, että mielenosoittajia ampuivat Maidanin rakentaneet toimijat hotelli Ukrainasta käsin. Tämä oli selkeä sotilasvallankaappaus, jonka länsivallat välittömästi hyväksyivät. Tämän näkemyksen esitti myös Pekka Visuri, joka aiemmin luennoi yhdistyksemme tilaisuudessa.

Kangaspuro esitteli erilaisia julkisuudessa esitettyjä rauhan skenaarioita ja ajatuksia siitä, että miten Ukrainan konflikti voidaan päättää. Lähtökohtaisesti ne tuntuivat kaikki utooppisilta ja toteuttamiskelvottomilta. On ajateltu, että Intia ja Kiina asettaisivat pakotteita

Kuva: Heikki Mannikko

Kuvassa vastustetaan Ukrainan sotaa 25.2.2023 Oodil-la, josta lähdetään marssimaan Venäjän suurlähetystön edustalle. Muuta syyllistä ei löydetty. Alas on ymmärrys kadonnut, vaikka mukana oli joukko entisiä taistolaisia.

Venäjälle, millä pakotettaisiin Venäjä neuvottelupöytään hyväksymään länsimaiden saneleman rauhan. Tai sitten pohditaan, että USA vähentää apuaan Ukrainalle ja kohdistaa painostuksensa Kiinaan. Tällaisten näkemysten esittäjät tuskin ymmärtävät geopolittista tilannetta ja päästelevät ilmoille harkitsemattomia aiopieruja. Jätetään myös huomioimatta, että maailmassa on tänään 11 valtiota, jotka ovat järjestäytyneet BRICS yhteisöksi. Se on tällä hetkellä moninapaisen maailmanjärjestyksen hyväksyvien valtioiden keskittymä, joka pohjaa politiikkansa tasavertaisuuteen ja yhteistyöhön kolonialistisen alistamisen sijaan. Tuskinpa Kiina ja Intia tästä liitosta lipeävät.

Tutkijoilta unohtuu tai he eivät yksinkertaisesti tiedä sitä, että suuret kapitalistiblokkit ajautuvat lainomaisesti (Marxin arvolaaki) kamppailuun taloudellisesta ja poliittisesta vaikutusvallasta maailmassa. Näin kävi läntiselle talousblokille, kun USA katsoi, että Venäjää ei voida voittaa kentällä ja Eurooppa (EU) ja USA ajautuivat taisteluun vaikutusvallasta maailmassa. Tämän päätöksen takana ovat USA:n pääomapiirit, eikä USA tästä helposti muuta kursiaan. EU on nyt yksin sen ajatuksen kanssa, että Venäjä on voitettava ja sen voimavarat on kaapattava läntisten pääomapiirien haltuun.

Rauhan mahdollisuutta pohdittaessa Markulta jäivät aivan ehdottomasti tärkeimmät asiat nostamatta keskusteluun, nimittäin sodan juurisyyt, joita kyllä joissakin puheenvuoroissa yritettiin pitää keskusteluissa mukana. Sen sijaan tuotiin esiin, että Venäjä oli hyökkääjä. Miten tämä nyt sitten tulee nähdä? Vastoin kaikkia sopimuksia Nato/EU siirsi Naton kiinni Venäjän rajaan, varusti Ukrainaa Minskin sopimuksen varjolla Venäjän vastaiseen sotaan, aloitti Itä-Ukrainassa sisällissodan, nosti hitleriläisen Banderan

Jatkuu sivulla 5

Velat on maksettava

Euroopan komissio ehdottaa jäsenmailta takuita Venäjän varojen takavarikoimiseksi. Suomen osuus on 3,2 miljardia euroa. Mitähän hallituksemme meinaa sanoa, kun Venäjä ilmoittaa, että rahat sitten tälle ja tälle tilille... Meniskö se esim. niin, että ”hähää, me ei makseta mitään...”

Kun Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991, se jätti Suomelle velkaa noin 600 miljoonaa euroa. Venäjä olisi voinut ilmoittaa, että ei se maksa hajonneen valtion velkaa Suomelle, mutta Venäjä maksoi. Velkaa alettiin maksaa takaisin 2000-luvulla ja viimeinen erä maksettiin vuonna 2017.

Venäjä maksoi Neuvostoliiton velkoja myös Pariisin klubille 40 miljardia taalaa ja teki tämän

oma-aloitteisesti ottaen myös muiden tasavaltojen velat omalle kontolleen. Se maksoi myös velat entisen Jugoslavian seuraajavaltioille, vaikka olisi voinut niistäkin kieläytyä. Vuonna 2006 Venäjä maksoi viimeisen erän Pariisin klubille kertamaksuna: 22,5 miljardia dollaria. Maa on koko itsenäisyytensä ajan sijoittanut Euroopan arvopapereihin, mistä nyt syntynyt 210 miljardin euron jäädytetty sijoituspotti koostuu.

Kyse on tietysti luottamuksesta ja vastuunkannosta. Ja mitä meidän älypäämme nyt sitten meinaavat tehdä? Pölliä nuo rahat. Eikö mene jakeluun, että jos me takaamme nuo varat, niin takaajavaltiona Venäjä hakee tuon meidän osuutemme meiltä ja meillä ei ole mitään

muuta mahdollisuutta kuin maksaa?

Takaisinmaksusta tulee silloin nöyryyttävä tapahtuma ja sitä tullaan vertaamaan sotakorvausten maksamiseen, jos annamme tällaisen tapahtua. Euroopan komissio ei ole vastuussa, koska sitä ei ole vaaleilla valittu, vaan vastuu on jäsenmaiden. EU:ssa ei näköjään ymmärretä, että tämä voi pahimmassa tapauksessa hajottaa koko unionin, kun kansalaiset tulevat kysymään päättäjiltä, että kenen luvalla rahat vietiin ja kenen päätöksellä veronmaksajat laiteetaan maksamaan rahat takaisin.

Jauri Varvikko

Ulkoministerin arktinen hysteria

Ulkoministeri Elina Valtonen julkaisi marraskuun lopussa asiakirjan Suomen arktinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Ulkoministerin linjaus. Julkaisussa ministeri esittelee poikkeuksellisesti omia linjauksia, ja se täydentää aikaisempia valtioneuvoston nimissä julkaistuja asiakirjoja Suomen arktisen politiikan strategia (2021) ja Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko (2024).

Ulkoministeri Elina Valtonen toteaa tuotoksensa esipuheessa Suomen pitkäaikaisen tavoitteen olleen rauhanomainen arktinen alue. ”Suomen tavoitteena on vakaa ja turvallinen arktinen alue. Turvallisuutta rakennettaessa avainroolissa ovat alkuperäiskansat ja alueen oma väestö.” Ministeri kirjoittaa kuitenkin heti perään, että ”Uudessa kansainvälisessä tilanteessa joudumme vastamaan sekä taloudellisten, että sotilaallisten jännitteiden kasvuun.” Ja ministeri jatkaa ”Suomen ja Ruotsin jäsenyyksien myötä Natolla on aikaisempaa vahvempi rooli Pohjois-Euroopan vakauden tuottajana ja taakajana. Suomi vahvistaa osaltaan Naton pelotetta ja puolustusta arktisella alueella”

Linjauksessaan ministeri painottaa, että Suomi tarvitsee tällä hetkellä erityistä tarkkaavaisuutta ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Ilmastomuutoksen myötä avautuvat uudet merireitit ja alueen maaperästä hyödynnettävät niin sano-

tut kriittiset mineraalit houkuttelevat monia toimijoita monessa mielessä herkälle alueelle. Ulkoministerin tulkinnan mukaan jännitteet arktisella alueella alkoivat kasvaa viime vuosikymmenellä, kun ilmaston lämpenemisen myötä Yhdysvaltojen ja Kiinan kiinnostus suuntautui alueelle avautuvien uusien merireittien, öljy- ja kaasuväylien ja erilaisten kaivannaisten houkuttelemina.

Yhteistyökumppanit

Aiemmin Pohjoismaiden yhteistyösuhteet rakentuivat maiden keskinäisille sopimuksille, mitkä pitivät sisällään yhteistyön huoltovarmuus-, pelastus- ja ympäristökysymyksissä. Nykyään pohjoismainen yhteistyö nähdään laajempaan. Se pitää sisällään turvallisuuspolitiikan kovan ytimen lisäksi ainakin logistiikkaan liittyviä toimintoja, kuten maantie- ja rautatieyhteyksien kehittäminen. Ja tällä tarkoitetaan julkilausutusti sotilaallisen liikkuuden parantamista. Tämän lisäksi ulkoministerin tuoreessa linjauksessa on kirjattuna ”Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon on mahdollistanut aiempaa huomattavasti pidemmälle menevän puolustusyhteistyön ilman poliittisia rajoitteita.” **Yhdysvallat ulkoministeri nä-**

kee tärkeänä yhteistyökumppanina ja mainitsee sen suunnan yhteistyön painopisteiksi kansallisen turvallisuuden lisäksi taloudellisen yhteistyön, energian, kriittiset mineraalit, avaruusinfra ja ohjuspuolustuksen. ”Ilmastomuutokseen vastaaminen ja kestävä kehitys ovat jääneet taka-alalle.”, toteaa ministeri nykytilanteesta. Myös jäänmurtajakauppojen perimmäinen syy ja tarkoitus avautuu ministerin turvallisuuspoliittisissa linjauksissa ”Arktisten meriväylälinjauksien avulla Yhdysvallat vahvistaa asemaansa arktisilla vesillä.”

Valtioneuvoston asiakirjoissa lähdetään nykyään siitä, että Venäjän hyökkäys Ukrainaun muutti leikaten turvallisuuspoliittisen tilanteen myös arktisella alueella. Niinpä Suomen ulkoministeri toteaa tyydytyksellä kaikkien muiden arktisen alueen maiden, paitsi Venäjän, kuuluvan nykyään Natoon. Ja vielä ministeri ylistää tämän sotakoalition voittokulkua toteamalla Itämeren olevan nykyään lähes kokonaan Nato-maiden ympäröimä. Tässä yhteydessä meidän ulkoministerillämme riittää ylisanoja tämän sotaisan ajan ilmiöistä ”Nato-maat järjestävät aiempaa enemmän sotilaallisia harjoituksia Pohjois-Euroopassa ja Pohjoisella Jäämerellä. Suomen ja Ruotsin jäsenyys liittokunnassa kytkee Itämeren ja arktisen alueen tiiviimin yhteen. Pohjois-Suomeen perustettavat Naton eteenyönnetyt maavoimajoukot (FLF) vahvistavat liittokunnan pelotetta ja puolustusta pohjoisessa ja laajemminkin arktisella alueella.”

Logiikka kadoksissa

On vaikea ymmärtää ulkoministeri Valtosen logiikkaa ja ajatustenjuoksua, kun hän samassa kappaleessa kirjoittaa ”Vaikeasti ennakoitavassa kansainvälisessä tilanteessa

Kuva: Puolustusvoimat

Naton sotaharjoitusjoukko siirtymässä jossakin Suomen ja Norjan raja-seudulla. ”Harjoitus tulee olemaan näkyvä ja kuultavissa. Suosittelemme kärsivällisyyttä ja varovaisuutta kaikille tien päällä ja harjoitusjoukkojen kohdatessa.” Tällä tavalla ohjeistettiin pohjoisen Suomen teillä liikkuvia viimevuotisen, Suomen kaikkien aikojen suurimman sotaharjoituksen varalta. Nordic Response 24 -sotaharjoitus oli ensimmäinen monikansallinen, Suomen ja Ruotsin Nato-yhteensopivuutta testaava harjoitus.

Suomi pyrkii toimimaan niin, etteivät ongelmat muualla heijastu arktiselle alueelle nykytilannetta enemmän, saati kärjisty siellä.” Mutta kuitenkin ministeri toteaa heti perään ”Vahva kansallinen puolustuskyky osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta muodostaa Suomen turvallisuuden perustan. Suomelle on olennaista, että Natolla on riittävät valmiudet toimia myös arktisella alueella.”

Suomi siis, ainakin retoriikan tasolla, on toimivinaan rauhanomaisin metodein, mutta samalla korostetaan koko ajan mitä erilaisimpien sotilaallisten valmiuksien merkitystä. Eikös juuri Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys ja sen myötä tiiviimpi eroatlantinen kytkös ole niitä uusia elementtejä, mitkä ovat saaneet tilanteen kehittymään jännitteiseksi arktisella alueella?

Ulkoministerin mukaan on kuitenkin niin, että Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet ovat vahvistaneet pohjoisen Euroopan turvallisuutta, samalla kun ”...arktinen alue on erottamaton osa euroatlant-

tista turvallisuutta.” Lisäksi logiikka tuntuu oudolta, kun Suomen ulkopolitiikan ykköshenkilö kirjoittaa linjauksessaan ”Venäjän ja Kiinan tiivistyvä yhteistyö lisää arktisen alueen jännitteitä, ja vaikuttaa turvallisuustilanteeseen myös Suomessa.”

Yhtä lailla ristiriitaisena voi nähdä ulkoministerin esille ottamat julkilausumat, joiden mukaan Suomi on pitkään pyrkinyt vahvistamaan EU:n arktista politiikkaa, ja mainitsee ajatuksena olleen aina arktisen alueen säilyttäminen rauhanomaisen yhteistyön alueena ja pyrkinyt ilmaston muutoksen eteenmisvauhdin hidastamisen sekä kestävän kehityksen tukemiseen arktisella alueella.

Onhan siinä hyviä pyrkimyksiä ollut, noin julistusten tasolla, mutta kuinka tässä on ajautettu tämänkin hallitustason virallisen julkaisun viitoittamalle onnettomalle sotaseikkailujen tielle?

Unto Nikula
Rovaniemi

Euroopan unionissa eletään suuren typeryyden aikakautta

Korruptio on kauhea sana. Luuranko paljastaa kaikki valheet. Euroopan unionin poliitikot ovat riisuneet kerran elossa olleet ihmiset kudosten taakasta. Lukemattomia miljardeja euroja valuu vieraan valtion sodankäynnin tarpeisiin Euroopan unionin ulkopuolelle. Suomen valtiojohto on päättänyt tukea Ukrainaa, tapahtui maailmassa mitä tahansa. Se ei voi olla kansalaisten eikä kansakunnan edun mukaista.

Rauhalle oli jo mahdollisuus

Euroopan unioni eikä liioin Ukraina käy tällä hetkellä neuvotte-luja rauhasta Venäjän kanssa. He neuvottelevat keskenään rauhaan pääsemiseksi Venäjän kanssa. On varmaa, että ne laativat yhteisymmärrykseen perustuvan rauhan-sopimuksen, jota pitävät parhaana mahdollisena. Trump on aikamme Jeesus. Hiljattain julkaistu rauhansopimuksen luonnos on Ukrainan ja viimeisessä kädessä Euroopan pelastus. Se on tarjous, jossa miljoonille ihmisille annetaan mahdollisuus olla tuhoutumatta turhassa sodassa. Koko ajan on ollut lukuisia mahdollisuuksia sopia rauhasta. Ajatella, rauha olisi voitu tehdä jo ennen sodan alkamista. Nyt se joudutaan tekemään kaikissa tapauksissa sodan kauhujen

jälkeen. Ovatko nykyiset poliitikot ohuen yläluokan lapsia? He syövät ja juovat hyvin vailla kärsimyksiä.

Annettaanko sodan alkusyiden unohtua?

Rauhansopimus olisi antautuminen, sanovat poliitikot monien joukosta. Eivätkö Euroopan maaperältä lähteneet kaksi maailmansotaa päättäneet tappion kärsineiden antautumiseen? Sodan jatkaminen johtaa ensin kasvaviin inhimillisiin kärsimyksiin, vähän myöhemmin käydään uutta, laajempaa ja julmempaa sotaa. Lopulta tuskin enää muistetaan sodan alkuperäisiä juurisyitä.

Kun Ukrainalta on hakattu sodassa kaikki raajat irti, se on Euroopan unionin mukaan silloin suurin piirtein tasapeli. Venäjän jäädytetty varat ovat kuulemma nekin yksin Euroopan unionin päätettävissä oleva asia, kunhan vain kaikki jäsenvaltiot ovat samaa mieltä. Niitä ei saa viedä pois Euroopan unionin nenän edestä, sanoo pienen maan poliittinen johtaja.

Miksi kaupankäynti ei kiinnosta?

Suomesta on tulossa Euroopan unionin jäsenenä köyhä autioma, jolla on ohut ja rikas eliitti. Yövärtijavaltio sijaitsee pian Suomessa. Mitkä

tahansa leikkaukset yhteiskunnan julkisiin palveluihin voidaan perustella ulkoisella uhalla. Haluamme olla sidottuja kurjuuteen tuomittuun valtioon. Suomella ei ole ikinä ollut mitään yhteistä toimintaa Ukrainan kanssa. Poliitikkojen täytyy olla politiikan alalla heikkolahjaisia monella eri tavalla samaan aikaan kansalaisten vahingoksi.

Ajatella, se kaikki on itse tehtyä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Rajan takana idässä on 17 miljoonaa neliökilometriä luonnonrikkauksia. Suomen kannattaisi käydä kauppaa ikuisuuteen asti juuri Venäjän kanssa.

Missä ovat kaikki kuolleet nuoret miehet?

Kymmenentuhatta vuotta sotia on käyty lähes tauotta. Se on varsin tavomainen keino toteuttaa hallinnollisesti johdettuja, toisilleen vihamielisten joukkojen poliittista tahtoa. Rauhantila on valtiolle aikaa, jolloin varustaudutaan seuraavaan sotaan. Sen varmin merkki on asevarustelu yhdistettynä uskotun vastustajan halventamiseen. Yleensä ennen sodan syttymistä kaikki puolueet ovat samanlaisia ja yhtä mieltä sodan oikeutuksesta. Sotilailla ei ole sodassa ihmisoikeuksia. Heidät pakotetaan tappamaan, kärsimään ja olemaan tapettavina. Ihmisten tu-

hoaminen mahdollisimman laajalla keinovalikoimalla ei ole silloin rikos, vaan kunniakas velvollisuus. Joka päivä kuolee ja vammautuu tuhat nuorta miestä sodassa. Sitä ei mainita uutisissa millään tavalla. Missä ovat kaikki kuolleet nuoret miehet? Yksinäinen sotilas kävelee jossakin hetken ennen kuolemaansa. Hän ei voi omalla käyttäytymisellään vaikuttaa elossa pysymiseensä millään tavalla. Sotilas on kuin muuttolintu matkalla kuolemaan.

Ulkoministerin nerokkuutta vaikea käsittää?

Venäjän asevoimien kyvykkyysiin tulisi asettaa vaatimuksia ehtona rauhalle. Suomen ulkoministeri saattaa hyvinkin tuumia, että nerokkuus ilmenee juuri tässä yksityiskohdassa, jonka hän toi julki hiljattain mediassa. On mahdollista käsittää tämän ajatuksen lähtökohtaa. Laajan aseriisunnan aika meni jo aikaa sitten ohi. Kaikki Euroopan unionin maat varustautuvat koko ajan kiihtyvällä vauhdilla. Mutta halukaiden maiden poliitikkojen kanssa voidaan tehdä mainio rauhan-suunnitelma, jolla itäinen suurvalta laitetaan mukamas polvilleen. Sota ei kuitenkaan ole luonteeltaan sellainen, että häviöjä voisi asettaa todennäköiselle voittajalle asevoimien rajoituksia ehtona rauhalle. Sota kun

on poliittisten yhteisöjen yksi tapa toteuttaa asetettua tahtoa. Sen ainoa peruste on taivuttaa vastustaja poliittisten päämäärien saavuttamiseksi.

Kuka pakotti meidät katsoomaan Ukrainan lippua?

Poliitikkojen tärkein tehtävä on edistää kauppaa, kulttuuria ja yhteistyötä kaikkien naapurivaltiojen kanssa. Se on aina parempi vaihtoehto sodalle ja kaiken tuholle. Valitettavasti Suomen eliitti on päättänyt toisin. He noudattavat sitä tarinaa, joka vastaa presidentin, valtioneuvoston ja eduskunnan valtion perusteita ajassamme. Kun sota päättyy, sen tilalle tulee Venäjän uhka. Sillä yritetään pitää valtaa käsissä pysyvästi. Se on merkittävä väline kansalaisten alistamiseksi. On kansalaisten pilkkaamista pakottaa heidät katsomaan Ukrainan valtion lippua joka päivä Helsingin rautatieaseman katolla. Mikä taho on tämän päätöksen tehnyt? Itsenäinen suvereeni valtio perustuu viimeisessä kädessä kansalaisten verkostoon, jotka ko-kevat olevansa tasa-arvoisia keskenään. Siksi he lähtökohtaisesti luottavat toisiinsa.

Kai Backman
Helsinki

Hallitus ja eduskunta taas perusoikeuksia rajoittamassa

Porvarihallitus on aloittanut valmistelun kotirauhan suojan romuttamiseksi. Hanke on osa jo vuosia jatkuneesta kehityksessä kohti poliisivaltiota, jossa kansalaisia valvotaan ja kortistoidaan. Huomattava harppaus tähän suuntaan oli vuoden 2019 tiedustelulakien säätäminen, jota edelsi perustuslain 10 §:n yksityiselämän suojan rajoittaminen epämääräisin perustein vuonna 2018. Tehtiin mahdolliseksi valvoa kaikkea viestintää ilman rikosepäilyä eli viranomaisten salassa päättämien perustein. Siviilipuolella toimii suojelupoliisi Suopo ja sotilaspuolella samoin valtuuksin Puolustusvoimien tiedustelulaitos.

Poliisivaltiota edistetään sekä perusoikeuksia kaventamalla että lisäämällä moninkertaisiksi poliisija muiden tiedusteluviranomaisten määrärahoja ja voimavaroja.

Nyt kohteena on kotirauha. Kotirauhan suoja on olennainen osa perustuslaillista yksityiselämän suojaa. Suomen perustuslain 10 §:n lisäksi kansainväliset ihmisoikeusso-pimukset turvaavat kotirauhaa. Se on demokratian ja oikeusvaltion keskeinen oikeus.

Yksityiselämään tunkeutuminen onkin tyypillistä totalitaarisille valtioille. Poliisivaltioissa viranomaisilla on laajat valtuudet tehdä koti-etsintöjä ja asentaa salakuuntelu- ja salakatselulaitteita kansalaisten ja perheiden yksityisyyden valvomista varten. Totalitaariset valtiot haluavat valvoa ihmisten keskusteluita myös kotioiloissa. Jo pelko salakuuntelusta toimii tehokkaana mielipiteiden rajoittajana. Tällaisten valtuuksien antamista salaiselle poliisille ei oikeusvaltiossa voi hyväksyä.

Vuoden 2019 tiedustelulait ovat tähän asti suurin yksilön vapauden loukkaus. Poliisille ja Puolustusvoimien tiedustelulaitokselle annettiin oikeus tunkeutua yksityiselämään valvomaan kaikenlaista viestintää ylimalkaisen "kansalli-

sen turvallisuuden" perusteella. Aikaisemmin vallitsi vahvana periaate, jonka mukaan vain nimetyt, konkreettisen rikosepäilyn perusteella voitiin aloittaa viestien avaaminen, salakuuntelu ja muut salaiset tiedustelutoimet. Tiedustelulakien (kansan kielellä "urkintalakien") myötä ei tarvita edes epäilyä rikoksesta. Riittää, että viranomaiset harkitsevat tarpeelliseksi ja valitsevat mielestään sopivat tarkkailukohteet.

Nyt ollaan tekemässä iso harppaus yksilön vapauden kaventamisessa. Tiedustelu aiotaan ulottaa myös kotioloihin, perheisiin. Nykyisen perustuslain 10 §:n mukaan voidaan mahdollistaa kotirauhan suojan loukkaaminen perusoikeuksien turvaamiseksi sekä rikosten selvittämiseksi. Perusoikeuksien turvaaminen on kysymyksessä esimerkiksi tulipalon sattuessa, kun pelastusviranomaisten pitää välttämättä mennä tehtävänsä vuoksi asuntoihin. Samanlainen peruste voi olla kulkutaudin leviämisen estäminen. Näin turvataan muiden perusoikeuksia.

Myös rikosten selvittämiseksi voidaan jo nykyisen perustuslain ja poliisilain nojalla ryhtyä toimiin kotirauhan piiriin kuuluvalla alueella eli yleensä vakituksessa asunnossa.

Lakia on tulkittu niin, että myös valmisteilla oleva rikos oikeuttaa kotirauhan loukkaamiseen rikoksen estämiseksi. Lisäksi on lukuisia rikostyyppisiä, joissa jo rikoksen valmistelu on oma rikoksensa. Esimerkiksi terroristijärjestöjen, huumausaineliigojen ja rikollisjengien toiminta voidaan tehokkaasti estää nykyisten lakien vallitessa. Pitää kuitenkin olla konkreettinen rikosepäily. Poliisilla pitää olla selvillä, mitä rikosta ja kenen tekemää se on tutkimassa tunkeutuessaan kotirauhan piiriin.

Oleennaista muutosesityksessä on, että konkreettista rikosta ei tarvitse edes olla olemassa tai tekeilläkään. Riittää, että arvioidaan tarvittavan tietoa sellaisesta toiminnasta, joka uhkaa kansallista turvallisuutta. Kansallinen turvallisuus on niin epämääräinen käsite, että sen nojalla perus- ja ihmisoikeuksia ei saa loukata, jos halutaan jatkaa oikeusvaltiona. Hämmäksii jää, miten esimerkiksi tarkkailun, salakuuntelun tai salakatselun kohteet valitaan. "Uhkaava toiminta" ei sekään ole mikään täsmällinen käsite.

Nykyään viedään läpi kaikenlaisia rajoituksia kansallisen turvallisuuden nimissä. Se kelpaa perusteluksi kiinteistö- ja asuntokauppojen estämiseksi väärää alkupe- rää oleville. Siihen vedoten uhra- taan voimavaroja kaikenlaisten la- tosten ja kiinteistöjen vartiointi- le ja jopa rautatien varjelemiseksi kuvaamiselta. Hysterian levittämi- sen apuvälineenä se on tehokas. Se on samantapainen keksintö kuin ai- koinaan poliisin yleisvaltuus. Se tar-

Mutteritalo määrää

Kuva: Wikimedia Commons

Erilaiset yhdistykset ovat joutuneet kummallisen mielivallan kohteiksi. Pankit tivaavat tarkkoja tietoja yhdistysten hallitusten jäsenistä, jopa varajäsenistä. Yhdistysrekisteriin riittävät perustiedot nimenkirjoittajista, mutta pankit haluavat kaikki. Ne valvovat yhdistysten rahankäyttöä. Vaaditaan selvitystä, jos järjestö laittaa rahaa Kuuba-solidarisuustiliille. Pienen yhdistyksen on mahdoton perustaa tiliä pankkiin, kun siitä tulee maksaa 200 euroa. Saksassa GLS pankki oli sulkenut DKP:n (kommunistit) tilin Kuuban hyväksi järjestetyn tukikampanjan vuoksi. Myös hallitusta kritisoivien toimittajien tilejä oli suljettu. On hyvin vakava oire se, että Suomessa lainsäädäntöä ohjataan samaan suuntaan. Kyllä meillä on tiedossa, että taustalla häirii "Mutteritalo".

koitti poliisille kuuluvaa valtaa kä- keä ihmisiä pelkän poliisin ole- misen perusteella. Siitä on sentään lu- ovuttu, mutta sen tilalle on tullut yle- nen järjestys, joka on yhtä epämä- räinen ja määrittelemätön käsite. Se on kuitenkin viranomaisten usein toistelema perustelu kaikelle kansa- laistoimintaa rajoittavalle toiminnal- le. Nyt uutena käsitteenä toimii ns. kansallinen turvallisuus.

Kotietsintä ja salakuuntelu voivat johtaa poliittiseen ja muu- hun mielipidevalvontaan. Ei voi poissulkea syrjintää työn tai viran hakemisessa. Kysymyksessä on koko perheen, aikuisten ja lasten turval- lisuus ja vieläpä satunnaisten vierai- lijoiden. Nykyään suojelupoliisi an- taan yli 100.000 turvallisuuslausuntoa työpaikan hakijoista. Yhä suurempi osa virastoista ja yhtiöistä "supottaa" työnhakijat, jotta saadaan virallisesti

luotettavaa väkeä.

Urkintalait hyväksyttiin edus- kunnassa yksimielisesti. Niiden noudattamisen valvontaa varten perustettiin eduskuntaan uusi valio- kunta, tiedusteluvalvontavaliokun- ta. Senkin toiminta on salaista eikä siitä ole julkisia tietoja. Mihin ryh- miin kirjeiden, puhelujen ja muun viestinnän valvonta on kohdistu- nut? Mitkä ovat valvonnan kriteerit?

Käykö taas samalla tavalla eli kansanedustajat saadaan manipu- loitua uusiin perusoikeuksien ra- joituksiin? Pian olisi varmaan hyvä tehdä vertailua entisten poliisijär- jestelmien toimintaan. Oliko -Sak- san (Saksojen) lainsäädäntö vuosi- na 1930–2025 verrattavissa Suomen nykyiseen lakiin.

Kalevi Hölttä 7.12.2025
Oikeustieteen tohtori, dosentti

DSL tiedottaa

Uusi kirja! Anssi Ylirönnin kokoelmateos yhdistää piirros- taiteen ja esseet

Anssi Ylirönnin uusi kokoelmateos "Possujunalla auringonlaskuun – sarja- kuvia, karikatyyreja ja esseitä" on täällä! Teosta on nyt myynnissä 15 euron kappalehintaan.

Tilauksia otetaan vastaan osoitteessa: dsl@desili.fi

Millaisia säästövinkkejä köyhien kannattaa noudattaa? Onko ulkoavaruudessa elinkeino- elämää? Mikä on synnynnäisen menestyjän ensimmäinen sana? Miten sujuvat treffit sarkasti- sen pingviinin kanssa? Entä miten käy tietovisassa, jonka pääpalkintona on miljoona ämpäriä?

Kirjailija-taiteilija Ylirönni tarjoilee kokoelmateoksessaan tuutin täydeltä pöhinää ja pönt- töilyä. Demokraattisen sivistysliiton julkaisema uunituore teos esittelee sarjakuvahahmoja ja karikatyyreiksi ikuistettuja politiikan ja talouselämän vaikuttajia. Huvattoman huumorin ja iloittelevan satiirin vastapainoksi teos sisältää vakavamielisiä esseitä, joiden temaattinen kir- jo ulottuu tekijän elämäkokemuksista biologian kysymyksiin ja Ukrainan sotaan.

Tärkeää tietoa muutoksista opintotoiminnan tukeen

DSL:n liittotoimikunta on päättänyt ensi vuoden 2026 alusta voimaan astuvista muutoksista opintotoiminnan tukeen. Toimenpiteet ovat seurausta opintokeskusten valtionrahoitukseen tehdyistä leikkauksista, joiden takia DSL:n opintokeskus joutuu sopeuttamaan omaa toiminta- taansa.

1.1.2026 alkaen opintotoiminnan tuen määrää laskiessa DSL:n opintokeskus huomioi tu- kihakemukselle ilmoitetuista oppitunneista neljä viidesosaa (4/5). Tunnit pyöristetään, mikäli ne eivät ole laskettavissa kokonaisina tunteina. Muutos ei koske neljän tai sitä vähemmän op- pitunnin tilaisuuksia tai kerhoja vaan uusi laskutapa alkaa viidestä tunnista ja siitä ylöspäin.

Esimerkki 1: Opintokerhon oppitunteja on ollut 25. Näistä DSL:n opintokeskus laskee opin- totoiminnan tuen 20 tunnin perusteella.

Esimerkki 2: Opintotilaisuudessa oppitunteja on ollut 5. Näistä DSL:n opintokeskus laskee tuen 4 tunnin perusteella.

Toinen muutos koskee opintotilaisuuksien kuluja: ensi vuoden alusta lähtien DSL:n opinto- keskus ei hyväksy tilaisuuksien kuluksi enää osallistujien majoituskuluja. Ateriakulut eivät ole jatkossakaan tukikelpoisia.

Lisätietoja muutoksista antaa DSL:n pääsihteeri Jari Karttunen: jari.kart- tunen@desili.fi, 040 573 9314

DSL toivottaa Kansan Äänen lukijoille hyvää joulua ja pa- rempaa uutta vuotta 2026!

Tutustu osoitteessa www.desili.fi

Viro tuomitsi toisinajattelijan maan- petoksesta 14 vuodeksi vankilaan

Virossa luettiin tuomiot maan- petoksesta syytetyille KOOS- puolueen perustajalle Aivo Pe- tersonille ja hänen kanssaan yh- teistyötä tehneille Dmitri Roosil- le ja Andrei Andronoville. Peterson sai maanpetoksesta 14 vuo- den tuomion. Roosille ja An- dronoville Harjun lääninoikeus määräsi 11 vuoden vankilatuo- mion Viron vastaisesta väkival- lattomasta toiminnasta.

Aivo Peterson kävi keuhkilla 2025 Helsingissä

Aivo Peterson oli ehdokkaana Vi- ron parlamenttivaaleissa keuhk- lä 2023. Hänen teemoinaan olivat Viron ja Venäjän välinen taloudel- linen yhteistyö ja Viron venäläisten parempi kohtelu. Hän matkusti ke- vällä 2023 Itä-Ukrainaan Donets- kiin ja Mariupoliin, joista hän teki videoita.

Virossa syyttäjä katsoi, että Peterson ja Rootsi avustivat tietoi- sesti ja järjestelmällisesti Venäjää ja Venäjän viranomaisten puoles- ta toimivia henkilöitä väkivallatto- massa toiminnassa Viron tasaval- lan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta vas- taan lokakuun 2022 ja 10. maalisk- uuta 2023 välisenä aikana Venä- jältä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Kaikkien kolmen syytetyn väitetään osallistuneen tahalli- seen vaikutuskampanjaan, jonka

tarkoituksena oli luoda Viroon po- liittinen yhdistys, joka tukisi Venä- jän ulko- ja turvallisuuspoliittisia narratiiveja ja propagandavieste- jä. Syytteen mukaan tämän yhtey- den tarkoituksena oli luoda Venä- jälle mahdollisuus uhata Viron pe- rustuslaillista järjestystä, puuttua Viron sisäpolitiikkaan ja vaikuttaa ulkopoliitiikkaan.

Tuomiot eivät ole vielä lain- voimaisia. Miehillä on 30 päivää aikaa valittaa tuomioistaan.

Leena Hletanen
Toimittaja, Helsinki

EU haudan lepoon

Ennustin vuonna 1993 lehtikirjoituksissani, että EU hajoaa siinä vaiheessa, kun siitä ollaan tekemässä liittovaltiota. Tänäpäin **Mario Draghi** ja moni EU-johtaja katsoo, että EU:n voi pelastaa vain sen muuttaminen liittovaltioksi, mikä merkitsee EU-maiden kansalaisten demokratian rippeiden ja vaikutusvallan loppumista. Yhteisvaluutan ja koko EU:n hajominen voi olla edessämme uskottoman nopeasti

Minulla oli tilaisuus keskustella Tampereen yliopiston kansainvälisen talouden professorin **Pekka Ahtialan** ja Helsingin Kauppakorkeakoulun liiketaloustieteen professori **Eero Arton** kanssa jo ennen jäsenyyshakemusta. Molemmat taloustieteilijät pitivät EY-liitosta huonona Suomen taloudelle. Suomen lainsäädännön yhdenmukaistaminen EY-lakien kanssa aloitettiin kaikessa hiljaisuudessa 1985. Suomi liitettiin laittomasti EY:n jäseneksi 1.1.1995 ja yhteisvaluuttana euro otettiin käyttöön 1.1.2002. Molemmat päätökset tehtiin Suomen perustuslain vastaisesti.

EY-jäsenyyks perustui pitkälti valheeseen

EY:n kanssa neuvotellusta liittymissopimuksesta järjestettiin neuvoantava kansanäänestys. Mitään sopimusta ei vielä ollut olemassakaan, koska liittymisneuvottelut jatkuivat. Äänioikeutetuille lähetetyssä tiedotteessa väitettiin mm, että Euroopan Yhteisö on itsenäisten valtioiden yhteistyöjärjestö. Lisäksi tiedotteessa väitettiin, että yhteinen valuutta on tulevaisuuden tavoite. Jäsenyydestä esitettiin lukuisia valheita: väitettiin mm, että päätösvalta ei missään asiassa siirry EY:lle, ja Suomen puolueettomuus säilyy. **Esko Ahon** halitus ja presidentti **Ahtisaari** valehtelivat, että EY ei tähtää liittovaltioksi. Jos joskus siirrytään yhteiseen valuuttaan tai puolustukseen, järjestetään uusi kansanäänestys.

Myös ay-liike ja viljelijöiden **MTK** valjastettiin propagandan välineeksi, vaikka molempien jäsenistö oli itsenäisyyden kannalla. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana **Sauli Niinistö** johti harhaan eduskuntaa ja suomalaisia kirjaimella valiokunnan viralliseen pöytäkirjaan (PeVL 14/1994): "Valiokun-

nan saaman selvityksen mukaan Suomen puolelta on jäsenyydestä neuvoteltaessa todettu, että talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirtyminen edellyttää valtiöäännön mukaan eduskunnan myötävaikutusta. Tähän viitaten valiokunta katsoo, että liittymissopimus ei vielä voi merkitä sitoutumista osallistua talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen."

Niinistö totesi, että markasta luopuminen ja euroon siirtymisen ei sisälly EU-äänestykseen. Niinistö jatkoi harhautusta EY-liittymislakiäänestyksessä 18.11.1994, kun äänestettiin **Esko Seppäsen** tekemästä ponnesta: "Eduskunta edellyttää, että Suomen mahdollisesta liittymisestä Rahaliiton kolmanteen vaiheeseen päätetään aikanaan eduskunnassa hallituksen erillisen esityksen perusteella". Eduskunta hyväksyi tämän ponnin äänin 151 jaa – 43 ei. Niinistö ja **Paavo Lipponen** äänestivät ponnin puolesta.

Niinistön harhautus onnistui – Salolainen vahvisti

Pertti Salolainen, joka osallistui merkittävällä tavalla EU-jäsenyyssneuvotteluihin, kertoi markasta luopumisesta: "Onneksi markan katoamisesta ei puhuttu ... Jos silloin olisi sanottu, että markka häviää, olisimme takuulla hävinneet kansanäänestyksen. Oli valtiovuistasta, ettei euroa alistettu kansanäänestykseen..." Salolaisen lisäksi myös SDP:n kansanedustaja **Erkki Tuomioja** paljasti 18.12.1996 TV1:ssä: "jos EMU-sidos olisi kerrottu kansalle ennen 16.10.1994 neuvoa antanutta kansanäänestystä, äänestystulos olisi ollut toinen kuin oli."

Paavo Lipposen yllättävä ulostulo Satakunnan Kansassa: "Valehtelimme **Niinistön** kanssa 1994 Suomen kansalle EU:sta ja eurosta."

Yhteisvaluuttaan liittymisen oli valtiöpetos.

Euroon liittymisestä ei koskaan tehty eduskunnan edellyttämää lakia-loitetta. Kansalta ei kysytty. Niinistö selitti, että perustuslakia rikottiin jo EY-jäsenyysspätöksen yhteydessä ja se reikä mahdollisti Emuun liittymisen vastoin perustuslakia. Olen siitä odottanut, milloin joku murhamies

santeri-instituutin piirissä tulisi tämä asia ymmärtää.

Jälkikirjoitus: Venäjä aloitti erikoisoperaation varmistakseen oman turvallisuutensa ja lopettaakseen Naton etenemisen. Sodan lopettamisen vaatimukset esitettiin jo erikoisoperaation alkamisen yhteydessä, eikä siinä ole kohtia, joissa voitaisiin tehdä kompromisseja. Venäjä taistelee olemassaolotaan ja ainoa rauhan mahdollisuus on, että nämä juurisyyt otetaan huomioon. Jos näitä ei huomioida, kriisi voi päättyä vain Venäjän sotilaalliseen voittoon. Se miten Euroopassa ja Suomessa on suhtauduttu Trumpin/Venäjän 28-kohtaiseen ohjelmaan osoittaa, että valtiömiehemme/naisemme eivät ole alkuunkaan ymmärtäneet tämän kriisin tosiasiallista luonnetta.

Heikki Männikkö
Helsinki

oikeuden istunnossa esittää samanlaisen perustelun.

Professori Sixten Korkman totesi kirjassaan Väärä talouspolitiikkaa 2015, että Suomen eurojäsenyyks oli vakava erehdys. Korkman on taloustieteen (myös marxilaisen) tuntija. Vuosina 1989–1995 hän oli valtiovarainministeriön kansantalousosaston päällikkö ja 1995–2005 EU:n neuvoston talouspoliittisen osaston pääjohtaja. Vuosina 2005–2012 hän oli Etlan ja Evan toimitusjohtaja. Vuosina 2012–2016 oli Aalto-yliopiston taloustieteen työelämäprofessori.

Moni muu taluselämän huipputaikuttaja on Korkmanin kanssa samaa mieltä. Valtionvarainministeriön entisen valtiosihteerin **Raimo Sailaksen** mielestä EU on "kummallinen järjestön ja liittovaltion sekoitus". Toinen kummajainen on 1990-luvulla syntynyt Emu, joka tarkoitti yhteisen rahan käyttöönottoa ja luopumista kansallisesta rahapolitiikasta. Hänestä hanke on epäonnistunut (HS 1.9.2015).

EU hajoaa ja euro oli "vuosisadan virhe"

Tampereen kaupunginvaltuutettu ja Pirkanmaan aluevaltuutettu **Atte Virolainen** uskoo Euroopan unionin "hajoavan lopulta omaan mahdollisuuteensa ja omien sääntöjensä rikkomiseen". Virolaisen mukaan "yhteisvaluutta euron luominen oli vuosisadan virhe". EU:n peruskirjoissa ja Maastrichtin sopimuksessa määritellyt finanssipoliittiset säännöt on heitetty ikkunasta ulos jo kauan aikaa sitten.

Yhteisvelasta tuli pysyvä

Euroopan komissio kanavoi lainarahaa vaikeuksiin ajautuneille jäsen-

Kuva: Heikki Männikkö

Suomessa EU:n vastustajat järjestivät 10.4.2008 protestin Lissabonin sopimusta vastaan. Irlantilaiset hylkäsivät EU:n perustuslain eli "perussopimuksen" 12.6.08 pidetyssä kansanäänestyksessä. Päivää ennen Irlannin kansanäänestystä Suomen eduskunta ratifioi EU-liittovaltiolain numeroin 151 -27.

maille, vakka se oli alun perin kategorisesti kielletty. Suurten EU-maiden kuten Ranskan ja Italian velkasuhteet ovat kasvamassa niin korkealle, että mikä tahansa ulkoinen shokki "sysää hauraan järjestelmän täydelliseen romahdukseen". EU ei ehkä hajoa yhdessä yössä. Mutta järjestelmä, joka nojaa rikottuihin sääntöihin ja poliittiseen kaksinaismoralismiin, ei voi mitenkään kestää ikuisesti.

Minä arvelen, että kaikki nämä velkapaketit ovat vain väijäämättömän romahduksen pitkittämistä. Virolainen oli kevään 2025 aluevaaleissa SDP:n ääniharavia.

Riikka Purra: Euron haitoista keskusteltava.

Purra haluaa vauhdittaa keskustelua Suomen eurojäsenyyden haitoista. "Eurostakin kannattaisi rohkeammin puhua."Tämä yhteinen rahapolitiik-

ka on luonnollisesti yksi selitys ja syy sille, että meillä niin ankeasti menee.

Purra haastaa ekonomistit keskustelemaan aiheesta, sillä maasta "ei kovin montaa ekonomistia taida löytyä, joiden mielestä eurojäsenyyks oli Suomelle loppujen lopuksi hyvä asia". Jos nyt edes aloitaisimme keskustelun siitä, että miten Suomi pärjää yhteisessä rahapolitiikassa ja eurossa.

Mitä pitemmälle EU:n hajomista tekohengiltysellä pitkittään, sen tuskallisempi sen hajoaminen on. EU:sta ja yhteisvaluuttasta ei tarvitse tehdä eroamispäätöstä. Riittää kun todetaan liittymisen valtiöpetokseksi. Valtiöpetos ei vanhenne koskaan.

Irti EU:sta ja Natosta!
Juhani Tanski
Kuopio

Kenelle kellot soivat, EU?

Puhuttaessa Euroopan unionista on syytä muistaa, että kyseessä on Yhdysvaltojen luomus, joka rakentui Marshall-avun varaan. EU-liittovaltiota hahmoteltiin jo 1940-luvulla eurofederalisti Jean Monnet'n toimesta, joten ajatus ei ole uusi.

EU onkin palvellut Yhdysvaltain etuja kuuliaisesti ja tarkasti varoen sitä, ettei siitä tulisi sotilasliittoa. Erityisesti EU:n sotilaallista elementtiä ovat vastustaneet Britannia ja Itä-Euroopan maat, jotka kuvittelivat, että Yhdysvallat hoitaa heidän puolustuksensa ja Saksa maksaa heidän kulunsa EU-nettomaksajien kärkeä.

Se, mitä EU-fanaatikot eivät ottaneet huomioon on, että Yhdysvallat, kuten mikään muukaan suurvalta ei ole hyväntahtoinen kummisetä, joka tuottaa muille turvallisuutta, koska on joitakin "arvoja", joita pitää suojella. Tällä hetkellä ties kuinka monetta kertaa ollaan tilanteessa, jossa Yhdysvallat jälleen kerran mahdollisesti "vapauttaa" yhden maan hyökkäämällä Venezuelaan, kun johto ei miellytystä ja ole tarpeeksi kuuliainen. Aikooko Suomi tuomita jyrkästi tällaisen hyökkäyssodan ja asettaa pakotteita? Vai onko nyt kyse "eri asiasta"?

Euroopan unioni on nyt saanut maistaa euroatlantismia "Porvoon mitalla". Yhdysvaltojen hidas vetäytyminen on saavuttanut pisteen, joka aidosti kyseenalaistaa EU:n rakenteena. Itsessään vetäytyminen alkoi jo 2007, mutta muodikkaampaa on syyttää siitä Trumpia. Se, että ehdotus Belgiassa sijaitsevien Venäjän varojen jäädyttämisestä ei mennyt enää EU:n neuvos-

Kuva: Heikki Männikkö

Protestissa 9.9.2006 tiedettiin hyvin mitä ongelmia EU tuo mukanaan

tossa läpi, on osoitus syvästä jakolinjasta jäsenmaiden välillä. Emmanuel Macron tiettävästi petti Saksan Merzin luottamuksen asiassa ja asetui kannattamaan yhteisvelkaa, joka tuntuu muuten kelpaavan oikein mainiosti persuille ja kokoomukselle, vaikka koronapaketin piti aikoinaan olla "ainutkertainen".

EU:ssa ei ole kysymys arvoista, vaan siitä, miten sen perustaja USA EU:n näkee sekä siitä, kauanko nettomaksajamailla on varaa maksaa. Tosiasiaan on se, että noin 10–11 maata maksaa samalla kun 16-17 maata saa rahaa. Uusi ilmiö on sekin, että aiemmin velaton EU on alkanut itsekin velkaantua, jäsenmaiden lisäksi.

Jos EU olisi rakenteena säilytetty ketteränä ja löyhänä pääosin kauppaa helpottavana toimijana, se olisi elinkelpoisempi. Saksalainen autistinen eurousko ja sen pienemmät perässäjuoksijamaat kuten Suomi halusivat kuitenkin aina enemmän: uusia virastoja, valtavia budjetteja, EU:n ulkosuhdehallinnon kaiken kaikkiaan prameat

puitteet. Lopputulos on, että EU-niminen järjestö tukehtuu sekä velkaan että byrokratiaan, aivan omin toimin ja joutuu kaiken kukkuraksi maksamaan Yhdysvaltain proxy-sodan Ukrainassa.

Järkevintä olisi, jos EU:ta alettaisiin purkaa pala kerrallaan, kuten vaikkapa lopettamalla yhteinen maatalouspolitiikka ja siirtämällä se jäsenmaiden asiaksi. Suomessa tulisi ymmärtää, että EU-jäsenyyks ei tuo turvaa, vaan kaventaa kansallista suvereniteettia ja syöksee meidät entistä syvempään velkavankeuteen.

Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn väitti Kauppalehdessä 19.12., että "EU on poliittinen arvo-yhteisö, johon Suomi kuuluu ja jolta Suomi saa tarvitsemaansa tukea ja turvaa." Mikkelin mies Olli Rehn jätti kertomatta, mitä turvaa, miten ja millaista uhkaa vastaan luovat jatkuvasti kasvavat nettomaksut ja velkavastuut. Saanko minäkin siis turvaa, kun otan naapurin kulutusluoton kontolleni?

Olli Kotro
Bryssel

Hermannissa keskusteltiin Ukrainan tilanteesta...

Jatkoa sivulta 2

Liikkeen valtaan Ukrainassa sotilasvallankumouksen avulla jne.

Nämä ja monet muut operatiot ovat selkeitä sotatoimia. Venäjä ilmoitti varsin aikaisessa vaiheessa, että tehtyjen sopimusten vastaisesti tämä kaikki uhkaa Venäjän turvallisuutta, varoittaen mm. 21.4.2021 Nato/EU mailta ylittämästä sitä "punaista viivaa", joka johtaa Venäjän taholta vastatoimiin. Joulukuussa 2021 Venäjä esitti Nato/EU-koalitiolle neuvotteluja näistä kysymyksistä, johon länsivallat mm. Biden, Niinistö, Sanna Marin ym. vastasivat pilkallisesti. Venäjän aloittamaan erikoisoperaatioon Lavrov totesi, että "Te ette antaneet muuta mahdollisuutta". Erikoisoperaatio oli odotettu vastaus Naton ja EU:n sotatoimiin. Mikään muu ratkaisu ei tullut enää kysymykseen. On hyvin oikeutettua olettaa, että myös Alek-

Ranskan nykytilanteessa näyttäytyy EU:n todellisuus

Ranskan poliittinen teatteri on kuluneen syksyn aikana saanut entistä absurdimpia piirteitä. Presidentti *Emmanuel Macron* ei ole enää vuonna 2022 alkaneella toisella kaudellaan kyennyt nimittämään siinä määrin toimintakykyistä hallitusta, että hän olisi voinut ilman vaikeuksia jatkaa ensimmäisen kautensa oikeistolaista, uusliberaalia talouspolitiikkaansa. Macronia tukevat keskustaoikeistolaiset EU-mieliset liberaalipuolueet ovat vähemmistössä Ranskan Kansalliskokouksessa ja joutuvat näin hakemaan budjettiaänestyksessä tukea sekä sosialisteilta (PS), jotka ovat samassa euroryhmässä Suomen SDP:n kanssa, että liberaalioikeiston republikaaneilta, jotka ovat samassa euroryhmässä Suomen kokoomuksen kanssa. Kun pääministeri *François Bayroun* erittäin tiukkaa talouskuria ja 44 miljardin euron säästöjä ja leikkauksia ajanut hallitus kaatui syyskuussa, nimitti Macron uudeksi pääministeriksi entisen puolustusministerin *Sébastien Lecornun*. Lecornun lähes yksinomaan keskustaoikeistolaisista liberaaleista eli macronisteista koottu ensimmäinen hallitus kaatui välittömästi lokakuun alussa Kansalliskokouksen laajaan vastustukseen, vain neljätoista tuntia varsinaisen nimittämisensä jälkeen. Lecornu l:stä vastustivat sekä vasemman laidan suurin ryhmä *Jean-Luc Mélenchonin* Lannistumaton Ranska (LFI), että oikean laidan Kansallinen liittoutuma (RN) ja myös nykyisessä parlamentissa vaa`ankieli-asemassa oleva sosialistinen puolue (PS).

Macronin ero ja uudet vaalit vaatimuslistalla

Vasemmiston LFI vaatii luonnollisesti tässä tilanteessa presidentti Macronin eroa, sekä Kansalliskokouksen hajottamista ja uusia vaaleja. Myös oikean laidan lepenistit eli Kansallinen liittouma (RN) vaati uusia vaaleja, joskaan ei aivan suoraan Macronin eroa. Sosialistinen puolue tarjoutui neuvottelemaan ”kompromissista” euroliberaalien macronistien ja euro-oikeiston kanssa. Ranskan poliittinen teatteri sai pian eikä niinkään yllättävän jatko-osan, sillä presidentti Macron nimitti parin päivän päästä Sébastien Lecornun uudelleen pääministeriksi ja kokoomaan hallituksen, jonka tavoitteena on saada Kansalliskokouksen enemmistö vuoden 2026 budjettiesityksensä taakse ennen vuodenvaihdetta. Sekä LFI, että RN ovat jo etukäteen ilmoittaneet, että he tulevat äänestämään Lecornu 2:sta vastaan.

Ranska on EU:n johtava maa ja se näkyy ja tuntuu

Ranskan kuten useimpien muidenkin EU-maiden poliittisen keskustelun ytimessä on jo vuosia ollut valtioiden velkaantuminen. Syksyn 2025 kolmannella neljänneksellä Ranskan julkinen velka lähentelee 3500 miljardia euroa, joka vastaa 116 % maan bruttokansantuotteesta. Velan korkokustannukset alkavat olla sietämättömällä tasolla. Ranskan luottoluokitusta on useimpien hallitsevien kansainvälisten luottoluokitusyhtiöiden toimesta laskettu jo useampaan otteeseen. Vuonna 2024 Ranskan budjettivaje oli 5,8 % BKT:stä.

Velkaantuminen ei estä rikkaiden rikastumista

Merkittävä ristiriita presidentti Macronin ja hänen nimittämien hallitustensa politiikassa on koko ajan ollut se, että samaan ai-

kaan kun maa velkaantuu rajusti, on noudatettu hyvin kansanvastaista politiikkaa eli rikkaille ja yrityksille on annettu verohelpotuksia, mutta samanaikaisesti on ”budjettikuriin” ja ”EU-sääntöihin” vedoten sosiaaliturvaa ja julkisia palveluita kauttaaltaan heikennetty. Uusliberalistisen politiikan seurauksena ovat verotulot suhteellisesti vähentyneet jo muutaman vuosikymmenen ajan, kun varakkaiden, pääomatuloja nauttivien sekä yritysten verotusta on systemaattisesti kevennetty. Lisäksi on kehitetty oikeistolaisen talouspolitiikan keinoin lainsäädäntöä, joka on mahdollistanut niin sanotun verosuunnittelun eli sinänsä lailliset veronkiertomahdollisuudet rikkaille yksityishenkilöille ja yrityksille.

Tämä osoittaa, että alun perin Ranskan sosialistisesta puolueesta lähtöisin olevan Presidentti Emmanuel Macronin päämääränä on alun alkaen ollut tulo- ja varallisuuserojen kasvattaminen ja hyvinvointivaltion alasajo. Ranskan valtion syvä velkaantuminen ei ole siis mitenkään estänyt rikkaiden rikastumista, vaan se on edesauttanut sitä, kun samanaikaisesti on hyvinvointivaltiota ajettu alas perustellen tätä julkisella velkaantumisella.

Velkaantumisesta viis, kun halukkaiden sotakoalitio tarvitsee rahaa

Toinen, viime vuosien aikana niin Ranskassa kuin muissakin EU-maissa entisestään korostunut ristiriita on rajusta velkaantumisesta ja alati kohoavista korkokustannuksista mitään välittämättä tapahtuva jatkuva puolustus- ja sotabudjettien kasvattaminen. Ranskan valtamediaa lukiessa vaikuttaa siltä, että Ranskalla ei olisi minkäänlaisia taloudellisia ongelmia, muista yhteiskunnallista ongelmista puhumattakaan, kun puhe siirtyy puolustusmäärärahojen kasvattamisen ”välttämättömäksi ja

Ranska hylkäsi EU:n perustuslain kansanäänestyksessä 29. toukokuuta 2005. Äänestyksessä noin 54,7 % ranskalaisista äänesti perustuslakia vastaan ja 45,3 % sen puolesta. Äänestysviikkaus oli korkea, lähes 70 %. Mielenosoittajat marssivat Bilbaon kaduilla 12. helmikuuta 2005 vastustaakseen ehdotettua Euroopan perustuslakia.

kiireelliseksi” koettuun tarpeeseen. Tätä ristiriitaa korostaa vielä presidentti Macronin narsistinen pyrkimys esiintyä Ukrainan kysymyksessä ns. eurooppalaisten sotahallukaiden koalition johtajana. Selvää on, että Ranska on tai ainakin haluaa olla EU:n johtava maa tässäkin asiassa välittämättä sen takia maan omille kansalaisille koituvista erittäin kielteisistä seurauksista.

Ranskan kuten muidenkin EU-maiden viime vuosikymmenien rajun velkaantumisen syvemmät syyt ajoittuvat kuitenkin jo kapitalismin uusliberalistisen kauden ja Euroopan unionin integraatiopyrkimysten alkuvaiheisiin. Syynä ei ole suinkaan liian kallis hyvinvointivaltio tai liian vähän työtä tekevät työläiset, niin kuin oikeisto asian kaikkialla EU:ssa pyrkii esittämään.

Ranskan velkaantumisen todelliset syyt

Toisen maailmansodan jälkeisiä vuosikymmeniä kutsutaan Ranskassa nimellä trente glorieuse eli kolmekymmentä kunniakasta vuotta. Tietenkään sodasta toipuminen ja sodan jälkeiset vuosikymmenet eivät olleet mitään ruusuilla tanssimista, mutta talous- ja yhteiskuntapolitiittisesti niitä luonnehtivat laaja valtio-omisteinen tuotantojärjestelmä, kansallisesti johdettu ja säädelty talous- ja rahapolitiikka, sekä kansakunnan suvereniteettiin niin sisäisesti kuin ulkoisesti tähtäävä politiikka.

Ranskan merkittävimmät poliittiset voimat vuodesta 1944 aina 1970-luvulle saakka olivat presidentti *de Gaulleen* tukeutuvan oikeiston ns. gaullistit ja vasemmalta Ranskan kommunistinen puolue. Ranskalaisen hyvinvointivaltio-kapitalismin ns. hyvät kehät kuitenkin ehtyivät ja öljykriisiin mennessä järjestelmä oli tullut tiensä päähän. Pääoman uusintamisen edellytyksiä oli muutettava kapitalistisen järjestelmän jatkumisen turvaamiseksi. Kenraali de Gaulleen kuoleman (1970) jälkeen sekä gaullistipuolueessa, että myös tuolloin nousuvassa sosialistipuolueessa uudenlainen, talouden liberalisoimisen ja pääoman liikkumisen vapauttamisen periaatteet hyväksyvä talousajattelu teki tuloaan. 1970-luku oli ranskalaisen uusliberalismin syntyajankohtaa ja samalla kansakunnan valmistamista tulevaan Maastricht-Eurooppaan ja kapitalismin globalisaatiovaiheeseen.

Kansallisen talous- ja rahapolitiikan tietoinen romuttaminen

Ranskan valtion budjetti on ollut yh-

täjaksoisesti alijäämäinen vuodesta 1975 lähtien. Maan julkinen velka on kumuloitunut vuosittain alijäämäisten budjettien myötä. Vuonna 1973 jokaista ranskalaista kohden laskettuna oli valtiolla velkaa 808 euroa, kun velka nykyisin on tuohon verrattuna lähes viisikymmentäkertainen eli yli 50 000 euroa kansalaista kohti. Ranskan kansallisesti säädellyn talous- ja rahapolitiikan suunniteltu hävittäminen käynnistettiin aiemmin Rothschildin pankkiirina toimineen presidentti *Georges Pompidoun* ja tuolloin valtiovarainministerinä ja Pompidoun jälkeen presidenttinä toimineen *Valéry Giscard d'Estaingin* johtamana jo 1970-luvun alkupuolella.

Valtion pankin suvereniteetin lakkauttaminen

3. tammikuuta 1973 on päivämäärä, jolloin Ranskan Kansalliskokouksessa vietiin läpi vähällä julkisella huomiolla ja salassa talousasioista tietämättömänä pidetyltä kansalta (tähän kuului melkoinen osa tuolloisia kansanedustajiaakin) laki, joka lakkautti Ranskan valtionpankin (la Banque de France) mahdollisuuden myöntää valtiolle halpakorkeita lainaa valtion tarvitsemiin investointeihin, kuten esimerkiksi hyvinvointivaltion rakentamiseen. Käytännössä Ranskan valtionpankki tapettiin ja alistettiin yksityispankeille ja finanssimarkkinoille, joille sen piti tästä eteenpäin lainata halpakorkeita rahaa, joilta (yksityispankeilta) puolestaan Ranskan valtio paki- tettiin lainaamaan mahdollisiin investointeihinsa. Tämä finanssikapitalistien suunnittelema ja Ranskan tuolloisen poliittisen johdon läpiviemä operaatio valmisteli vastavulnaisen talouslainsäädännön toteuttamista koko Euroopan alueella osana EU-integraatiota.

Ranskan suvereniteetin lakkauttaminen

Samalla kun Ranskan valtiolta riistettiin taloudellinen suvereniteetti ja valtio asetettiin yksityisten pääomamarkkinoiden kiristyksen alaisuuteen eli (talous-) poliittinen val- lankäyttö lähestulkoon estettiin ja samalla luotiin pohja nykyiselle jatkuvasti kasvavalle velalle, asteittain etenevälle yksityistämisele ja julkisen omaisuuden hävittämiselle ja lopulta myös nykyään jo pitkälle toteutetulle hyvinvointivaltion alasajolle. Tämä kokonaisuus tuli hävittämään eurooppalaisten kansakuntien taloudellisen, poliittisen, lainsäädännöllisen itsenäisyyden ja lopulta johti Ranskan tapauksessa myös ulko- ja turvallisuuspoliittisen itsenäisyyden lakkauttamisen,

Periti Hämäläinen Hämeenlinna

kun maa liitettiin takaisin Naton yhteyteen ja edelleen syntyneisiin eurooppalaisiin puolustusrakenteisiin.

EU:n rooli keskeinen kapitalismin nykyvaiheen synnylle

Luxemburgilainen Luxleaks-skandaalista tunnettu alkoholisoitunut talousrikollinen *Jean-Claude Juncker* sanoi vuonna 2014 tul- tuaan valituksi Euroopan komission uudeksi puheenjohtajaksi, että EU luo kasvua ilman velkaa. Tätä val- heiden valhetta EU-maiden liberaali valtamedia sitten toisti. EU:n nykyinen jatkuvaan talouskasvuun perustuva kapitalistinen järjestelmä osana globaalikapitalismia edellyttää jatkuvaa velkaantumista. Velkaantuminen on johtanut liberaalidemokraattisen politiikan nykyisen kaltai- seen umpikujaan, jossa vuoroin elvytetään ja vuoroin vaaditaan tiukkaa talouskuria. Kansa sitten äänes- tää vuoron perään joko elvyttävää vasemmistoa tai talouskuria edusta- vaa oikeistoa, jotka molemmat tosi- asiassa edustavat täysin samanlais- ta politiikkaa tyyliin ”kaiken voi teh- dä reilummin”.

Tänään eurooppalaisen va- paan markkinatalouden yhden keskeisimmän orjuuden muodon muodostaa se, että eurovaltioiden velkakirjat ovat yksityisten ja insti- tutionaalisten sijoittajien ja pank- kien hallussa. Velat tai vähintäänkin korot on joka tapauksessa makset- tava, jotta voi taas ottaa lisää velkaa. Edellä mainittu, Ranskassa jo 1973 vaivihkaa läpi ajettu laki kansallisten valtionpankkien kiellosta antaa val- tiolle luottoa on sellaisenaan siirret- ty EU:n lainsäädäntöön. Ensin 1992 Maastrichtin sopimukseen (artikke- li 104) ja sitten edelleen Lissabonin sopimukseen (artikkeli 127) vuon- na 2007.

Kun kansa äänesti jälleen väärin

Ranskan kohdalla on huomioitava, että ylivoimainen enemmistö 55 % ranskalaisista hylkäsi kansanään- estyksessä vuonna 2005 ns. Euroopan perustuslain. Tämä ei tietenkään estänyt lain sisältöjen läpiviemistä myöhemmin EU-lainsäädäntöön. EU perusti puolisalaisen ja epävirallisen ryhmän ns. Amaton ryhmän, jonka puheenjohtajana oli Italian entinen demaripääministeri *Giulia- no Amato* ja jäsenenä mm. Macro- nin myöhempi pääministeri *Michel Barnier*, ranskalainen oikeistode- mari ja IMF:n pääjohtaja *Dominique Strauss-Kahn*, sekä ex-demaripää- ministeri *Paavo Lipponen*. Ryhmän tehtävänä oli uudelleen muotoilla ranskalaisten hylkäämä EU:n perus- tustalaki siten, että se olisi läpivietä- vissä. Näin luotiin ns. Lissabonin so- pimus, jonka EU-komissio hyväksyi. Käytännössä juuri mitään ei kuiten- kaan muutettu. Ranskassa Lissabo- nin sopimus vietiin Kansalliskokouk- sessa sammutetuin lyhydin läpi kan- salta kysymättä aivan kuten muissa- kin EU-maissa, kuten Suomessa.

Näin Ranska, kuten useimmat Euroopan unionin jäsenmaat ovat pysyvästi tilanteessa, jossa omasta rahasta on luovuttu, samoin on luovuttu omasta itsenäisestä keskus- pankista ja omasta rahapolitiikasta. Lisäksi Euroopan unionin sopimuk-

Jatkuu sivulla 7

Halukkaiden koalition kokous Pariisissa, Ranskassa 4. syyskuuta 2025. Vasemmalta oikealle: Bart De Wever, Belgian pääministeri; Ursula von der Leyen, Euroopan komission puheenjohtaja; Donald Tusk, Puolan pääministeri; Alexander Stubb, Suomen presidentti; Volodymyr Zelenskyi, Ukrainan presidentti; Emmanuel Macron, Ranskan tasavallan presidentti; Dick Schoof, Alankomaiden pääministeri. Miettivät siinä, että väliäkö velkaantumisella, kun sotakoalitio tarvitsee rahaa.

Sanna Marin, Ultraterroristi

Sanna Marinilla on yksi lyömätön etu. Olkoon maailma menossa kuinka surkeaan kuntoon tahansa, päivän puheenaihe on aina Sanna Marin. Nytkin kuluneina päivinä voi harmitta unohtaa kaikki puheet ydinsodasta ja väitetyistä huumeveneistä Venezuelan edustalla ja niistä nousseen kohun, joka koskee niiden tuhoamiseksi annettujen määräysten laillisuutta. Marinilla on tähän kaikkien ratkaisu. Se on Sanna Marin. Ja kun Marin on vallassa, ongelmia ei olekaan.

Tähän on nyt syynä ollut Marinin äskettäin ilmestynyt muisteluteos, jonka ansiosta Marin nousi taas kansainvälisiin otsikoihin aina New York Timesia myöten. Jälkimmäinen sanoi Marinin maineen pilaajaksi nousseen hänen pippalointinsa.

Marin rieputuksessa

Vähän lähempänä totuutta on New Left Review -nimisen arvostetun julkaisun blogi, jossa Marinin kertomateosta riepoteltiin railakkaasti. Se on luettavissa tästä, eikä paljon muuta tarvitsekaan Marinista tietää: <https://newleftreview.org/sidecar/posts/confections>

Paitsi että kaikki nämä kirjoitukset kiertelevät todellista ongelmalla. Katsokaas kun asia on niin, että jos maalla on sellainen turvalli-

suuspolitiikka, jota luonnehtii puolueettomuus ja liittoutumattomuus, niin lähtökohtana on se, että nämä pysyvät maan ulkopoliittikan kivijalkana kovissakin koetuksissa. Miten kävi Suomen tässä suhteessa? Vuosikymmeniä palvellut ulko- ja turvallisuuspolitiikka jouti romukoppaan mielipidekyselyn perusteella.

Antaa tämän mennä jakeluun, niin on helpompi ymmärtää, mikä Marinin todellinen ongelma on. Marinin ongelma on se, että hän ei näe tässä mitään ongelmaa. Ja todella sameisiin vesiin joudutaan, kun hän päinvastoin ottaa tuosta perusteellisesta suunnanmuutoksesta ”kunnan” vielä itselleen.

Tässä jäävät jauhojengit toiseksi. Paitsi että ”johtajiemme” huumausainetaipumuksista on ollut eh-

kä Suomen ainoana julkaisuna Kansan äänessä puhetta ja verrattu sitä Hitlerin omiin riippuvaisuuksiin. Nyt asia on tullut vielä uudestaan pinnalle, kun Russell Crowe esiintyi Göring-aiheisessa elokuvassa. Tämän johdosta huumeet johtavissa piireissä nousivat taas puheenaiheeksi, kun muistettiin, että Hermann Göring popsi 40 opiaattipilleriä päivässä.

Nuoret johtajat

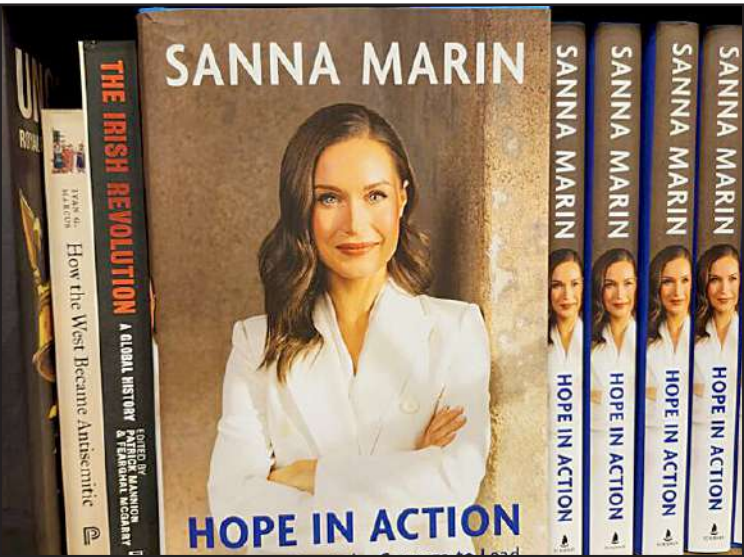
Mutta tässä on kyseessä vielä isompi asia. Marin nimittäin lanseerattiin julkisuuteen osana trendiä, joka sai nimekseen ”nuoret johtajat”, joka puolestaan pantiin Klaus Schwabin ja WEF:n nimiin. Tämä on kytenyt jo kauan jossakin kullissien takana, kun muistetaan, että Risto E. J. Penttilä kehotti kokoomusta leipomaan itsensä Sebastian Kurzin mallin mukaan kotisivunsa viimeiseksi postaukseksi jääneessä visioinnissaan: [https://ristoejpenttila.fi/](https://ristoejpenttila.fi/Tuon%20postauksen%20p%C3%A4iv%C3%A4r%C3%A4%20on%2014.12.2019,%20juuri%20ennen%20koronapandemiaa.%20Marin%20oli%20noussut%20p%C3%A4%C3%A4ministeriksi%20vain%20parisen%20p%C3%A4iv%C3%A4%C3%A4%20aikaisemmin%2010.12.%20Ironisesti%20muutama%20p%C3%A4iv%C3%A4%20Suomen%20itsen%C3%A4isyysp%C3%A4iv%C3%A4n%20j%C3%A4lkeen%20(jota%20muuten%20n%C3%A4in%C3%A4%20p%C3%A4iv%C3%A4n%C3%A4%20juhlitaan%20taas).)

Tuon postauksen päivämäärä on 14.12.2019, juuri ennen koronapandemiaa. Marin oli noussut pääministeriksi vain parisen päivää aikaisemmin 10.12. Ironisesti muutama päivä Suomen itsenäisyyspäivän jälkeen (jota muuten näinä päivinä juhliitaan taas).

Nuoruus oli kova sana. Tähän samaan poppooseen kuuluivat Marinin ja Kurzin lisäksi myös Justin Trudeau ja Chrystia Freeland (joka oli avainroolissa WEF:ssä itsessään) Kanadassa. Missä he ovat nyt? Se tiedetään, että Trudeau erosi ja seurustele nyt laulaja Katy Perryn kanssa. Ei ihme, jos Marin tuntee jääneensä kakkoseksi. Jos nimittäin kilpaillaan nimitunnettuudesta.

Missä he ovat nyt?

Marin teki tämän lisäksi vielä jotakin aika ennenkuulumatonta. Kuten sanottu, Marin oli Suomen pääminis-

Kuva: Jonathan Widell

Marinilta ilmestyi muistelmateos, joka on puhuttanut maailmalla. Suomessa muistelmateos nimensä mukaisesti tuo pintaan vanhoja muistoja, jotka olivat kokoomuksen hirmuhallinnossa jo unohtumassa. Lisätään tässä vielä ripaus suomalaismuistelmateita kaikkien jo muutenkin negatiivisten arvosteluiden jatkoksi.

teri. Vaikka hän ei enää pääministeri olekaan, tuntuisi luonteelta, että hän vielä edustaisi Suomea jonkinlaisessa positiivisessa valossa. Kun hän kuitenkin esiintyi jenkki-iläisessä puheohjelmassa, häneltä kuultiin sellainen vitsi, että kun koronarajoitukset tulivat voimaan 2 metrin turvaväleineen, suomalaiset valittivat, että heidän piti nyt seistä niin lähellä toisiaan. <https://www.youtube.com/watch?v=IQI1gpmGn3g>

Tämä ei tuntuisi niin kyseenalaiselta, jos eivät Sannan taustavoimat olisi aikoinaan hehkuttaneet, että Sanna on liian hyvä Suomelle ja hänen tulevaisuutensa on kansainvälisissä tehtävissä. Onko Sanna siis liian hyvä Suomelle, niin että jenkille kerrotut suomalaismeemitkin on luettava sitä taustaa vasten? Onko Sannan määräämien koronarajoitustenkin tarkoitus osoittaa pelkäänsä juuri tuo Sannan yliverisuus kansaan nähden? Kun muitakin datapisteitä yhdistelee, Sannasta ei voi todeta muuta kuin ”ammatti: uraterroristi”. Se olisikin tuolle teokselle osuvampi nimi.

Tuo ”nuori johtaja” synkistää muuten kuvaa vielä entisestään, kun muistetaan, miten hän vastasi arvosteluihin sanomalla ”OK Boomer!”. Ja tietysti tässä on vanhat tutut kuvat siitä, että Sanna on seksismin uhri. Kuten Lily Lynch tuossa NLR-blogissaan toteaa, tämä on kätevä tapa kääntää kaikki arvostelu arvostelijoiden häpeäksi. Lynch ei vain tajua, kuinka oikeassa onkaan.

Kun Suomen tilaa katsotaan Marinin jäljiltä, voi vain ihmetellä, miten kukaan terroristi olisi saanut aikaan pahempaa jälkeä. Niin paljon pahaa kuin kokoomus saakin aikaan, on hyvä muistaa kenestä tämä alamäki alkoi. Marinista. Ainoa ”nuorista johtajista”, joka ei ole ollut täysi katastrofi, on Italian Giorgia Meloni, joka on osoittautunut paljon kykenevämmäksi ja maltillisemmaksi johtajaksi, kuin kukaan osasi odottaa. Häneen Marinia pitäisi verrata, jos kehen. Suomen häpeäksi.

Jonathan Widell,
Montreal, Kanada

Ranskan nykytilanteessa näyttäytyy EU:n todellisuus ...

Jatkoa sivulta 6

set asettavat kahleet ja käytännössä paljolti estävät oman itsenäisen finanssipolitiikan noudattamisen.

Ranska umpikujassa

Poliittisesti Ranskan tämän hetken tilanne on täysi umpikuja. Sébastien Lecornun 2:n hallituksen budjettiesitykseen tehdyt muutokset ovat kaatuneet Kansalliskokouksessa ja hallituksen alkuperäinen budjettiesitys on nyt lähetetty Senaattiin eli ylähuoneeseen. Sosialistien vaatima, kaikkein suurimpiin omaisuuksiin kohdistuva ns. Zucman-vero hylättiin Lecornun hallituksen esityksestä, samoin kuin siitä myöhemmin muotoiltu, verotuksellisesti huomattavasti yhdentekevämpi kevytversio. François Bayroun hallituksen esitykseen verrattuna nyt tähdättään hieman pienempiin, 31 miljardin euron säästöihin. Budjettiesityksen säästöistä suoria leikkauksia on 17 miljardia ja 14 miljardia aiotaan saada veronkorotuksin.

Tavoitteena on painaa ensi vuoden budjettialijäämä alas nykyisestä 5,6 %:sta alle 5 %:n. Ranska, kuten Suomikin nyt, on asetettu EU:n ns. tarkkailuvalvokalle. Näiden hyvin erilaisten kansantalouksien syvien vaikeuksien yhteinen nimittäjä on Euroopan unioni. Toisin kuin Suomessa, jossa Orpon-Purran oikeistohallituksella on parlamentti-

enemmistö, on Lecornun vähemmistöhallituksella aikaa enää joulukuun loppuun, muuten hallitus kaatuu, ellei se saa demareita taakseen, tai sitten se Macronin ajan aiempien hallitusten tavoin turvautuu Ranskan perustuslain pykälään 49.3 ja ajaa budjettiesityksen jälleen täysin epädemokraattisesti läpi ilman Kansalliskokouksen enemmistöä.

Kansaa sumutetaan sodanuhkaa lietsomalla

Tavalliset ranskalaiset ovat yhä enemmän vieraantuneita politiikasta. Eikä ihme, sillä todellisia vaihtoehtoja on vähän tai ei ollenkaan. Presidentti Macronin kannatus on pudonnut ennätyksellisen alhaalle. Koska vasemmisto on hajanainen, pahasti yksityisissä ja on poukkoillut milloin tukemassa EU:n uusliberalismia, milloin Macronin sotapolitiikkaa saattaa viimeistään keväällä 2027 pidettävissä presidentinvaaleissa potin korjata oikean laidan lepenistien Kansallinen liittoutuma. Voi olla, että tilanne kriisiytyy jo sitä ennen Kansalliskokouksen hajoomiseen.

Kaikki tämä pinnallisen politiikan kaaottisuus kätkee taakseen ranskalaisen yhteiskunnan syvät ongelmat ja halkeamat, joiden ratkaiseminen edellyttäisi todellista järjestelmätason muutosta, maan eroa EU:sta ja Natosta, ja sen myötä taloudellisen ja ulkopoliittisen suvereniteetin saavuttamista. Vas-

ta siinä tilanteessa voisivat todelliset tulevaisuuden politiikan vaihtoehdot päästä esiin. Nykyinen tilanne, jossa Ranskaa johdetaan Brysselistä ja Washingtonista käsin, ei anna toisenlaisille vaihtoehdoille juuri mitään mahdollisuutta. Useat Emmanuel Macronia vuosien mittaan kritisoineet tahot ovat tuoneet esille sen, että toistuvat kriisit ja niiden myötä seurannut yhä syvempi poliittinen ja yhteiskunnallinen pirstaloituminen itse asiassa hyödyttää Ranskaa (kuten muitakin EU-maita) ulkopuolelta käsin hallittavia finanssikapitalisteja ja euroeliittä. Tämän eliitin ytimeen entinen Rothschildin pankkiiri ja nykyinen presidentti Macron itsekin toki kuuluu.

Kansan elinolojen jatkuva heikentyminen, yhteiskunnallisten erojen syveneminen, hyvinvointivaltion jatkuva rapauttaminen ei kuitenkaan voine jatkaa loputtomiin. Loputtomiin ei voi tulla ulkopuolisia, EU-, korona- tai Ukrainan kaltaisia kriisejä, joiden avulla voidaan kansan muutosvaatimukset ja mielenilmaukset useimmiten vielä väkivalloin tukahduttaa. Johtaako tämä jatkossa jonkinlaiseen sisällissodan kaltaiseen tilanteeseen ja siitä kautta jopa EU:n hajoamiseen jää nähtäväksi.

Ukrainan tilanne on nyt tarjonnut ulkopuolisen kriisin ja jälleen tilaisuuden presidentti Macronille yrittää kääntää kansan huomio pois Ranskan omista vaikeuksista.

Kuva: Heikki Mäntikkö

Myös Suomessa protestoimme EU:n perustuslakia vastaan. Protesti järjestettiin itsenäisyyspäivänä 6.12.2006. Eduskunta hyväksyi 5.12.2006 Ranskan ja Hollannin kansanäänestyksissä hylkäämän EU:n perustuslain 125/39. Erikoista oli, että tätä asiakirjaa ei vielä oltu kirjoitettuakaan (KÄ 6.6.2006). Protestin kärjessä jo edesmennyt Antti Pesonen

Syyskuussa Macron nimitti uudeksi Ranskan armeijan ylimmäksi komentajaksi kenraali Fabien Mandonin, joka sittemmin maan kaupunginjohtajille suunnatussa puheessaan varoitteli ranskalaisia Venäjän uhasta ja sanoi, että ”ranskalaisten on valmistauduttava vielä uhraamaan lapsiaan vapauden puolustamiseksi”.

Entinen sotilas ja nykyinen geopolitiikan kommentaattori Xavier Moreau on todennut, että kaikkien Ranskan ylimpien upseerien täytyy olla Nato-yhteensopivia, mutta enemmistö upseereista kuitenkin tosiasiaa vastustaa Ranskan Nato-jäsenyyttä. Kun tähän vielä lisätään se, että Ranskalla ei ole sellaisia sotilaallisia resursseja, joilla se voisi uskottavasti käydä Ukrainassa Venä-

jää vastaan, osoittautuu presidentti Macronin ja halukkaiden koalition sotauho toisaalta yritykseksi peitellä koko Euroopan unionin laajuisia vakavia sisäisiä yhteiskunnallisia ongelmia, toisaalta jopa puhtaaksi fiktiiviseksi haavemaailmaksi, jossa suurin osa EU-eliitistä tuntuu elävän. Tästä viimeisestä käy esimerkkinä myös muutaman viikon takainen Ukrainan koomikkopresidentti Zelenskyn ostosreissu Pariisiin. Tuolloin Zelensky ”osti” ilman rahaa Ranskalta yli sata Rafale-hävittäjää, joita ei ole olemassa. Tästä onnistuneesta ”kaupasta” oli EU-maiden mainstream-media kuitenkin niin innoissaan.

Pertti Hämäläinen
Hämeenlinna

Murskaa ”Trumpin seuraus”

Trumpin aikakauden marraskuussa julkaistusta Yhdysvaltain imperialismille omistetusta kansallisesta turvallisuusstrategiasta vuodelle 2025 voidaan sanoa paljon. Samankaltaisissa 1990-luvun dokumenteissa ilmaistiin luottamus siihen, että Yhdysvaltojen hallitsema vuosisata seuraisi, ja että Neuvostoliiton vastavallankumous merkitsi ”historian loppua”.

Vaikka asiakirjassa kehuttiin Trumpin ”saavutuksilla”, siinä todettiin myös Yhdysvaltojen tappiot viimeisten 35 vuoden ajalta ja syytettiin niistä aiempia hallintoja.

Tämä pääkirjoitus käsittelee kuitenkin vain yhtä dokumentin näkökohtaa: sen keskittymistä Yhdysvaltojen sotilaallisen, taloudellisen ja mediavoiman käyttämiseen läntisen pallonpuoliskon hallitsemiseksi ja sen vallan käyttämiseen siellä Yhdysvaltojen imperialismin palauttamiseksi maailman johtavaksi supervallaksi.

Asiakirjassa lukee: ”Toimitusketjujen vahvistaminen tällä pallonpuoliskolla vähentää riippuvuuksia ja lisää Amerikan taloudellista kestävyyttä.” Tämä tekee ”pallonpuoliskon ulkopuolisten kilpailijoiden vaikutusvalan lisäämisestä alueella vaikeampaa. Ja vaikka priorisoimmekin kaupallista diplomatiaa, pyrimme vahvistamaan turvallisuuskumppanuuksiamme – aseiden myynnistä tiedustelutietojen jakamiseen ja yhteisiin harjoituksiin.”

Lukijat saattavat huomata, kuinka yllä oleva lainaus muistuttaa Yhdysvaltain varhaishistorian presidentin lausuntoa. **James Monroe**, nuoren slavokratian, heikon mutta nopeasti kehittyvän siirtolaisvaltion, joka oli kukistanut Britannian kuninkaan, viides presidentti, antoi poliittisen lausunnon vuonna 1823.

Philadelphian marssi, 15. marraskuuta 2025. (WW KUVA: Joe Piette)

1820-luvulla Yhdysvaltojen etelä- ja länsipuolella, Meksikosta Argentiinaan, sijaitsevien espanjalaisten ja portugalilaisten siirtomaiden asukkaat karkottivat espanjalaisten – ja portugalilaisten – nimittämät hallitsijat ja perustivat itsenäisiä valtioita. Monroen oppi kehotti Euroopan siirtomaavaltioja pysymään poissa läntiseltä pallonpuoliskolta, vaikka Yhdysvalloilla oli vuonna 1823 vain vähän sotilaallista voimaa tämän vaatimuksen täytäntöönpanemiseksi. Vuoden 2025 strateginen toimintalinjaus ei varoita Ranskan ja Britannian siirtomaavallasta, vaan Kiinasta ja Venäjästä. Jotkut 1820-luvun itsenäisyysliikkeen johtajat, kuten **Simón Bolívar**, ymmärsivät, että Monroen oppi tarkoitti myös sitä, että Yhdysvaltain hallitsijat pitivät koko pallonpuoliskoa takapihallaan.

Ei ole sattumaa, että uusi kansallinen turvallisuusstrategia kutsuu läntisen pallonpuoliskon politiikkaansa Monroe-doktriinin ”Trumpin vastineeksi”. Trump on jo julistanut haluavansa ”ostaa” Grönlannin, liittää Kanadan itseensä, hallita Panaman kanavaa, lähettää joukkoja Meksikoon, syöstä Kolumbian presidentin vallasta ja tukea Argentiinan ja Brasilian ilkeitä taantumuksellisia. Nyt hän on sijoittanut Karibianmerelle hypertuhoavan sotalaivaston, joka on suunnattu erityisesti Venezuelaa, Kuubaa ja Nicaraguaa vastaan .

Asiakirjassa todetaan: ”Yhdysvaltojen on oltava johtavassa asemassa läntisellä pallonpuoliskolla turvallisuutemme ja vaurautemme ehtona – ehtona, jonka avulla voimme vakuuttaa itsemme luottavaisesti missä ja milloin meidän alueellamme on tarpeen.”

Juuri tänään sotalaivojen tavoitteena on – Yhdysvaltojen ylivalan vakiinnuttaminen murhaamalla Etelä-Amerikan ja Karibian kansoja. Valokoinen talo on ilmoittanut, että Yhdysvaltain imperialismi ei salli pallonpuoliskon todella itsenäisten valtioiden pysyä itsenäisinä. Yhdysvaltojen merirosvous Venezuelan öljyä Kuubaan toimittavaa tankkeria vastaan paljastaa tämän tavoitteen.

Tämän ”Trumpin seurauksen” ymmärtäen Workers World tuomitsee asiakirjan sen ylimielisen sodanjulistuksen vuoksi Yhdysvaltojen eteläpuolisille kansoille ja sen uhkaukset pohjoispuolella oleville kansoille.

Alas Monroen doktriini! Alas Trumpin seuraus! Puolusta Venezuelan ja sen liittolaisten ja naapureiden itsemääräämisoikeutta!

Erotaan Natosta
Emme kuulu sinne

Pentti Suksi in memoriam

Pitkän linjan Korean ystävä Pentti Suksi Vaasasta on poistunut keskuudestamme. Pentti syntyi 29.7. 1944 Kauhavalalla ja kuoli 10.4.2025 Vaasassa. Hän teki pitkä uran työväenliikkeessä, vapaa-ajattelihoissa ja Korean ystävyystyössä. Suomen demokraattisen nuorisoliikkeen

toimintaan hän tuli jo 1960-luvun alussa.

Työuransa Pentti teki oikeusavustajana. Hän avusti vääryyttä kokeneita henkilöitä eri oikeusistuimissa. ”Rosvoja en avusta” Pentti linjasi järkkymättömään tyyliinsä.

Pentti toimi Vaasan vapaa-ajattelijoiden puheenjohtajana aina yhdistyksen lakkauttamiseen saakka ja jatkoi sen jälkeen yhdistyksen ylläpitämän Kullervon hautausmaan vuokran ja ylläpidon hoitamista omalla kustannuksellaan, kunnes vastuu siirtyi Pentin kuoleman jälkeen Pohjanmaan vapaa-ajattelihoille kesällä 2025.

Pentti oli myös innokas paikallishistorian harrastaja. Tästä esimerkkinä mainittakoon puheenjohtajuus Vaasan vuoden 1852 palon syttymissyyn selvitystyöryhmässä.

Pentti perusti juche-aatteen opintokerhon Vaasaan 1973

Lepää rauhassa Pentti Juha Kieksi

Eläkeläisistä elinvoimaa

Suomessa ollaan huolissaan muuttotappioalueiden elinvoimasta. Keskustelu pyörii yleensä työpaikkojen ympärillä. Tällöin jäävät vähälle huomiolle eläkeläisväestön muuttoliike ja sen vaikutukset. Myös Raahessa Monet eläkeläiset muuttavat lasten perässä kaupunkiin. Toiset muuttavat terveyssyistä tai vanhuuteen varautumiseksi lähemmäksi julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita. Jollekin houkuttimena ovat kaupunkien monipuoliset kulttuuri- ja liikuntapalvelut ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Raheen on jo vuosikausia vetäneet työpaikat.

Kuitenkin eläköidyttyään liian moni muuttaa täältä pois. Kaupungin pitää ryhtyä toimiin pitovoiman lisäämiseksi. Kuntain kannattaa satata nykyistä enemmän ikäystävällisyyteen ja houkutella ikääntyneitä asukkaita elämänlaadulla. Eläkeläisistä tuskin on muuttoliikkeen kääntäjiksi, mutta heidät pitää ottaa kunnissa lisäämiseksi. Kuntien eläkeläiset ovat monesta syystä kunnille hyviä asukkaita. Heillä on vakaa eläketulo ja he ovat ahkeria palveluiden kuluttajia. Eläkeläisväestö osallistuu aktiivisesti vapaa-

ehtoistoimintaan luoden kuntaan myönteistä ”pöhinää”. Niistä tärkein on vapaaehtoistyöhön perustuvan kansalaistoiminta.

Vapaaehtoistyötä tehdään Suomessa noin 300–400 miljoonaa tuntia vuodessa. Vapaaehtoistyön yhteiskunnalle tuottama rahallinen arvo on 6–8 miljardia euroa. Vapaaehtoistyöllä paikataan myös julkisiin palveluihin jääneitä aukkoja; esimerkiksi täysin ilman tukia tehdyn omaishoidon vaihtoehtoiskustannus julkisena palveluna olisi 3–4 mrd. euroa. Varmaankin kaikkein arvokkainta kansalaistoimintaa on se työ, jota yhdistykset tekevät ikääntyvien toimintakunnan ylläpitämiseksi. Järjestöjen tarjoamat mahdollisuudet sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja erilaisiin harrastuksiin ovat parasta toimintakunnan heikkenemisen vastalääkettä. Sen tuottama arvo toteutuu elämän laadun kohentumisena ja sitä on vaikea rahassa mitata.

Kuntien on heitettävä pois mielikuva, jossa eläkeläiset ovat sote-palveluiden kustannuksia kasvattava kuluerä. Niistä kustannuksista vastaavat nykyisin hyvinvointi-

Sotien perimmäiset syyt

Raaka-aineet ja ruoka ovat liikuttaneet ihmisjoukkoja, saaneet sotimaankin. Maat tai meret eivät sinänsä ole kiinnostaneet vaan luonnonrikkauudet”. Näin on ollut vieraiden mannerten valtauksesta siirtomaiden rikkauksiin. Hitlerille nämä asiat loivat sodan reunaehdot, aseistaa ja ruokkia (kasvavaa?) kansakuntaa (mm. Könnön 2022). Samoja piirteitä näkee usea tutkija tänään Ukrainan ja Venäjän välisessä sodassa kuin aikanaan Saksan tarpeessa saada vilja ja maaperän rikkauudet hallintaansa.

Venäjä on kuitenkin ilmoittanut, ettei se ole kiinnostunut viljasta ja kaivannaisista, joita ”sillä on riittävästi.” ”Länsi” sitävastoin tuntuu olevan kiinnostunut molemmista, onhan lännen omistuksessa siellä viljeltyä maata ja jonkinlainen ”diili” kaivannaisista?

Näillä sodilla on kuitenkin ajallinen ero, YK:n synty kansainvälisine sopimuksineen, mm. hyökkäämättömyyssopimus, kielto sotaan käyvän maan aseistamisesta ja

ihmisoikeuksien julistus, jotka kaikki liittyvät nyt käytävään sotaan. Hitler aikanaan totesi, että sopimukset ovat vain papereita, joita ei tarvittu ”aseveljien” kuten Suomen kanssa. Muutkin sopimukset olivat rikottavissa kuten Venäjän kanssa solmittu ”Molotov-Ribbentrop” tai Saksan kanssa solmittu ”Ryti-Ribbentrop”, jolla yritettiin sotaan jatkaa.

Ukrainan sodalla on yhteys Hitlerin ajattelun sopimusrikkomuksiin, joita on enemmän kuin 80 vuotta sitten, joten YK:n asema ja kv-oikeus on kyseenalaistunut. ”Hyökkäämättömyyssopimusta” rikoi Venäjä helmikuussa 2022 ja sitä ennen, vuodesta 2014 oli alkanut venäläiseksi vähemmistöksi lukeutuvien loukkausten tie ja vuonna -22 alkoi sota käyvän maan aseistaminen, eli sopimusrikkomuksia on paljon jo ilman kaupallisten sopimusten rikkomisia. Kysymys on kansainvälisen sopimusjärjestelmän kriisistä, joka aiheuttaa inhimillisiä kärsi-

ja vuonna 1978 opintokerho liittyi juche-aatteen opintoyhdistykseen. Tämä sinetöi sen, että Penttiä ei hyväksytty Suomi-Korea-seuran jäseneksi. Seurassa ei tuolloin katsottu hyvällä juche-aatteen opintotoimintaa. Aika jäsenhakemuksen hyväksymiselle oli kypsä vasta 1990-luvun alussa ja siitä lähtien Pentti toimikin Suomi-Korea-seuran hallituksessa lähes kuolemaansa saakka.

Monilla matkoilla Tukholman lähetystöön saimme kuunnella Pentin jutustelua Korea-solidaarisuustoiminnan alkuaajoista sekä kaikesta muustakin maan ja taivaan väliltä. Pentti oli todella monipuolisesti sivistynyt mies. Hänet muistetaan tinkimättömänä humanistina, joka uskoi tasa-arvoon, järjen käyttöön ja yhteisöllisyyteen. Jäämme kaipaamaan Penttiä ja hänen juttujaan!

alueet. Eliniän pidentymisen myötä eläkeläiset ovat entistä terveempiä. Ihmisen tekemä asuinpaikan valinta omille eläkevuosille voi tarkoittaa kunnalle jopa kymmenien vuosien ajaksi aktiivista ja tervettä asukasta ja veronmaksajaa. Kaikki me tiedämme, että he ovat mukana myös muissa järjestöissä. Raahessakin on monia eläkejärjestöjä, jotka toiminnallaan tukevat asukkaiden selviytymistä. Raahan kaupunginkin pitää myös avustuksin tukea nykyistä enemmän.

Suomessa tarvitaan eläkeläisiä syrjiviä asenteiden muutosta. Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetun kyselytutkimuksen mukaan jopa kaksi kolmasosaa eläkeläisistä kokee ikäyrjintää ja tuntevat olevansa toisen luokan kansalaisia. Valitettavasti asenteissa ei ole tapahtunut muutosta myönteisempään suuntaan. Ikäihmisten arjen kannalta palveluiden saavutettavuus, kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet sekä mahdollisuus osallistua paikallisyhteisöön, ovat keskeisiä hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Viljo Lehmusketo
Raahel

myksiä muuallakin kuin sotaikäyvisä maissa.

Sodan syy voidaan siis määrittellä ”perussyiden” ulkopuolelle, ellemmme ajattele Venäjän toimineen, estääkseen rikkauksien päätymistä ”lännen laariin”? Meillä Suomessa on selkeä ”kaksoisstandardi” ihmisoikeyksymyksissä kuten Gazan-sota - taas kerran - osoitti. Myös USA:n ”demokratian vienti” on meillä hyväksytty kaukaisiinkin maihin, mutta venäjänkielisten oikeuksien puolustamista emme hyväksy Ukrainassa.

Nato on levittänyt kuin Hitlerin ”Barbarossa-suunnitelman” mukaan, jolloin kysymys oli raaka-aineista ja Euroopan – Hitlerin suunnitelman mukaisen – talousalueen laajentamisesta, jolloin olimme mukana kuten nytkin, oletetun vahvemman mukana.

Hannu Ikonen
Liekka/Sisilia/Ispica

Kansan ääni toivottaa työkansalle ja opiskelijoille hyvää rauhan uutta vuotta 2025 !

Suomi Irti Natosta, Euroopan Unionista ja tarvitaan...

-Kommunistien Liitto ry
-Suomen Työväenpuolue ry
-EU:n Vastainen Kansanrintama ry
-Sodan ja Fasismen Vastainen Työ ry
-STP:n Helsinki ryhmä
-Suomen Työväenpuolueen Turun Seudun osasto ry
-Kommunistien Hermannin-Vallilan osasto ry
-Tampereen SKP:n Kaukajärven osasto ry
-Helsingin Työväen Vappumarssiyhdistys ry
-Juche-aatteen opintoyhdistys ry
-Mellilän Työväenyhdistys

Helsinki	Kalevi Hölttä Ville Rahikainen
Pekka Tiainen Kaarina Heikkinen Marjaliisa Siira Punapaita Uusi Punapaita Sinipaita Raika Kontturi Sirpa Mittilä Heikki Männikkö Tarja Männikkö Hannele Salava Matti Laitinen Aarni Miettala Sakari Kuismin Janne Rahikainen Pertti Leino Jaakko Ahvola Juho Haavisto Amanda & Iivari Palstan viljelijä Leena Hietanen	Espoo Tommi Lievemaa Hannu Kautto Timo Peltö Pirkko Nummi Espoon Leipäpappi
Vantaa	Juha Kovanen Pirjo Kovanen Kata Nurmi
Sipoo	Sampo Peltö Victoria Viitamäki Jimi Peltö

Anabella Peltö Anastasia Peltö	Tuusula Markku Nieminen
Karkkila	Timo Nieminen
Riihimäki	Esko Koivisto
Porvoo	Pirkko Nokkala Tuukka Wahrman Aune Manelius Matti Wahrman Kalevi Wahrman Tommi Wahrman Pirkko Pilvi Pauli Pilvi
Hämeenlinna	Pertti Hämäläinen
Janakkala	Pasi Ranki
Kisko	Juha Kieksi
Mellilä	Markku Hongisto

Pöytyä	Reino Nurmi
Uusikaupunki	Esko Rintala Heikki Ervasti
Turku	Anne Luukkonen
Pori	Terttu Mylly
Tampere	Markku Huhtala Hannu Huhtala Leena Huhtala Risto Koivula Jari Heinonen Reino Lindeman Taavi Lintunen Pentti Möttönen
Nokia	Vuokko Servo
Ylöjärvi	Pekka Karppinen
Ikaalinen	Pentti Mansikkamäki
Virrat	

Mirjam Virkki	Kihniö
Hannu Tiainen	Lempäälä
Harry Rajala	Hämeenkyrö
Jorma Kangasniemi Kalevi Nurmi Jouko Kangasniemi Marjaliisa Helminen	Peräseinäjoki
Jartsev Wanha Seppä	Vaasa
Reino Kolmonen	Varkaus
Kari Ahonen	Kuopio
Juhani Tanski	Lapinlahti
Viljo Heikkinen	Sonkajärvi
Asko Julkunen	

Rovaniemi
Unto Nikula

Sotavarustelu STOP ja varat siitä terveyden- ja vanhusten hoitoon.
Terttu Mylly
Pori

Suomi eroon Natosta ja EU:sta! Poliittiset rikolliset saatettava vastuuseen teoistaan.
Jartsev
Peräseinäjoki

Natoon liittyminen osoittautumassa valtavaksi virheeksi. Vastuulliset asetettava tilille.
Pertti Hämäläinen
Hämeenlinna

Valtiojohto vastuuseen itärajan sulkemisesta ja suhteiden katkaisemisesta Venäjään.
Heikki Männikkö
Helsinki

Irti Natosta! Tarvitaan Uusi rauhansopimus maailmaan ja Eurooppaan
Espoon Leipäpappi

Kansan ääni toivoo kaikille rauhan vuodenvaihdetta ja voitontähtä. Suuri tavoite: Eroon Natosta ja EU:sta

Jeffrey Sachsin avoin kirje Friedrich Merzille:
"Turvallisuus on jakamaton ja historia tunnettava!"

Sachs vaati loppua propagandalle ja sille, että kansalaisia kohdellaan moraalisesti kuin lapsia, joille monimutkaiset turvallisuuskysymykset täyttyy selittää mustavalkoisina kertomuksina. Amerikkalainen taloustieteilijä ja Columbia-yliopiston professori Jeffrey D. Sachs on julkaissut avoimen kirjeen Saksan liittokansleri Friedrich Merzille, jossa hän käy läpi lännen ja erityisesti Naton tekemiä ratkaisuja kylmän sodan päättymisen jälkeen.

Berliner Zeitungissa julkaistussa kirjeessään Sachs pyrkii osoittamaan, että Ukrainan sota ei ole irrallinen tapahtuma, vaan seurausta vuosikymmeniä kestäneestä poliittisesta ja sotilaallisesta kehityskulusta.

Sachs aloittaa 1990-luvun alusta, jolloin Neuvostoliiton hajottua Yhdysvallat ja Saksa antoivat hänen mukaansa Neuvostoliiton johdon ymmärtää, ettei Nato laajenisi itään. Tästä huolimatta Nato alkoi pian laajentua entisen Varsovan liiton alueelle, ensin Keski-Eurooppaan ja myöhemmin Baltian maihin asti. Sachs

katsoo, että tämä murensi luottamusta ja loi perustan Venäjän kokemalle strategiselle saartamiselle.

Seuraavaksi Sachs nostaa esiin Naton vuonna 1999 toteuttaman Serbian pommituskampanjan. Operaatio toteutettiin ilman YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta ja siihen osallistui myös Saksa ensimmäistä kertaa sitten toisen maailmansodan. Sachs pitää tätä merkittävänä ennakkotapauksena, jossa länsi osoitti olevansa valmis käyttämään sotilaallista voimaa kansainvälisen oikeuden ohi. Hänen mukaansa tämä heikensi pysyvästi Venäjän luottamusta lännen vakuutuksiin sääntöpohjaisesta maailmanjärjestyksestä.

Kirjeessä käsitellään myös Yhdysvaltojen yksipuolista vetäytymistä keskeisistä asevalvontasopimuksesta, kuten ABM-sopimuksesta vuonna 2002. Sachs katsoo, että ohjuspuolustusjärjestelmien rakentaminen Itä-Eurooppaan nähtiin Venäjällä suoraan sen ydinpelotteen heikentämisenä. Samalla Nato jatkoi laajentumistaan, mikä hänen mukaansa syven-

si vastakkainasettelua entisestään. Sachs viittaa myös v. 2008 Naton Bukarestin huipukokoukseen, jossa Ukrainalle ja Georgialle luvattiin tuleva Naton jäsenyys. Hänen mukaansa tämä oli selkeä punainen vaate Venäjälle, sillä se koski suoraan sen välittömiä rajanaapureita. Sachs katsoo, että länsi aliarvioi täysin sen, kuinka vakavana Venäjä piti tätä kehitystä.

Ukrainan osalta Sachs käsittelee vuoden 2014 tapahtumia, jolloin Maidanin mielenosoitusten jälkeen vallanvaihto johti Venäjän ja lännen suhteiden jyrkkään katkeamiseen. Hänen mukaansa länsi tuki poliittista prosessia tavalla, jonka Venäjä tulkitsi suoraksi vaikutusyritykseksi omalla etupiirillään. Krimin liittäminen Venäjään ja Itä-Ukrainan sota nähdään kirjeessä seuraavina askelina jo pitkään jatkuneessa kriisiketjussa.

Sachs painottaa, ettei tämä historiallinen ketju hänen mukaansa oikeuta Ve-

näjän hyökkäystä Ukrainaan vuonna 2022. Sen sijaan hän katsoo, että sodan taustojen ymmärtäminen on välttämätöntä, jos Eurooppa haluaa löytää tien ulos konfliktista. Ilman tätä länsi hänen mukaansa toistaa samoja virheitä ja syventää vastakkainasettelua entisestään.

Kirje päättyy vetoomukseen Saksalle ja Euroopalle. Sachs kehottaa luopumaan ajatuksesta, että turvallisuus voidaan rakentaa yksipuolisesti sotilaallisen voiman avulla. Hänen mukaansa vain diplomatia, asevalvonta ja kaikkien osapuolten turvallisuushuolien tunnustaminen voivat johtaa kestäväseen rauhaan Euroopassa.

J.K. Pari huomautusta

Sachs toteaa: "Yhdysvallat ja Saksa antoivat Neuvostoliiton johdon ymmärtää, ettei Nato laajenisi itään." Tosiasiassa asiasta tehtiin suullinen sopimus.

Tammikuun lopussa

1990 Länsi-Saksan ulkoministeri Hans-Dietrich Genscher ehdotti, että Nato antaisi julkilausuman, jossa sanottaisiin: "Mitä tapahtuukaan Varsovan liitolle, Nato ei tule laajentamaan aluettaan itään ja lähemmäksi Neuvostoliiton rajoja." Yhdysvaltain ulkoministeri James Baker vieraili Moskovassa 9.2.1990 ja tarjosi Mikhail Gorbatsheville "raudanlujat takuut siitä, etteivät Naton toimivalta tai joukot tule siirtymään itään päin".

Kaksi plus neljä -neuvottelut

Pian Bakerin vierailun jälkeen aloitettiin niin sanotut kaksi plus neljä -neuvottelut Saksojen yhdistymisestä. Kaksi tarkoitti Länsi-Saksaa ja Itä-Saksaa, neljä taas toisen maailmansodan jälkeen Saksan miehittäneitä Yhdysvaltoja, Neuvostoliittoa, Britanniaa ja Ranskaa. Tässä vaiheessa länsijohtajien lupaukset pysyivät yleisellä tasolla. Yhdysvaltain presidentti George H.W. Bush sanoi, että "meillä ei ole mitään pyrkimystä, edes ajatuksissamme, millään tavalla vahingoittaa Neuvostoliittoa". Ranskan presidentti Francois Mitterrand sanoi "henkilö

kohtaisesti kannattavansasotilasliittojen asteittaista purkamista".

Neuvottelut saatiin päätökseen syyskuussa. Moskovassa allekirjoitettiin sopimus Saksojen yhdistymisestä seuraavan vuoden maaliskuussa. Yhdysvaltain Moskovassa-suurlähettiläänä tuolloin toimineen Jack Matlockin mukaan Neuvostoliitolle annettiin vain "kategorinen vakuutus" siitä, ettei Nato laajene itään. Nyt vuosikymmeniä myöhemmin USA:n avautuneista arkistoista voi lukea Yhdysvaltain, Britannian ja Länsi-Saksan viestineen Kremlille, ettei Puolan, Unkarin tai Tshekkoslovakian Nato-jäsenyys tulisi kyseeseen. Maaliskuussa 1991 Britannian pääministeri John Major vakuutti Moskovassa, että "selästä ei tapahdu". USA:n silloinen ulkoministeri James Baker vahvistaa, että Saksan miehittäjävaltiot tekivät (suullisen) sopimuksen, että Nato ei laajene itään. Tämä oli edellytys sille, että Gorbatshev luovutti Itä-Saksan lännelle.

Juhani Tanski
Kuopio

... uusi oikeudenmukainen rauhansopimus maailmaan ja Eurooppaan !

Sahra Wagenknechtin vasemmistoliberalismin kritiikki osuu ja tuntuu.

Saksalaisen vasemmistopoliitikon Sahra Wagenknechtin vuonna 2021 ilmestynyt menestyskirja on saatavilla nyt suomeksi. Sak-sankielisen alkuteoksen nimi Die Selbstgerechten. Mein Gegenpro-gramme-für Gemeinsinn und Zusammenhalt on suomeksi kääntynyt Yhteisöllisyyden manifestiksi. Kirjan on suomeksi julkaissut Kir-jallisuus- ja kulttuuriyhdistys Särön yhteydessä toimiva Kustannus-liike Särötär.

Hahmotelma tulevaisuu-den ohjelmalle

Wagenknechtin kirjan reilut kolme ja puolisataa sivua jakautuvat kah-teen osaan. Kirjan ensimmäisessä ja laajemmassa osassa esitetään var-sin terävä ja perusteltu nykyisen va-semmistoliberalismin ja siihen liitty-vän uusliberalismin kritiikki. Toises-sa osassa Wagenknecht hahmotte-lee mahdollista poliittista vastaoh-jelmaa kritisoimalleen vasemmisto-liberalismille. Wagenknechtin mu-kaan tarkoitus on hahmotella ”kul-makiviä sellaiselle tulevaisuuden ohjelmalle, jossa tiedostetaan, että yhteisölliset arvot määrittävät yhä vieläkin useimpien ihmisten identi-teettiä”. Sinänsä kirjassa esitetty ny-kykapitalismin ja uusliberalismin kri-tiikki ei tuo mitään olennaista uut-ta verrattuna niihin lukuisiin viime vuosikymmeninä esitettyihin vas-taaviin kriittisiin analyyseihin. Tä-mä näkyy myös kirjan jälkimmäi-sen osan ohjelmallisessa tekstissä, jota onkin syytä tässä vaiheessa lu-kea Wagenknechtin itsensäkin tar-koittamana ”hahmotelmana tule-vaaisuuden ohjelmalle”.

Vasemmistoliberalismi ja uusliberalismi ovat saman kolikon eri puolia

Yhteisöllisyyden manifestin ehdot-tomat huippuhetket sisältyvät va-semmistoliberalismin kritiikkiin tai kuten Wagenknecht saman asian ajoittain haluaa ilmaista ”lifestyle-vasemmistoa kohtaan suunnattuun kritiikkiin”. Wagenknecht itse asia-sa esittää perustellun väitteen, että vasemmistoliberalismi ja uuslibera-lismi ovat yhtä, tai ainakin ne ovat viimeisten parin, kolmen vuosikym-menien aikana kulkeneet käsi kädessä. Tämä väite voidaan lukea myös niin, että vasemmistoliberalismi on tavallaan mahdollistanut uuslibera-lismin nousun kiinnittämällä huo-mionsa yksipuolisesti kulttuuriisiin ja identiteettikysymyksiin. Kysymys taitaakin lopulta olla samasta asias-ta. Riippuu vain siitä, kumpaa puolta kolikosta katsoo. Nykyinen globaali-kapitalismi on Wagenknechtin mu-kaan tullut siihen vaiheeseen, jos-sa kasvava eriarvoisuus ja lisäänty-vä köyhyys on rapauttanut yhteisöl-lisyyden, ja tilalle on tullut eri ryh-mien välinen, epäluottamuksen ja

vihamielisyyden sävyttämä rinnak-kaiselo ja vastakkainasettelu. Tämä on Wagenknechtin mukaan johta-nut työväenluokan ja laajemmin työväenliikkeen, sekä perinteisten, vasemmistolaisuuteen kuuluvien yhteisöllisten arvojen häviämiseen. Juuri tämä katoamassa oleva yhteis-öllisyys olisi Wagenknechtin mu-kaan olennaista pelastaa, jos halu-taan säilyttää tai pikemminkin uu-delleen rakentaa hyvinvointivaltio-ta, mikä on Yhteisöllisyyden mani-festissa esitetyn ohjelmallisen puo-len keskeisiä tavoitteita.

Akateemisen keskiluokan ideologiaa

Mikä on sitten kritiikin kohteena ole-van vasemmistoliberalismin rooli tässä viime vuosikymmenien kiel-teisessä kehityskulussa? Wagen-knechtin mukaan vasemmistolibe-ralmi on tavallaan kapean akatee-misen keskiluokan luokkaliikkeen ideologiaa. Se on omaksunut urbaanin, akateemisen keskiluokan arvot ja elämäntavan. Pahinta on se, et-tä vasemmistoliberalismin keskiös-sä olevista ”arvoista” eli individualis-mista ja kosmopolitismista tehdään politiikkaa pakottamalla niitä kai-kille muille, erityisesti työväenluo-kalle ja muille alemmassa asemassa oleville yhteiskuntaryhmille. Tä-mä pakottaminen, joka on siis ur-baanin akateemisen keskiluokan käytännössä harjoittamaa luokka-politiikkaa, on mennyt Saksassa ja myös useimmissa muissa EU-mais-sa niin pitkälle, että tämä porvaris-ton luokkafraktio kykenee määritte-lemään, miten pitää tai miten ei pi-dä käyttäytyä, pukeutua, syödä, aja-tella tai puhua.

Tarinoita kertomalla teh-dään historiapolitiikkaa

Kysymys on myös siitä, miten ja ku-ka tarinan kertoo. Wagenknechtin edustaman vasemmistokonservatis-min mukaan työväen- ja keskiluokki-en elämä oli monin tavoin vakaam-paa ja parempaa, joskaan ei ongel-matonta, saksalaisen hyvinvointival-tion rakennuskaudella 1950–80-lu-vuilla aina tuonne uusliberalismin kauden alkuun saakka. Se oli myös perinteisen vasemmiston kannatuk-sen kulkakautta. Sen sijaan vasem-mistoliberaliaalin ideologian omaksu-nut akateeminen keskiluokka ker-too aivan päinvastaisen tarinan. Se kertoo tarinan globalisaation ja Eu-roopan integraation mukanaan tuo-mista monimuotoisuuden ja moni-kulttuurisuuden sekä individualis-min ja kosmopolitismien arvoista, jotka tälle luokalle edustavat uuden-laista vapauden aatetta.

Wagenknechtin mukaan ky-se on siitä, että akateeminen kes-kiluokka kuuluu yläluokan ohella viime vuosikymmenien voittajiin. Se on hyötynyt globalisaatiosta ja Maastricht-Euroopasta ja vilkkaasta maahanmuutosta sekä ainakin osit-tain myös talousliberaalista nykyti-lasta. Tähän voidaan tietysti todeta, että jo nyt muutama vuosi kirjan ilmestymisen jälkeen vaikuttaa yhä enemmän siltä, että akateemisessa keskiluokassa on yhä enemmän niit-ä, jotka ovat vain kuvitelleet hyöty-

Sahra Wagenknecht

vänsä edellä mainituista kehitysku-luista. Todellisuuden muuri on nyt tullut vastaan. Kyse on siis alati laaje-nevasta korkeakoulutettujen alaluo-kasta, joka on aiemmin omaksunut vasemmistoliberalismia myötäile-vät kulttuuriset arvonsa unelmoiden luokkanoususta, jonka mahdollisuu-det kovenevan leikkauspolitiikan ja julkisen sektorin alasajon myötä nyt näyttävät päivä päivältä jäävän yhä kaukaisemmaksi haaveeksi.

Yhteisöllisyyden manifes-tilla irti Die Linkestä

Sahra Wagenknechtin poliittinen ura alkoi jo Saksan demokraattises-sa tasavallassa, jossa hän juuri ennen muurin murtumista liittyi Sak-san sosialistiseen yhtenäisyyspuo-lueeseen (SED). Yhdistyneen Saksan aikana hän on toiminut europarla-mentaarikkona, vasemmistopuolue Die Linken varapuheenjohtajana vuosina 2010–2014, sekä ollut puo-lueen kansanedustaja Saksan liittopäivillä. Yhteisöllisyyden manifestin kirjoittamisen aikoihin jo pitkään jatkuneet ristiriidat Die Linken sisäl-lä olivat kärjistymässä. Keväällä 2021 kirjan ilmestymisen jälkeen Die Lin-ken vasemmistoliberalismin edus-tajat vaativat Wagenknechtin erot-tamista puolueesta. Kesällä 2022 Erfurtissa pidetyssä puoluekokouk-sessa kävi ilmeisen selväksi, että Wa-genknechtin johtama fraktio tulee irrottautumaan Die Linkestä omak-si puolueeksi. Näin myös kävi reilun vuoden kuluttua, kun Bündnis Sahra Wagenknecht perustettiin.

Vasemmiston on uskallet-tava puhua maahanmuu-tosta

Yhteisöllisyyden manifestissa ei vie-lä käsitellä kovinkaan paljon geopo-litiikkaa tai Venäjää, joka vasta kirjan ilmestymisen jälkeen nousi uudeksi Die Linkeä hajottavaksi kysymykses-ä Wagenknechtin ottaessa selkeästi rauhanpolitiikkaa ja jonkinlaista neue ostpolitik-linjaa tavoittelevan ja valtapuolueisiin verrattuna sovit-televamman näkemyksen Ukrainan tilanteeseen. Sen sijaan suhtautu-minen maahanmuuttoon oli ollut keskeinen jakava kysymys Die Lin-ken sisällä jo vuosia. Vuosien 2015–2016 maahanmuuttokriisin aikana, jolloin Saksaan saapui yli miljoona turvapaikanhakijaa, Wagenknecht asettui kritisoimaan Angela Merke-lin hallituksen avoimien ovien maa-hanmuuttopolitiikkaa.

Kirjassaan Wagenknecht kä-sittelee melko laajasti maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä. Wagenknechtin mukaan juuri maa-hanmuutto on asia, jonka minkään-laista kritiikkiä vasemmistoliberaa-leissa piireissä ei hyväksytä missään muodossa. Yleinen positiivinen suh-tautuminen siirtolaisuuteen kuuluu

Sahra Wagenknecht on suosittu puhuja. BSW-puolue tarjoaa vaihtoehto-Saksalle. Thüringenin osavaltiovaalissa BSW sai 15 % kannatuksen.

Wagenknechtin mukaan lifestyle-vasemmistolaiseen ajatuskaanoniin kuin usko ylösnousemukseen kristi-tyillä. Yhteisöllisyyden manifestissa esitetyt maahanmuuttokriittiset nä-kemykset ovat kuitenkin hyvin mal-tillisia ja perustuvat varsin selkeästi argumentoituihin taloudellis-yhteis-kunnallisiin perusteisiin, joissa kuva-taan niitä tunnettuja laajamittaisia ongelmia, joita massamaahanmuut-to on Saksassa viime vuosikymmeni-nä aiheuttanut. Syvemmällä tasolla kysymys on siitä huolesta, mitä sak-salaisen yhteiskunnan jatkuva monikulttuurisoituminen, pirstaloitu-minen ja lisääntyvä individualismi ovat aiheuttamassa Wagenknech-tin peräänkuuluttamalle yhteisölly-syydelle, joka puolestaan olisi perusedellytys niin hyvinvointivaltion kuin työväenluokankin etujen puo-lustamiselle.

Globalisaation purkaminen tavoitteeksi

Yhteisöllisyyden manifestin ohjel-mallisen osan lähtökohtana on Wa-genknechtin näkemys, jonka mu-kaan vasemmistoliberalismi ei ole kyennyt tarjoamaan uskottavaa oh-jelmaa ihmisille, joiden elämä on vi-me vuosikymmenien oikeistolaisen, uusliberaalin talouspolitiikan vuoksi ajautunut raiteiltaan tai ainakin vai-keutunut ja huonontunut. Wagen-knecht jopa katsoo, että vasemmis-toliberalismi on tämän vuoksi taval-laan osasyylinen äärioikeiston nou-sulle. Äärioikeisto on ottanut vasem-miston paikan ja saa kannattajia yhä enemmän erityisesti vanhoilta pe-rinteisen vasemmiston kannatus-alueilta. Tämä kaiketi koskee Saksan lisäksi yhtä lailla useimpia EU-maita.

Kuten edellä jo todettiin tämä Yhteisöllisyyden manifestin oh-jelmallinen osuus ei ole vielä mis-sään määrin valmis tai riittävä uuden vasemmistokonservatiivisen poliittisen liikkeen tarpeisiin, vaan sitä on pidettävä lähinnä hahmo-telmana. Peruslähtökohdiltaan sen globalisaatiota purkava sekä tulon-jakoa ja hyvinvointivaltiota voimak-aasti puolustava lähtökohta on oi-keansuuntainen. Ohjelman tietyn-lainen keskeneräisyys heijastuu kui-tenkin esimerkiksi Wagenknechtin EU näkemyksissä. Entisenä europar-lamentaarikkona Wagenknecht erite-lee Euroopan unionin lukematto-mia ongelmia tarkkanäköisesti. Oh-jelmasta henkii terve EU-kriittisyys ja antikapitalistinen asenne. Kuiten-kin joissakin kysymyksissä Wagen-knecht tuntuu ainakin vielä hoiper-televan melko pahasti, sillä esimer-kiksi hänen käsityksensä siitä, et-tä toisen maailmansodan jälkeinen rauhanaika olisi eurooppalaisen ta-loudellisen integraation aikaansaamaa ei kestä minkäänlaista historial-lista analyysiä. Samalla tavoin hänen

spekulatiiviset pohdiskelunsa ”eu-rooppalaisesta identiteetistä” kuu-lostavat ajoittain kelpo saksalaisde-marin jaarittelulta. Kaiken kaikkiaan Wagenknecht näkee Euroopan uni-onin kuitenkin enemmän korrupti-on läpituokemana epädemokraatti-sena ongelmapesänä, kuin minään ratkaisuna. Wagenknecht asettuu selkeästi puolustamaan kansallis-valtioiden suvereniteettia, mikä antaa hyvän lähtökohdan myös ohjel-mallisen puolen edelleen kehittämi-selle jatkossa.

Manipuloitiinko Saksassa vaalitulosta Ukraina-linjan varmistamiseksi?

Kustantajan jälkisanoina Venla Saa-lo ja Mark Mallon valottavat lyhyes-ti viime vuoden liittopäivävaalien jälkeen Saksassa syntynyttä varsin sekavaa tilannetta, jossa Bündnis Sahra Wagenknecht (BSW) jäi hy-vin niukasti alle 5 % äänikynnyksen saaden 4,981 % eli puolueen liittopäiville pääsy jäi ainoastaan 9500 äänen päähän. Jälkeen päin poliiti-kan tutkijat ovat todenneet, että liittopäivien ääntenlaskennassa ta-pahtui useita virheitä. Saalo ja Mal-lon kirjoittavat, että joidenkin vaali-piirien tarkistuslaskennoissa on to-distettavasti havaittu, että BSW:n ääniä oli kirjattu virheellisesti Bünd-nis Deutschland (BD) nimiselle pien-puolueelle. Vaalipiirien tarkistuslas-kennat jätettiin kuitenkin kesken. Jos BSW olisi ylittänyt äänikynnyk-sen ei nykyinen Friedrich Merzin johtama kristillisdemokraattien ja sosiaalidemokraattien punamus-tahallitus olisi saanut enemmistöä parlamentissa. Tämän kaltainen ti-lanne olisi tietysti muuttanut mer-kittävällä tavalla, ei ainoastaan Sak-san vaan todennäköisesti myös Eu-roopan unionin politiikkaa useilla politiikan alueilla, kuten esimerkiksi suhtautumisessa militarismiin ja Uk-rainan kysymykseen.

Nähtäväksi siis jää, miten BSW tulee menestymään jatkos-sa. Eväitä menestykseen on selke-ästi olemassa ja sen osoittaa osal-taan myös nyt suomeksi saatavil-la oleva Yhteisöllisyyden manifesti. Mutta selkeästi toisenlaista Saksaa ja Eurooppaa ajavan liikkeen tie tulee kuitenkin jatkossa olemaan en-tistä vaikeampi, sillä Saksaa ja koko Euroopan unionia hallitseva eliitti käyttää päivä päivältä kovempia ja totalitaarisempia keinoja kaikenlai-sen vastarinnan ja opposition vaien-tämiseksi. Juuri näinä aikoina Sah-ra Wagenknechtin Yhteisöllisyyden manifestin julkaisemista suomeksi voidaankin pitää sekä kulttuurite-kona, että rohkeana yhteiskunnalli-sena kannanottona.

**Pertti Hämäläinen
Hämeenlinna**

Yhteisöllisyyden manifesti-kirjan kannet

Kuva: BSW-puolueen kotisivut ja vaalisivut

SOTE:n romuttaminen on poliittinen hanke, joka muuttaa tietoisesti koko suomalaisen yhteiskunnan (osa 1)

Suomessa SOTE-alan kriisistä puhutaan tavalla, joka antaa ymmärtää, että kyseessä olisi luonnonvoima: väestö vanhenee, kulut kasvavat, hoivan tarve lisääntyy. Tätä selitystä toistellaan niin usein, että se on alkanut kuulostaa totuudelta. Mutta se ei ole totuus. SOTE-alan kriisi ei ole kohtalon sanelema tila eikä väestökehityksen väistämätön seuraus. Se on seurausta poliittisista päätöksistä – ja ennen kaikkea poliittisesta päättämättömyydestä silloin, kun olisi pitänyt puolustaa yhteistä hyvää.

Kriisi, jota ei haluta selittää – vaan hyödyntää

Julkisen sektorin heikentäminen on edennyt Suomessa hiljalleen, pienin mutta määrätietoisin askelin. Budjetit on kiristetty, henkilöstöä vähennetty, rakenteita muokattu ja rahoitus pohjaa rapautettu niin pitkään, että monille kriisi näyttää jo luonnolliselta olotilalta. Kriisin normalisoiminen on ollut yksi tehokkaimmista tavoista oikeuttaa se. Kun ihmiset tottuvat heikennyksiin, he alkavat uskoa, ettei parempaan ole edes mahdollisuutta.

Tämä on juuri se kehitys, jonka vallankäyttäjät haluavat: kriisi, jota he eivät selitä, mutta jota he käyttävät hyödykseen. Mitä pidempään julkista SOTE-alaa pidetään aliresoituna, sitä helpommin voidaan väittää, että järjestelmä ei enää toimi. Tällöin markkinoille avautuu tila, jota ne ovat odottaneet.

SOTE-alan kriisi ei ole seuraus huonosta hallinnosta. Se on seuraus siitä, että julkisen hoivan merkitys on poliittisesti vähätelty ja muutettu kulueräksi. Tämä ajattelutapa on vaarallisempi kuin yksikään yksittäinen leikkaus, sillä se muuttaa tavan, jolla yhteiskunta ymmärtää omat velvollisuutensa.

Hoiva ei ole meno. Hoiva on perusta, jonka varassa koko yhteiskunta seisoo. Jos tämä perusta murenee, mikään muu ei pysy pystyssä.

Työntekijät törmäyskursilla järjestelmän kanssa

SOTE-alan työntekijät näkevät kriisin joka päivä lähempää kuin kukaan muu. He kantavat järjestelmän heikentymisen suoraan iholleen: kiireen, epävarmuuden, riittämättömyyden tunteen ja kasvavan vastuun muodossa. He tietävät, mitä potilas tarvitsee, mutta yhä useammin heiltä puuttuvat välineet ja mahdollisuudet toteuttaa sitä. Tämä on kriisin syvin tragedia.

SOTE-alan työntekijä ei tule työhönsä "tehostamaan prosesseja" tai "vastaamaan suoritteisiin". Hän tulee hoitamaan ihmistä. Jokainen tilanteen pakottama oikaisu, jokainen kiireessä sivuutettu huoli ja jokainen kohtaaminen, joka jää liian

lyhyeksi, on ristiriidassa työn ytimen kanssa. Tämä ristiriita ei ole neutraali – se murentaa työn merkityksen.

Kun työntekijä kohtaa jatkuvasti tilanteita, joissa hän ei pysty toimimaan ammatillisen etiikkansa mukaisesti, hän alkaa kantaa syyllisyyttä, joka ei kuulu hänelle. Syyllisyys kääntää ongelman yksilöön, vaikka ongelma on rakenteissa. Se on yksi tämän kriisin vivahteikkaimmista mutta julmimmista piirteistä: järjestelmä, joka estää työntekijää onnistumasta, saa työntekijän tuntemaan itsensä epäonnistujaksi.

Tämä tilanne ei synny tyhjäs- tä. Se syntyy alimitoitetusta rahoituksesta, työntekijävajeesta, jatkuvasta kiireestä ja hallinnollisista rakenteista, jotka eivät ymmärrä hoivatyön luonnetta. Kun nämä tekijät yhdistyvät, työntekijä joutuu tekemään enemmän kuin mihin olosuhteet antavat mahdollisuuden. Lopputuloksena on uupumus, ammatillisen identiteetin rapautuminen ja tunne siitä, että työstä on tullut selviytymistaistelua.

Työntekijä ei kuitenkaan ole tämän kriisin heikoin lenkki – hän on sen viimeinen puolustus. Siinä missä poliittinen johto on passiivinen, työntekijät pitävät järjestelmää hengissä. He tekevät sen tiedolla, taidolla ja sydämellä, joita yksikään hallinnollinen uudistus ei pysty korvaamaan.

Potilas jää taustalle – ja juuri siksi hän on kriisin kovin kärsijä

Vaikka tämän artikkelin painopiste on työntekijöissä, on tunnustettava ääneen asia, joka ei saa unohtua: potilas kantaa järjestelmän heikentymisen raskaimmat seuraukset. Potilas odottaa jonossa kuukausia. Potilas istuu päivystyksessä tuntikausia. Potilas tarvitsisi aikaa ja läsnäoloa, mutta työntekijä pakotetaan jatkamaan eteenpäin. Potilas jää kohtaa- misissa liian usein yksin.

Kun resurssit ovat riittämättömät ja työntekijät uupuneita, potilaan asema muuttuu haavoittuvaksi. Hänestä tulee numero järjestelmässä, joka ei enää kykene kohteilemaan häntä yksilönä. Tästä huolimatta poliittinen keskustelu siirtää huomion pois potilaasta kohti "rakenteita", "tehokkuutta" ja "talouden reuna- ehtoja".

Potilaan ääni ei kuulu kokouhuoneissa, eikä hänen kokemuksensa näy budjettitaulukoissa. Silti juuri potilas on se, jonka kautta järjestelmän todellinen tila paljastuu. Hänen asemansa heikkene- minen kertoo, että sosiaalinen sopimus, jonka vaaraan hyvinvointi- valtio rakennet-

Miguel López, Jyväskylän Yliopistonopettaja

tetaan taulukoihin.

SOTE-alan heikentyminen ei johdu työntekijöiden osaamisen puutteesta eikä potilaiden määrän kasvusta. Se johtuu siitä, että järjestelmää yritetään johtaa logiikalla, joka ei sovi sen luonteeseen.

Hallinnollinen kieli on muut- tunut vuosien varrella entistä teknisemmäksi ja etäännyttävämmäksi. Puhutaan "prosessien optimoinista", "tehokkuusparannuksista" ja "resurssien kohdentamisesta". Näillä sanoilla peitetään todellisuus, jota työntekijät näkevät joka päivä: kiire, väsymys, vähäiset resurssit ja epäselvät vastuut.

Tämä hallinnollinen harha on yksi suurimmista esteistä muutok- selle. Niin kauan kuin päättäjät katsovat järjestelmää taulukkojen läpi, he eivät näe sitä, mitä työntekijät näkevät omilla silmillään. Taulukko ei kerro, mitä hoitajalta vaatii py- syä rauhallisena kaaoksen keskellä. Se ei kerro, mitä potilas tuntee, kun hän jää ilman apua. Se ei kerro, kuinka monta sekuntia työntekijä voi oikeasti käyttää ihmiselle, joka tarvit- siki minuutteja.

Hallinto voi piirtää kauniin kaaren, mutta se ei pysty piirtämään todellisuutta.

Yksityistämisen logiikka: kriisi ei ole virhe, vaan mahdollisuus

Kun julkista sektoria pidetään alire- soituna pitkään, syntyy vaikutelma, että se ei enää toimi. Tämä vaikutelma ei ole sattuma. Se on seuraus siitä, että kriisiä pidetään yllä. Näin avautuu tila väitteelle, jonka mukaan yksityinen sektori olisi "rat- kaisu".

Yksityistäminen ei ala suurista siirroista. Se alkaa pienistä muutok- sista: ulkoistamisesta, konsulttive- toisista hankkeista, palvelujen pilk- komisesta ja siitä, että julkinen sek- tori jätetään selviytymään vajaalla henkilöstöllä ja niukalla rahoituksella. Kun nämä muutokset kasautuvat, ne luovat tilanteen, jossa yksityinen toimija näyttää "välttämättömältä".

Mutta yksityistäminen ei kos- kaan ole välttämättömyys. Se on valinta.

Työntekijän arki järjestelmän puristuksessa

SOTE-alan työntekijöiden kokemus on vuosien aikana muuttunut tasai- sesti raskaammaksi. Kyse ei ole yksittäisistä ongelmista, vaan kokonai- sesta työelämän maisemasta, jossa ammattitaitoinen työntekijä joutuu sovittamaan yhteen kaksi sovitta- matonta todellisuutta: halun tehdä työnsä hyvin ja olosuhteet, jotka te-

tiin, on murene- massa.

Poti- las ei va- litse krii- siä. Hän elää sen keskellä.

Hal- linnol- linen harha: kun todel- lisuus kado-

SAK ja STTK järjestivät STOP nyt! mielenosoituksen Helsingin Senaatintorilla 1. helmikuuta. Tapahtumalla vastustettiin hallituksen työelä- mänheikennyksiä ja yrityksiä siirtää TES:n piiriin kuuluvia asioita lain- säädäntöön. Tapahtumaan osallistui 13000 ay-liikkeen jäsentä. Jäsenis- tön taholta muistutettiin, että SOTE-asiat tulee säilyttää julkisina pal- veluina ja niiden yksityistäminen on torjuttava.

kevät tämän työn lähes mahdotto- maksi. Osaamiselle ja ammattitilpey- delle ei ole enää tilaa eikä aikaa, kun arjen realiteetit pakottavat jatkuviin kompromisseihin.

Nämä kompromissit eivät ole harmittomia yksityiskohtia. Jokai- nen niistä kuluttaa työn merkitys- tä ja rapauttaa kokemusta siitä, et- tä omalla työllä voi oikeasti auttaa. Kun työntekijä tuntee, ettei pysty enää toteuttamaan hoivan perusar- voja, hän kohtaa ammatillisen iden- titeetin ytimessä repivän ristiriidan. Se on väsymystä syvempi tunne – se on moraalinen uupumus, jon- ka taustalla ei ole yksilön heikkous, vaan järjestelmän vika.

Työntekijälle tämä tarkoittaa jatkuvaa altistumista tilanteille, joissa hän joutuu toimimaan vastoin omaa käsitystään hyvästä hoivasta. Jokainen liian kiireinen vuoro, jo- kainen katkennut keskustelu, jokai- nen potilas, jonka luo ei ehdi – nä- mä ovat työpäivän näkyviä seurauk- sia. Tämä näkymättömyys on vielä suurempi ongelma: tunne siitä, että yhteiskunta ei arvosta sitä työtä, jo- ta ilman mikään hyvinvointijärjestel- mä ei pysy pystyssä.

Tämä tunne ei synny sattu- malta. Se syntyy systemaattisesta aliresursoinnista, johdon etäänny- misestä arjen todellisuudesta ja po- liittisesta ilmapiiiristä, joka kohtelee työntekijöitä kustannuseränä. Näin kriisi ei vain rasita työntekijää – se muuttaa työn käsitettä. Hoiva ei ole enää ihmisten välistä kohtaamista, vaan suoritteiden sarja, jonka sisäl- lön määrittelevät Excel-tilukset ei- kä ammatillinen harkinta.

Epävarmuuden politiikka: työntekijän elämä jatku- vassa horjunnassa

Yksi SOTE-alan heikentämisen te- hokkaimmista keinoista on ollut epävarmuuden tekeminen pysy- väksi olotilaksi. Yt-neuvotteluista on tullut toistuva ilmiö, joka ei enää liity yksittäisiin kriiseihin, vaan koko alan rakenteeseen. Kyse ei ole enää poikkeustilanteista, vaan pysyvästä järjestelmästä, jonka tarkoitus on pi- tää työntekijät varpaillaan.

Tämä jatkuva horjunta vaikut- taa kaikkeen: talouteen, perhe-elä- mään, tulevaisuuden suunnitteluun ja jopa työntekijän identiteettiin. Kun ihminen ei tiedä, onko hänen työnsä olemassa vuoden kuluttua, hän ei voi kiinnittyä työpaikkaansa eikä yhteiskuntaan. Hänestä tulee sopeutuja – ei siksi, että hän haluai- si sopeutua, vaan siksi, että järjestel- mä pakottaa.

Tämän epävarmuuden poliiti- tinen funktio on ilmeinen. Työn- tekijä, joka pelkää toimeentulon- sa puolesta, ei kykene taistelemaan työehtojensa tai potilaittensa puo- lesta yhtä voimakkaasti. Epävar- muus on modernin vallankäytön muoto: se on tapa hiljentää vasta- rinta ilman, että sitä tarvitsee sanoa ääneen.

Samalla epävarmuus hajottaa työyhteisöjä, jotka aiemmin olivat SOTE-alan suurin voimavara. Kun työyhteisöä kohdellaan jatkuvien ra- kenteellisten muutosten koekenttä- nä, luottamus murenee. Tämä mure- neminen ei ole sivuvaikutus – se on osa prosessia, joka siirtää vastuuta yksilöille ja poistaa rakenteilta ni- den velvollisuudet.

Hallinnon etäisyys: kun päätökset tehdään muual- la kuin todellisuudessa

SOTE-ala on viime vuosina muuttu- nut entistä hallintokeskeisemmäksi. Päätökset tehdään kaukana käytän- nön todellisuudesta, usein kokous- huoneissa ja strategiadokumenteis- sa, jotka eivät heijasta arjen olosuh- teita. Tästä syntyy vaarallinen etäi- syys: mitä enemmän järjestelmää johdetaan numeroista käsin, sitä vä- hemmän ymmärretään, millaista työ on todellisuudessa.

Tämä etäisyys ei ole sattumal- linen hallinnon heikkous, vaan ra- kenteellinen piirre, joka palvelee tiettyä poliittista linjaa. Kun SOTE- alan toiminta esitetään teknisenä järjestelmänä, sen poliittinen luon- ne katoaa näkyvistä. Tällöin voidaan väittää, että ongelmat ovat "raken- teellisia", vaikka ne ovat poliittisia. Voidaan sanoa, että "tehokkuutta" täytyy parantaa, vaikka todellisuu- dessa leikataan ihmisten työstä.

Hallinnon etäisyys suojaa val- lankäyttäjää. Se antaa tilaa päätök- sille, joiden seuraukset tuntuvat vas- ta lattiatason työntekijöiden arjessa ja potilaiden elämässä. Kun kokous- huoneet ovat fyysisesti ja henkisesti kaukana päivystyksen kiireestä, van- hustenhoidon hiljaisista öistä tai so- siaalityön ristiriidoista, syntyy valta- asetelma, joka hyödyttää päättäjää ja heikentää kaikkia muita.

Hoivatyön todellisuutta ei voi ymmärtää etäisyyden päästä. Sil- ti juuri etäisyys on tehnyt mahdol- liseksi sen poliittisen linjan, joka on jättänyt työntekijät kannattelemaan järjestelmää omin voimin.

Miguel López, Jyväskylän Yliopistonopettaja

Osa 2 seuraavassa numerossa

Jopa tietoisien rikolliselta vaikuttaa Salon yöpäivystyk- sen lopettaminen. Suurella osalla alueen asukkaista matka kiireelliseen hoitoon pitenee jopa 60 km. Mat- ka Taalintehtaalta Turkuun on 90 km. Savossa matkat lialmen, Varkauden ja Sukevan suunnalta Kuopioon ylittävät runsaasti yli 100 km. Salon yöpäivystyksen alueella asukkaat vastustivat suunnitelmaa ja keräsi- vät vastalauseeseen allekirjoituksia, joita ensimmäi- sen viikon aikana kertyi 16300. Orpo, Purra ja Adler- creutz eivät taipuneet.

Rooman tuhatvuotinen valtakunta (4)

Kirjoitin tämän kuusiosaisen jutun ymmärtääkseni syvemmin, kuinka Rooma syntyi kaupunkivaltiona, varttui sotilasmahtina ja kuoli rappeutuneena suurvaltana. Imperiumin hajota ja hallitse -politiikka merkitsi vuosisatoja sopimuksia, petturuutta, salaliittoja, valtaisteluita, kapinoita, sotia ja väkivaltaa. Suurvalta tarvitsi pönkittääkseen olemassaoloon väkevän väkivaltakoneiston sekä sisäistä että ulkoista vihollista vastaan sekä tavaratuotannosta vastaavan orjanomistusjärjestelmän. Roomalaiset olivat omaksuneet makedonialaisen kuninkaan Filippoksen toimintaohjeen: ”Hajota ja hallitse!”. Valloitetuihin maihin ja kansanjoukkoihin kylvettiin tarkoituksella eripuraa, jotta niitä oli helpompi hallita.

Sotatalous

Rooman käymissä sodissa suurvalta hyötyi niistä sekä taloudellisesti että sotilaallisesti. Rooman talouden perustuksessa suurten orjajoukkojen työvoiman käyttöön sodat toimivat parhaina orjamarkkinoina. Rooman tuloista suurimman osan muodostivat sotakorvaukset ja sotasaaletit. Valloitetuja kansoja alettiin myös verottaa. Roomalaiset olivat omaksuneet makedonialaisen kuninkaan Filippoksen lauseen: ”Hajota ja hallitse!”. Valloitetuihin maihin ja kansanjoukkoihin kylvettiin tarkoituksella eripuraa, jotta niitä oli helpompi hallita. Kaikkialla Rooman valtakunnan alueella kelpasi maksu- ja vaihdonvälineenä sama raha. Se toimi myös aikakautensa maailmanrahana. Antiikin Rooman kolikkorahat koostuivat pääosin hopeasta ja pronssista. Yleisimpiä rahayksiköjä olivat solidus, aureus (kulta), denaari, sesterius ja as. Sotilaallinen voima takasi rahan arvon säilymisen. Yhdysvaltojen dollarilla on samanlaisia ominaispiirteitä nykyamaailmassa.

Logistiikka, huolto ja viestintä toimivat

Armeijan ja aseiden kuljettamisessa hyödynnettiin laajaan tieverkostoon ja merenkulkuun perustuva logistiikka-, huolto- ja viestintäjärjestelmää. Tieverkko kattoi koko Rooman imperiumin alueet, joten joukkojen siirtäminen oli helppoa. Teitä rakensivat sotilaat. Niitä tarvittiin armeijan liikuttamisessa, kaupankäynnissä ja maan hallinnossa. Kauppavara ja pikakirjeet kulkivat nopeammin kivetyn tieverkon avulla. Etelään vievää Via Appian sotilastietä alettiin rakentaa jo v. 312 eaa. Viestinnässä käytettiin keisarillista postia, lippuja ja merkkitulia. Karttoja oli hyvin vähän käytössä.

”Sotilaat rakensivat itse 80 000 kilometriä teitä, jotka yhdistivät Rooman valtakunnan lukuisat provinssit toisiinsa. Tiet olivat kestäviä ja takasivat tuon ajan mittapuulla nopean etenemisen, joten jopa raskaasti varustetut sotilaat pystyivät marssimaan Roomasta Kölniin 51 päivässä.” (Lähde: <https://historianet.fi>)

Via Appia oli roomalainen tie, joka kulki Italian eteläosassa ja johti Roomasta Brundisiumiin. Tien ensimmäinen osuus Capuaan valmistui vuonna 312 eaa ja se tehtiin julkisina rakennustöinä. Tie rakennettiin Etelä-Italian sotilaallista valloitusta varten. Tämä paikka sijaitsee lähellä Roomaa. Se otettiin Ruotsin kansallismuseon toimesta v. 1932.

[rianet.fi/sivilisaatiot/rooman-valtakunta/armeijan-tiet-sitoivat-valtakunnan-yhteen](https://historianet.fi))

”Antiikin historioitsijat ja nykytutkijat ovat selittäneet Caesarin menestystä rohkealla riskinotolla, taitavalla strategialla ja satumaisella onnella. Vähälle huomiolle sen sijaan on jäänyt hänen mestarillinen kykynsä huoltaa armeijaa. Juuri siihen perustuu hänen voitokkuutensa, toteavat Ceasarin logistiikkaa tutkineet Alaxander Merrow, Agostino von Hassel ja Gregory Starace kirjassaan Ceasar’s Great Success, 2020. (Lähde: Tiede 5/2024) Ceasar piti ruokkia ja juottaa 75 000 miestä ja 20 000 eläintä. Päivittäin kului 300 000 litraa vettä ja 75 000 kiloa viljaa. (Lähde: Tiede 5/2024) Vihollismaan läpi marssittaessa lähetettiin seutua tutkimaan joko yksittäisiä vakoojia tai erisuuruisia tiedustelu- ja muonanhankintajoukkoja sekä ratsastavia patruleja.

Hyvin organisoitu kurinalainen armeija

”Kenraalin velvollisuus on ratsastaa rivistöjen rinnalla, näyttää itsensä vaarassa oleville, ylistää rohkeita, uhata pelkureita, kannustaa laiskoja, täyttää aukot, vaihtaa tarvittaessa joukon paikkaa, tuoda apua nääntyneille, nähdä ennalta ahdinko, ajan kohta ja tulos.”

Kreikkalaisen filosofin Onasanderin yhteenveto kenraalin roolista taistelukentällä kirjoitettiin ensimmäisen vuosisadan puolivälissä, mutta se heijasti johtamistyyliä, joka pysyi käytössä ainakin 700 vuotta ja oli luonteeltaan roomalainen. (Lähde: Ardjan Goldsworthy: Rooman puolesta, s. 13, Ajatuskirjat 2006).

Nykymittapuun mukaan kaikki roomalaiset komentajat olivat sotilaina harrastelijoita. Useimmat tekivät vain osan urastaan armeijan palveluksessa. Kukaan heistä ei saanut komentajatehtävänsä muodollista koulutusta. Heidät nimitettiin niihin poliittisen menestyksen perusteella, joka puolestaan suuressa määrin pohjasi syntyperään ja varakuuteen. Oppiminen tapahtui lähinnä tekemällä oppien. Vastuu menestyksestä oli alempiarvoisten up-

seerien harteilla etenkin ammattitaitoisten sadanpäänmiesten kontolla. (emt. s.15-16)

Roomalaisella armeijalla oli monisatavuotiset perinteet. Se tunnettiin myös legioonana, joka oli järjestelmällisesti organisoitu ja hyvin koulutettu. Sotapäälliköt Marius, Pompeius ja Caesar olivat tunnettuja joukkojensa koulutusohjelmista. Sotilaille maksettiin palkkaa. Tämä mahdollisti sen menestyksen laajentuvassa valtakunnassa. Yksi legioona, koostui noin 4 000–6 000 miehestä. Roomalla oli tasavallan loppuaikoina 100 eaa. tienoilla vakiuisesti aseistettuina 50 000 miestä, joista 40 000 oli roomalaisia ja italialaisia, muut ulkomaalaisia apujoukkoja. Keisariajalla Rooman armeija kasvoi. Siinä toimi samanaikaisesti 25–30 legioonaa. Tästä kertyi tarpeen mukaan 100 000–180 000 sotilasta. Legioonalaisten aseistus koostui lyhyestä gladius-teräsmiekasta, pilumista (raskas heittokeihäs) ja pugio-tikarista.

Roomalainen laivasto

Puunilaissotien aikana ja niiden jälkeen Rooman laivaston pääalus-tyyppi oli viisisoutu. Yhtä airoa käytti enimmäkseen viisi soutajaa. Soutukaleeri oli 37 m pitkä. Rungon leveys oli 4 m ja kannen leveys siipineen 5 m. Aluksen syväys oli 1,2 m ja uppouma 300 tonnia. Siinä palveli 112 soutajaa yläpenkeillä, 108 keskellä, 50 alemmalla ja 30 merimiestä. Rauhan aikana sotilaiden määrä oli 40 ja sodan aikana 120). Tämän perusteella yhdessä kaleerissa työskenteli sota-aikana 420 miestä. Ensimmäisen puunilaissodan (v. 264–241 eaa.) aikana roomalaisten laivaston suuruus oli 330 sota-alusta, joissa palveli yhteensä 138 600 miestä.

Meritaistelut olivat nimettömien ihmismassojen kamppailuja puisten runkujen sisällä. Todellisuus merellä oli arkipäiväistä ja julmaa. Sadat kuolleet soutajat murskatsuissa tai palavissa laivoissa eivät edes nähneet vihollistaan. He kuolivat aivot käsissään miekkojen sijasta. Tällainen ei sopinut roomalaisten arvomaailmaan. Tämän takia maavoimien sotilaita ja heidän komentajansa kohtelivat laivastoa varautuneesti. Tämä suhde heijastui myös valtaväestöön, ei vain roomalaisiin. Rooman tärkeimmät satamat olivat: Misenum, Ravenna, Rooma (Ostia ja Portus), Alexandria, Leptis Magna ja Mogontiacum Rein-joella.

(<https://imperiumromanum.pl/en/roman-army/units-of-roman-army/ancient-romans-naval-fleet/>)

Maailmanvallaksi

Tultuaan Rooman diktaattoriksi v. 46 eaa. tasavallasta keisarikuntaan siirtymisen kaudella Julius Caesar alkoi ajaa koko valtakunnan etua. Rooma muuttui vasta tässä vaiheessa ahtaasta valloituksiaan riistävästä kaupunkivaltiota todelliseksi laajaksi maailmanvallaksi. Caesar määräsi yhtenäisen veronkannon provinsseihin. Nimittäessään itse maaherrat hän hallitsi näitä ja karsi porukasta pois pahimmat verenimijät. (Reijo Katajaranta: Maailmaa mittailmassa – kuuleeko kukaan? s. 170–183, Rooma)

Armeija vaikutti roomalaisen yhteiskunnan keskiosä vuosisatoja

Armeija työllisti, ruokki ja synnytti uusia sosiaalisia verkostoja. Se toi-

Keskustelua historiallisesta materialismista

Rooman historiaan olemme palanneet Kansan äänessä useaan kertaan. Historiallisen materialismin lainalaisuuksien ymmärtämisen ja tutkimisen kannalta Rooman menneisyydellä on iso merkitys. Sen kautta voidaan seurata laajan alueen yhteiskuntakehitystä alkuyhteisöstä aina kapitalismin alkuvaiheeseen saakka. Euroopan kehitystä voidaan ymmärtää pitkälti Rooman kautta. Rooman kehitykseen paneuduimme Kansan äänen sivuilla numerossa 5/20 (siv. 15–16). Silloin käsitelimme orjanomistuksellisen yhteiskuntamuodostuman lainalaisuuksia Rooman valtakunnan esimerkin osalta. Ohessa julkaisemaamme Matti Laitisen kirjoitusta Rooman historiasta kannattaakin lukea rinnan KÄ:n 5/20 kirjoituksen kanssa. Nämä ovat historiallisen materialismin keskeisiä kysymyksiä. Historiallinen materialismi on ideologisen kamppailun alue. Kansan äänessä joudumme useinkin torjumaan väitteitä, jonka mukaan Marx ja Engels eivät olisi käsitelleet ollenkaan kysymystä historian lainalaisuuksista. Siksi kannattaa paneutua Engelsin vihkoseen ”Ludvig Feuerbach ja klassillisen saksalaisen filosofian loppu ja varsinkin sen erikoispainoksen 21.2.1888 Engelsin päiväämään alkuhuomautukseen.

mi Rooman valtaapitävien laajentumispolitiikan toteuttajana. Armeija vaikutti maan politiikan keskiössä ja valitsi keisarit. Sota ja politiikka kietoutuivat erottamattomasti yhteen, koska valtakunnan johtajien odotettiin ohjaavan sekä julkista elämää Forumilla että armeijaa sotaretkillä.

Servius Tellius vakiinnutti kuningaskunnan aikana valtiolliset olot panemalla toimeen yleisen verotuksen ja organisoimalla sotajoukon. Hän uudisti Rooman armeijan. Hän perusti vaikutusvaltaistimman kansankokouksen, Comitia centuriatan. Se oli sotaväenkokous, jonka kokoonpano vastasi hopliittitaktikkaan perustuvan uuden armeijan kokoonpanoa. Comitia centuriata päätti sodasta ja rauhasta, valitsi korkeimmat virkamiehet (consulit, preetorit, censorit ja neljän ensimmäisen legioonan sotatribuunit) ja vahvisti lainmuutokset sekä käsitte- li kuolemantuomioon johtavat valtionrikokset.

Rooman sotilastukikohtien verkosto

Armeija toimi tärkeänä sosiaalisen nousun väylänä ja roomalaistamisen työkaluna ja yhtenäistämiskulttuurin levittäjänä valloitetuilla alueilla. Latinasta kehkeytyi kaupankäynnin, diplomatian, tieteen, taiteen ja uskonnon yhteinen kansainvälinen kieli. Se toimi myös suurvallan virallisenä kielenä. Antiikin Rooman armeija vaikutti merkittävästi Rooman valtakunnan historiaan. Se laajensi ja ylläpiti imperiumia. Sen sotilastukikohtien verkosto ulottui laajimmillaan Euroopasta Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään. Useissa 54 Rooman provinssissa sijaitsi roomalainen tukikohta ja rannikkoseudun tärkeissä satamissa lisäksi laivastotukikohta.

Roomalaisia sotilastukikohtia eli kastroja perustettiin kaikkialle Eurooppaan Rooman valtakunnan laajentumisen aikana. Ne olivat ratkaisevan tärkeitä vallattujen alueiden hallinnan ylläpitämiseksi, rajojen puolustamiseksi ja sotilasoperaatioiden suorittamiseksi. Tukikohdat vaihtelivat väliaikaisista leireistä pysyviin linnoituksiin ja kokonais- ten legioonien varuskuntiin. Vuonna 214 jaa. niitä oli yhteensä 33 kapaletta.

Pienemmät linnoitetut varukset olivat linnakkeita. Tavallisesti neliskulmaisia umpilinnakkeita, joko erillään toisistaan siellä täällä sopivissa paikoissa tai yhtenäisenä vallitusketjuna. Linnakkeet olivat kauttaaltaan suojattu muurilla ja vallihaudalla. Niistä pystyi pienellä joukolla torjumaan suurilukuisemman vihollisen hyökkäyksen helposti. Valli saattoi olla lujitettu torneilla

ja sotakoneilla, jolloin se oli entistä kestävämpi. (Rooman armeija ja hallinto, Steinerkoulun päättötyö Kaur Jaakma, 2004)

Ihme juttu

Miten helvetissä tämä menneen suurvallan touhut ja vallanhimoi- suus vaikuttavat niin tutuilta? Nykyisin falangit on korvattu panssari- divisioonilla, keihäät ohjuksilla, nuolet drooneilla, viisiosoudut ydinsukel- lusveneillä, sotakoneet joukotuho- aseilla, piiritys ydinasepelotteella ja pakotteilla. Aseet ja armeijat liikkuvat maalla, merellä ja ilmassa. Vies- tintä tapahtuu valokaapelien ja satelliittien kautta. Tiede on valjastettu sotilaalliseen käyttöön. Asevaruste- luun käytetään mielettömiä summia verovaroja. Tukikohtien verkosto on maailmanlaajuinen. Vahvin mahti sanelee säännöt ja säätää ne kansainvälisiksi säännöiksi. Kuka hallitsee Välimerta, hallitsee myös Lähi- idän luonnonvaroja. Presidenteil- le on siunaantunut maailman tasa- valloissa paljon valtaa. He ovat myös maansa armeijan ylipäälliköitä. Kaik- ki tiet vievät Roomaan!

Matti Laitinen
6.6.2025

Rooman tuhatvuotinen valtakun- ta -artikkelin lähdekirjallisuus

Filosofian historia I, Progress1982
Grimberg: Kansojen historia osat 5–6, WSOY 1980
Karl Marx: Pääoma osa I, s. 132, TA- tieto Oy, 2013
Paavo Castrén, Uusi antiikin histo- ria, Otava 4. painos, 2011
Reijo Katajaranta: Maailmaa mit- tailemassa – kuuleeko kukaan? s. 170–183 (Rooma)
Tiede 5/2024
<https://www.mpm.edu/research-collections/anthropology/anthro- pology-collections-research/me- diterranean-oil-lamps/roman-em- pire-brief-history> (Milwaukee Pub- lic Museum, The Roman Empire: A Brief History)
Goldsworthy, Adrian: Rooman puolesta. Sotilaat, jotka loivat Roo- man valtakunnan, Ajatus Kirjat, 2006
Rooman armeija ja hallinto, Stei- nerkoulun päättötyö Kaur Jaakma Vuonna 2004
Tapio Onnela, Miika Sjöman, Esa Sundbäck: ”4: Antiikin ajan suurval- lat Kreikka ja Rooma”, Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutok- sessa. e-Oppi, 2018.
Pikku jättiläinen, Historia s. 445–451, WSOY 1985
Paavo Castrén ja Leena Pietilä Castrén: Antiikin käsikirja, Otava 2015
www.historianet.fi

Robert Kennedy Jr – Trumpin hallituksen tekijämies

Sitä voi olla mitä tahansa mieltä Trumpista ja hänen touhuistaan, niin monenlaisia muutoksia on odotettavissa USA:n hallituksen taholta. Presidentti Trump on kovin yllätyksellinen ja hänen toimiaan on vaikeata etukäteen arvioida. Ne vaihtelevat huonoista hyviin asioihin ja ovat johtaneet USA:n eräänlaiseen eristäytymiseen kansainvälisissä toiminnoissa, ja pyrkimykseen nostaa maan mainetta talouden heikon tilan vuoksi. Suurimpia ja koko maailmaa koskettavia muutoksia on kuitenkin hallituksen toimista tehnyt ja tekevä ministeri: Robert Kennedy Jr.

Kennedy ja elintarviketuotanto

Kennedy otti jo keväällä esille raportin, joka osoitti lapsien lisääntyvän painon ja sairaudet tilastoissa ja vähäisen liikunnan. Ja hän alkoi jo tällöin vaatia muutoksia ruoan ja liikunnan suhteen. Hän oli ollut terveysministerinä vain muutaman kuukauden, kun tämä raportti tuotiin esille. Se kertoi selvästi syyt, miksi nuorten ja vanhempienkin terveys oli huonoa: yliprosessoidut ruoat, väriaineet ja muut lisäaineet. Täten hän törmäsi kahta tuotantoalaa vastaan: lääketeollisuutta ja elintarviketuotantoa.

Kennedy oli aiemmin jo kritisoinut kumpaaakin alaa aiheesta. Kun samoja tuotteita verrattiin Euroopan samaan tuotteeseen niin huomattiin, että Euroopalla oli vain puolet lisukkeista, mitä USA:lla oli omissaan ja Euroopassakin jo keskusteltiin joidenkin elintarvikkeiden käytöstä turhina. Hän oli jo ministerikautensa alussa ilmoittanut tämän takia MAHA-lausunnonsaan, että USA on tehtävä terveeksi jälleen.

Kennedy otti yhteyttä suu-

rimpiin elintarvikeyrityksiin kuten PepsiCo, Craft Heinz, General Mills, Tyson Foods, Kellogg och Smucker. Kennedy vaati, **1)** että väriaineet poistetaan, vaarallisia lapsille, **2)** kemiallisia lisukkeita vähennetään ja **3)** lasten terveyttä ei saa uhatta voiton takia. Tämä oli jo kaikkialla melkoinen yllätys, suunta muutettiin kohti parempaa. Maailmalla oli reaktio suuri, Kennedylle hurrattiin monessa maassa, hänen painostuksensa ruokajättejä kohtaan herätti arvostusta. Jätit ovat reagoineet varovasti, mutta joutunevat seuraamaan ehtoja.

Kennedy ja Lääketeollisuus

Kennedyn kritiikki ruokateollisuudessa liittyy lääketeollisuuden valtaan samalla lailla. FDA eli USA:n Elintarvike- ja Lääkevirasto on hänen toimipaikkansa. Hän on ollut rokotuksia vastaan jo kauan ja kritisoi lääketeollisuuden toimintoja covidin yhteydessä. Hän on todennut kriittisesti, että hänen oma työpaikkansa on liian riippuvainen lääketieteellisyydestä ja estää luonnollisia hoitomuotoja. Korruptiota esiintyy.

Hän haluaa muuttaa sisäisesti FDA:n toimintaa, lääkkeiden hyväksymistä ja rokotevalvontaa.

Lääkkeiden hyväksyminen on hankala juttu USAssa. Se on tullut covidin aikana esille. FDA on itse riippuvainen lääketeollisuudesta. Se saa osan rahoista lääkkeen hyväksynnässä. Valvoja saa varoja siis valvottavilta, ei ehkä paras tapa. Covidin aikana annettiin niin sanottuja nopeutettuja hyväksymisiä, mikä oli patennoinneista huolimatta liian lyhytaikaisesti kontrolloituja lääkkeitä. Näin yritykset säästivät varoja, sillä tutkimus on pitkäaikaista ja hyvin kallista turvallisuuden vuoksi. Pandemian aikana näitä hyväksymisiä käytettiin. Lääkkeiden seuranta on myös pitkäaikaista käytön aikana ja sen jälkeen. Pfizerilla oli patentit ja rokotteet valmiina, kun covid iski.

Nämä seikat ovat johtaneet siihen, että moni työntekijä niin FDA:ssa kuin HHS:ssä ovat saaneet potkut. **Bernie Sanders** on saanut Kennedyn kuulusteluihin ”sodasta lääketiedettä ja rokotuksia vastaan”. Kennedy on aina ollut suora sanomissaan, joten Sandersin outo vaatimus tulee vain nostamaan Kennedyn suosiota. Ja voi sanoa, että kyseessä on sota, mutta tavoitteena on tavallisten ihmisten auttaminen niin elintarvikkeissa kuin sairauksissa. Yritysten on seurattava näitä vaatimuksia valtion päätöksissä.

Kennedy on itse autistinen saatuaan rokotuksen lapsena, sii-

nä hänen rokotevastaaisuutensa, mutta hän oli jo **Bidenin** aikana kriittinen tämän ympäristö- ja energiapolitiikkaa vastaan. Kennedyllä on sielläkin terveitä näkemyksiä, mutta hänellä haluaa moni taho nähdä nyt jonkinlaisena poppamiehenä joka sen sijaan vaarantaa ihmisten terveyden. Näiden tahojen takana on kuitenkin pelko menetystä suuret, kieroilla tavoin menetyt varat.

San Fransiskon syyttäjä pani toimeksi

Kuinka ollakaan, niin San Fransicon syyttäjä **Davis Chiu** nosti syyteen 11:lle USA:n suurimmalle elintarvikeyritykselle 2. päivä joulukuuta, mikä oli melkoinen ja ehkä yllättävä paukku maailmalle. Nämä yritykset ovat miljardiyrityksiä ja monien erilaisten tuotteiden tekijöitä päätehtaissaan ja omistamissaan pikkuyrityksissä.

Chiun kanteessa haetaan vahingonkorvauksia ja vastuuta tuotteista, joita hän vertasi tupakan aiheuttamiin vaikeuksiin sairauksina ihmisiin. Elintarvikkeissa olevat väriaineet, lapsille vaaralliset, lisäaineet ja muut lisä tuotteet kuin sokeri ovat syyllisiä ihmisten sairauksiin kuten sokeri- ja sydäntaudit.

Kanteessa syytettiin yrityksiä myös aggressiivisesta mainostamisesta, erityisesti lapsille. Lisäksi

mainonta ei myöskään tuonut esille tuotteiden haittapuolia, vaan esittivät ne parempina, kuin mitä olivat. Ne olivat houkuttelevammiksi tehtyjä. Yritykset jatkoivat tuotteittensa myymistä ja kehittämistä, vaikka tiesivät niiden haitallisuuden.

Tämä on ainutlaatuinen tapaus USA:ssa, että kunta haastaa elintarvikejätit oikeuteen. Tupakaoikeudenkäynti tehtiin samoin tavoin suunnilleen. Seurauksena tulee väistämättömästi, että muut kunnat, osavaltiot jne. tekevät samoin.

Oikeudenkäynti pyrkii myös saamaan varoja terveydenhuoltoon, joka on melkoisissa vaikeuksissa. Ovi johonkin suureen on aukaistu. On jännittävää seurata, kuinka asiassa käy.

Esa Salomaa
Kvissleby, Ruotsi

Kaksi suuren valtion johtavaa poliitikkoa. Toinen pyrkii tekemään Amerikan suureksi jälleen ja toinen Amerikan terveeksi jälleen.

Kansanvalistusta Kiinasta – pitemmän tähtäimen projekti

Kansan ääni ja siihen liittyvät järjestöt ovat tehneet hyvää työtä esimerkiksi Pohjois-Korean tilanteen tasapuoliseksi arvoimiseksi, ja tekeillä oleva historiallisen materialismin perinpohjainen katsaus luo historiaan samoin yleismaailmallisen silmäyksen. Tästä huolimatta nykyinen geopolittinen tilanne tuo esille entistäkin polttavamman tarpeen tutustua Kiinaan ja arvioida sitä ideologisesti. Tästä syystä jatkossa on odotettavissa Kiinaakin tasapuolisesti arvioivan ja analysoivan kirjallisuuden arvioiteja. Aloitamme helpoimmasta päästä ja etenemme sitten kohti vaativampia tasoja – vaativampia niin lukijoiden kuin kirjoittajienkin kannalta. Ehkä suomennoksia on tulossa, ainakin pätkittäin polttavimmilta osin.

Aloitamme lähitulevaisuudessa **Carlos Martinezin** teoksella The East is Still Red eli ”itä on edelleen punainen”. Sitä voi itse kukin alkaa jo lueskella sivustolla https://en.prolewiki.org/wiki/Library:The_East_Is_Still_Red. Vaikka tämä on sarjan helpoimmasta päästä, se sisältää lähes joka sivulla niin perusteellisen yllättävää juttua, että sen lukeminen on hyvää alkaa hetimiten ja edetä omaan tahtiin.

Martinez on selvästi Kiinan kommunismin kannalla – siis sillä kannalla, että Kiina on aidosti kommunistinen valtio. Martinez ei peittele epäonnistumisia, joita esiintyi kulttuurivallankumouksen ja suuren harppauksen aikana. Eikä hän peittele myöskään onnistumisia. Nämä kaksi puolta hän nivoo yhteen lainauksilla, joita hän ei olisi löytänyt, jos ei osaisi asiaansa – siis tietäisi, mistä puhuu.

Perustava strateginen kysymys meidän on hyvä nostaa esille heti kättelyssä. Monet poliittisella vasemmalla pitävät sekä Venäjää että Kiinaa imperialistisina valtioina. Nämä kaksi kulkevat nykyään näissä yksinkertaisuudessa ikään kuin kaksosina. Toisaalta, koska Moskova ja Peking olivat pitkään menneisyydessä toistensa pahimpia vihollisia jopa Yhdysvaltojen-suhteisiin

sa verrattuna, jotkut vanhemman polven kommunistit ovat joko Kiinan tai Venäjän – siis Neuvostoliiton – kannalla.

Martinez on selväsanaisesti sillä kannalla, että Kiina ei ole imperialistinen vaan aidosti kommunistinen valtio. Hän toteaa, että **Xi Jinpingillä** on tohtorintutkinto marxilaisessa teoriassa, mikä tosin lännessä on kyseenalaistettu (yllätys yllätys). Ajatuksiaan Venäjästä hän ei esitä – toteaa vain, että Neuvostoliitto ja Kiina olivat aikoinaan napit vastakkain.

Tämän kaiken hän esittää hienovaraisesti, lähtien ihan siitä, että hän tunnustaa tämän suuren kuilun repivän vasemmistoa edelleen. Tässä hän on varmasti aivan oikeassa. Nimittäin, oli tässä millä puolella tahansa, molemmat puolet tarvitsevat toisiaan ihan strategisestikin. Nimittäin, on oivallettava, että maapallomme etevin Pääoman tuntija **David Harvey,** joka on pitänyt teosta koskevia luentoja jo vuosikymmeniä, ei salaa omia epäluulojaan nyky-Kiinaa kohtaan. Onko tästä syytä Harvey jätettävä kehityksestä sivuun?

On tosin todettava – Martinezin tavoin – että historia jo osoittaa, mihin päätyvät vasemmistolaiset, jotka syyttävät aina yhteentö-

molempia osapuolia imperialismista. He päätyvät aina kapitalismin puolestapuhujiksi ja lopulta esiteltelijoiksi. Suomesta löytyy esimerkkejä tänäkin päivänä.

Kiinnostaa se Kiina kapitalismiakin, vaikka ei välttämättä siitä mitään tiedä

Mutta sanotaan nyt sellainenkin asia, että teemme tässä urotyön kansanvalistukselliselakin kannalta. Ei tarvitse olla kommunisti tai vasemmistolainen ollenkaan tajutakseen, että Kiinassa on tulevaisuus. Kapitalistikin sen tajuaa. Olkoon kyse tekoälystä tai kvanttitietokoneista tai sähköajoneuvoista, Kiina on etuasemissa. **Jeffrey Sachs** (jota Martinez kutsuu keynesiläiseksi) sanoo, että oikeilla mittareilla mitattuna Kiinan talous on jo Yhdysvaltoja edellä.

Mikä Suomessa varmasti kiinnostaa tässä kaikkein eniten – kansakuntana ja maantieteellisesti – että tuossa on Itämeri lähellä. Niin paljon kuin valtamedia ja ”johtajat” paasaavat Venäjän uhkaa, todellinen mörkö, josta länsi ei halua puhua, on Kiina. Tässä on nimittäin sellainen asia takana, että koronapandemian aikana länsi havahtui siihen, miten riippuvaisia kaikki toimitusketjut tuntuvat olevan Kiinan merikuljetuksista. Jos eivät kiinalaislaivat ja kiinalaissatamat toimi, länsikin on hukassa.

Näimme jälkimainingit päivittäin uutisissa, vaikka juuri kukaan ei tunnista tai ole tunnistavinaan niiden todellista syytä. Kun asioita muistelee tästä näkökulmasta, ei selitys kuitenkaan ole haettu. Karibianmeri on ollut uutisissa. Muistamme enää Panaman kanavaa?

Monista Kiinan alkuaian epäonnistumisista huolimatta Kiinassa hyväksytään ja kunnioitetaan edelleen Maon ajan kehityksen saavutukset, jolloin luotiin perusta nykyisen sosialistisen Kiinan kehitykselle ja rakennettiin yhtenäinen Kiinan Kansantasavalta.

Yhdysvaltain painostus otti kannan ”takaisin” ja karkotti kiinalaisyri-tykset (itse asiassa hongkongilaiset).

Entä Itämeri? Siellä ovat olleet kaapelivauriot puheenaiheena. Aivan kuten Kauko-Idän vesillä, missä tuholaisena on kuitenkin Venäjän sijaan Kiina, ainakin uutisotsikoiden mukaan. Mutta eikö tuossa Venäjän syytelyssä ole taustalla viime kädessä Kiinan pelko? Muistamme, miten hanke tunnelin rakentamiseksi Suomen lahden poikki Tallinnan ja Helsingin välille pantiin jäihin juuri siitä syystä. **Peter Vesterbacka,** joka oli hankkeen keulilla, oli yhtä paljon Kiinan puolella kuin Venäjää vastaan, kun hanke kariutui.

Kiinan COSTCOLLA on jättösuudet Hampurin ja Rotterdamin satamissa. Älköönkö jätettävä huomiotta sitä, että kun puhumme Venäjän artisten alueiden nykyään vironneesta merenkulusta, Venäjälle kuuluvat lähinnä vain kyseiset merialueet. Varsinaisesta liikenteestä Kiinan kontolle tästä menee huihat 95 %. Ei siis ihme, että **Trumpia** alkoi Grönlanti kiinnostaa. Onhan Trump sanonut aivan selvän sanoin,

jan ote tulee olemaan kansanvalistuksellinen. Hankkeen edetessä tulomme huomaamaan, että kaikki, mitä tiedämme Kiinasta ja sen kommunismista tai sen kommunismin puutteesta, perustuu viime kädessä jenkkiiläislähteisiin. Kun vasemmisto siis arvostelee Kiinaa kommunismitahteen pettämisestä, tietoaisteisto tulee tämän väitteen tueksi perimiltään jenkkipropagandasta.

P.S. On hyvä tietää sekin, että nyt kun polttopisteessä on ollut öljy, jota noissa aluksissa kuljetetaan, historiasta löytyy ennakkotapaus siihenkin. Nimittäin **Castro** kansallisti Kuubassa olleet jenkkinen öljynjalostamot, kun ne kieltäytyivät vastaanottamasta neuvostoöljyä. Se, mitä Lindsey Graham kutsuu nyt nimellä ”cheap Russian oil” eli halpa venäläisöljy, oli silloin ”cheap Soviet oil” eli halpa neuvostoöljy. Mutta riippumatta siitä, miten halventavalla nimellä sitä kutsuttiinkin, Castro piti halpaa öljyä parempana kuin kallista.

Jonathan Widell
Montreal, Kanada

Historiallisen materialismin perusteista (6/8)

KÄ:n numerosta 5/19 lähtien olemme julkaisseet artikkelisarjaa, joka muodostaa pohjan aineistoksi historiallisen materialismin perusteiden opiskeluun. Kirjoitukset perustuvat Kommunistien liiton ja DSL:n ”Marxilaisen pyhäkoulun ja -lauantaitiimin alustuksiin.” Saimme sen valmiiksi vuoden 2024 lopulla. Edelleen olemme jatkaneet toimitustyötä siten, että joistain osista olemme tuottaneet korjattuja versioita. KÄ5/19 ingressissä sanoimme työväenliikkeen hajaannuksen yhdeksi perussyiksi, että meiltä puuttuu yhtenäinen suuntaa luova tieteellinen maailmankatsomus. Marxilaista maailmankatsomusta ei ole päivitetty vastaamaan tieteen uusiin saavutuksiin. KÄ 3/18 artikkelissa ”On palattava Marxiin ja Leniniin” torjuimme väitteet, että materialistinen historiankäsitelmä olisi marxilaisuudelle vieras näkökanta. Tarvitsemme dialektisen- ja historiallisen materialismin opintoaineiston, jossa huomioidaan tieteen saavutukset ja osoitetaan tieteellisen maailmankatsomuksen merkitys työkansalle. Nyt olemme julkaisseet luonnoksen koko aineistosta Kansan äänen verkkojulkaisussa kansanaani.org opintoaineistot osassa. Tämä oheinen kirjoitus on uusi versio luonnoksen osaan 6/8 ”Feodalismi Skandinaviassa”.

6. Feodalistinen tuotantotapa 6/8 Feodalismi Skandinaviassa, alkuyhteisöstä feodalismiin

Skandinavian maiden (Tanska, Ruotsi, Norja ja Islanti) asukkaat ovat antropologisesti hyvin lähellä toisiaan. Tätäkin tärkeämpi heille on yhteinen kiinteä kulttuurisukulaisuus. Eeppiset Skandinaaviset muinaistarut ja sankarirunoelmat syntyivät suullisena perimätietona vuosina 800–1100 jaa. yhteisinä Skandinavian kansoilla ja heijastavat yhteiskuntakehityksen yhteistä riippuvuutta ja alkupeirää. Samoin alueen yhteisten uskonollisten käsitysten kehitys muinaisgermaanisuudesta kristinuskoon on osoitus alueen tuotantovoimien- ja yhteiskuntakehityksen yhteisestä alkuperästä ja keskinäisestä riippuvuudesta.

Skandinavian kansojen piirissä siirtyminen tuotantovoimista maanviljelyyn ja karjanhoitoon alkoi tapahtua neoliittiajalla n. v. 3000 eaa. Siitä on säilynyt paljon arkeologisia merkkejä Skandinavian eteläosissa mm. hautalöytöjä ja keramiikkaa. Ajan erityistunnusmerkkejä ovat Tanskassa ja etelä-Ruotsissa siltä ajalta peräisin olevat dolmenit ja megalittihaudat. Tuotantovoimien tässä vaiheessa siirtyi mm. taidokkaanpien piikivisten työkalujen käyttöön ja voitiin siirtyä rannikolta sisämaahan ja muodostaa pysyvää kyläasutusta.

Noin v. 2000 eaa. Skandinaavian suuntautui indoeurooppalaisten kansojen muuttoaalto Keski- ja Itä-Euroopasta. Tulokkaat harjoittivat karjanhoitoa ja heidän mukanaan Tanskaan, Keski-Ruotsiin ja Etelä-Norjaan levisi ns. venekirveskulttuuri. Kirveet valmistettiin hiotusta piikivestä. He toivat myös mukanaan tietoa pronssin käytöstä ja vaikuttivat germaanisen kielen kehittymiseen. Tulokkaat sulautuivat paikalliseen väestöön. Pohjoisosissa Skandinaviava ja napapiirin takana elettiin edelleen metsästyksellä ja kalastuksella ja työkalut valmistettiin paikallisesta liuskekievestä ja kvartsista (arktinen neoliittinen kivikausi). Neoliittinen kivikausi oli alkuyhteiskunnallisen yhteiskuntajärjestelmän kukoistuskauti Skandinaviassa.

Tuotantovoimien kehityksen suhteen Skandinavia ja myös eteläinen Skandinavia oli muuta Eurooppaa jäljessä ennen kaikkea maantieteellisten seikkojen vuoksi. Keskisessä- ja eteläisessä Euroopassa pronssikauti käynnistyi n. v. 2500–2000 eaa. Etelä-Skandinaviassa pronssikauti alkoi n. 1700 ja yleistyi v. 1500 eaa.

Rautakausi Skandinaviassa

Rautakausi oli tuotantovoimien ke-

hityksessä iso askel myös Skandinaviassa. Rauta alkoi syrjäyttää pronssin n. vuosina 500–400 eaa. Silloin kehitys hieman hidastui ilmaston muuttuessa kylmemmäksi. Samoin yhteydet antiikin maailmaan heikentyivät kelttiläisten heimojen levittäytyessä keskisestä Euroopasta maanosan länsiosiin. Siksi myös paikallisten suo- ja järvimalmiesiintymisten käyttöönottoviivästyi. Alkuyhteiskunnan suhteiden hajoaminen hidastui, mutta jo ajanlaskumme alkuvuosina Skandinaavit solmivat kauppasuhteet Rooman pohjoisiin provinsseihin. Siksi Skandinavian historiassa ajanlaskumme 1.–4. vuosisatoja kutsutaan Roomalaisiksi Rautakadeiksi. Silloin myös muualla maailmassa alettiin tuntea Skandinavia, josta ilmestyi myös kirjallisia dokumentteja.

Sukujärjestelmän hajoamisen alkaa

Edellä esitettyjen syitten takia alkuyhteiskunnallisten yhteiskuntasuhteiden hajoamisprosessi Skandinavian alueella hidastui ajanlaskumme alun molemmin puolin. Arkeologiset tutkimukset kertovat sukusutuksesta ja samassa taloudessa asuvista suurperheistä. Perheillä oli jo hallussaan omia viljelymaita. Lisäksi oli yhteisiä laitumia, metsiä ja kalavesiä. Pääelinkeino oli yhdistetty maa- ja karjatalous. Yhteiskunnallisessa työnjaossa erottuivat sellaiset ammatit, kuin seppä, savenvälä ja malminnostaja. Maataloudessa merkittävä työkalu oli puinen sähä. Silloin myös syntyi riimukirjoitus, joista vanhimmat ovat 200-luvulta.

Kansainvaellukset vuosina 300–500 eivätkä juurikaan koskettaneet Skandinaviava. Näihin aikoihin alueella tapahtuu kuitenkin merkittävää väestönkasvua ja sisäistä siirtoasutusta. Tuotantovoimat kehittyivät ja lisätuotetta alkoi syntyä. Metsiä raivattiin maataloudelle. Varallisuuden ja sosiaalisten erojen kasvusta kertoo se, että arkeologit löytävät alueelta paljon roomalaisia kolikkoja. Rakennetaan suuria hautakumpuja ja uusia kivilinnoituksia. Rooman valtakunnan kukistuminen heikensi Pohjanmeren alueen kauppasuhteita. Se köyhdytti Skandinaviava, mutta samanaikaisesti suhteiden voimistuminen Baltiaan vahvistui Ruotsia. Maataloudessa otettiin käyttöön uudentyypinen kaariaura. Merenkulun ja kaupankäynnin osalta kyettiin jo 700-luvulla rakentamaan isompia, jopa 20 metriä pitkiä moniairoisia purjealusia. Syntyi kaupankäyntiin erikoistuneita rannikkokylä.

Viikinkiajan Skandinavia oli raaka orjayhteiskunta

Todettiin, että sukujärjestelmään perustuvien yhteiskuntasuhteiden hajoamisprosessi alkoi hitaasti ajanlaskumme alun vaiheilla ja voimistui rautakauden alettua. Maatalous alkoi tuottaa lisätuotetta. Esimerkiksi kivilinnoitusten rakentaminen kertoo siitä, että lisätuotetta kertyi ja heimot/suvut kävivät keskinäisiä taisteluja. Tämä merkitsee sitä, että silloin myös oli kannattavaa asettaa orjia talouksien palvelukseen. Orjuus Skandinaviassa alkoi muodostua siinä vaiheessa, kun tuotantovoimissa alettiin siirtyä maanviljelyyn ja syntyi tarve pysyväälle työvoimalle. Harvoin historiankirjoitus puhuu siitä, että orjakauppa oli yksi viikinkien tärkeimmistä elinkeinoista. Orjuuteen ihminen saattoi joutua mm. rangaistuksena rikoksesta tai maksamattomasta velasta. Mutta kaikilla ryöstö- ja kaupparetkillä viikingit vangitsivat myös ihmisiä, jotka myytiin orjiksi orjamarkkinoilla. Merkittävä orjamarkkina sijaitsi mm. Hedebyssä. Orjia myös vietiin hyvinkin kauas mm. Volgan ja Njeprin vesireittejä pitkin arabimaihina ja Bysanttiin. Tämä oli hyvin keskeinen osa viikinkiajan skandinaviain taloutta. Keskiajan lakitekstit kertovat (frosathingin laki), että orjatyövoimaa käytettiin myös tavallisilla maataloilla eikä pelkästään suurissa kartanoissa. Norjan osalta arvioidaan, että jopa 20–40 % väestöstä oli 1100–1200-luvulla orjia ja tämä vastasi tilannetta koko Skandinaviassa, jossa orjuus oli olennainen osa järjestelmää ja näkyvä instituutti.

Erilaiset lähteet esittävät, että orjuus alkoi hiipua kristinuskon leviämisen myötä 1000–1200-luvulla. Tämä ajatus lienee muodon ja sisällön kuperkeikka. Feodalismi luopui hiljalleen orjatyövoiman käytöstä, koska tuotantovoimien kehityksen kannalta oli edullisempaa siirtää työt feodalistisiin muotoihin.

Viikinkiaikana Skandinaviassa syntyivät ja muodostuivat feodalismin perusteet

Alkuyhteiskunnallisen sukujärjestelmän hajoamisen viimeisessä vaiheessa ennen siirtymistä luokkayhteiskuntaan ja valtiolliseen organisaatioon tapahtui usein voimakas ulospäinsuuntautuva laajeneminen. Tästä ovat esimerkkeinä mm. kansainvaellukset. Silloin Germaanit (gootit, vandaalit, frankit, anglosaksit), slaavit, hunnit ja aavarit aloittivat vaelluksensa. Arabiassa arabit alkoivat laajenemaan ja paljon myöhemmin Aasiassa mongolit. Myös Skandinaviassa vastaava prosessi oli viikinkien retket v. 793–1066. Sisällöllisesti syyt viikinkien liikkeisiin olivat samat, kuin vastaavissa muidenkin kansojen liikehdinnöissä, vaikkakin ne poikkesivat monessa suhteessa muotonsa puolesta. Selkeä ero muiden kansojen vaelluksiin oli, että skandinaavit lähtivät- kauppa ja ryöstöretkilleen veneillä vesiteitse, joilla he kulkivat hyvin kauaksi kotiseudultaan.

Mitkä sitten olivat skandinaavien (viikinkien) liikkeelle lähdön perussyt? (1) Skandinaviassa maan muokkaus ja maan ottaminen maatalouden käyttöön vaati paljon työtä. Lisätuotetta syntyi niukalti. Siksi heti kun kyettiin kasaamaan tarpeeksi varallisuutta, va-

rustivat rikkaimmat isännät retkikuntia sinne, jossa tiedettiin löytyvän enemmän kasattua lisätuotetta ja elämisen mahdollisuuksia. Ei jäätymättä odottamaan maahan perustuvan elinkeinon piirissä hidasta rikastumista. Tarvittiin varallisuutta varusteiden ja veneiden hankkimiseksi. Ensimmäisten retkikuntien päälliköt kuuluivatkin rannikkoseutujen, ei kaikkein rikkaimpaan ylimystöön. Tarvittiin myös väkeä. Sukujärjestelmän hajaannus oli jo jakanut väkeä köyhiin ja rikkaisiin. Varaton väki etsi uusia elämisen mahdollisuuksia, joten väkeä oli helppo löytää. (2) Silloin arabivalloittajat olivat katkaissut perinteiset Välimeren reitit ja 700–800-luvulla viikinkikauppiat etsivät uusia yhteyksiä itään mm. Mustalle Merelle, Bagdadin kalifikuntaan ym. itään. Mukanaan he veivät turkiksia, hylkeenrasvaa, hunajaa sekä orjia ja toivat mausteita, viinejä, silkkiä ja koruja. (3) Skandinaviassa oli syntyessä valtiollinen organisaatio. Osa ylimystöstä halusi paeta mahdollista tulevaa valtiovaltaa ja alistumista kuninkaan alaisuuteen.

Viikinkien reissut Atlantilla, Pohjanmerellä ja Länsi-Euroopassa

Tanskan, Norjan ja Etelä-Ruotsin viikingit tekivät valloitus- ja ryöstöretkiään kaikkialle Pohjanmeren rannikkoalueille sekä Biskajan lahdelta, Italiaan ja jopa Pohjois-Afrikan rannikolle.

Norjalaiset viikingit alistivat ensin Pohjois-Atlantin pikkusaaria ja sen jälkeen Irlannin rannikon sekä Hebridiin väestöä. Irlantiin perustettiin norjalaisten voimin 800-luvun ensimmäisellä puoliskolla kaksi kuningaskuntaa. Tämän jälkeen norjalaiset ylimykset valloittivat Islannin v. 874 ja ottivat haltuunsa siellä isoja maa-alueita. Norjalaisylikykset toivat mukanaan suuren joukon väkeään; palvelijoita, orjia ja karjaa. Noin v. 982 norjalaiset perustivat Grönlantiin siirtokunnan.

Tanskalaiset olivat yhteiskunnallisesti järjestäytyneimpiä skandinaaveja ja muodostivat laajenemisen päävoiman. Tanskan heimot alkasivat yhdistyä kuningaskunnaksi jo 800-luvun alussa. Viikinkiajan alussa Tanskassa Etelä-Jyllannin alueella hallitsi kuningas **Godfred**. Hänen johdollaan tanskalaiset vastustivat frankkien laajentumista pohjoiseen ja taistelivat Kaarle suuren joukkoja vastaan ja kehittivät Hedebyn kaupunkia kaupan ja kulttuurin keskuksiksi.

Huolimatta ”sodasta” tanskalaisen ja frankkien välillä, jatkoivat Tanskan viikingit retkiään frankkien alueelle ja ottivat osaa paikallisten feodaalien keskinäisiin riitoihin. Merkittävää on, että v. 911 karolinginen kuningas ”Kaarle Yksinkertainen” luovutti tanskalaisten johtajalle ja hänen joukolleen Seinen suulta lääniksi alueen (myöh. Normandian herttuakunta) ”vastineeksi uskollisuudesta ja kääntymisestä kristinuskoon” ja saadakseen viikinkien ryöstöretket länsifrankkien alueella lop-

Suomen valloittamiseksi ja Novgorodin vaikutusvalan eliminoimiseksi Ruotsalaiset tekivät Hämeeseen n. vuonna 1249–1250 Birger Jaarlin johdolla (arvio) valloitusretken (”ristiretki”). Silloin Hämeeseen sijoitettiin Ruotsin sotaväkeä ja alettiin rakentaa Hämeenlinnaa. Linna lienee valmistunut 1200-luvun lopulla.

pumaan. Tanskalaiset alkoivat asuttaa n. v. 850 Englannin koillisrannikkoa ja perustivat sinne talonpoikaissiirtokuntia.

Viikinkien retket Länsi-Euroopan alueille loppuivat väliaikaisesti, kun Euroopan valtioiden vastarinta voimistui. Viikingit kärsivät tappion, kun **Arnulf von Kärnten** johtamat frankit löivät viikingit Leuvenissa Belgiassa v. 891. Englannin kuningas **Alfred suuri** puolestaan voitti viikingit Edingtonissa v. 878. Tanskalaisten kuitenkin sallittiin jäädä asutamiilleen alueille, jossa he sulautuivat paikalliseen väestöön.

Ruotsalaiset viikingit (varjagit) idässä

Ruotsalaisten varjagien toiminta-alue oli luonnollisesti Itämeri ympäristöineen ja suuntautuminen vesistöreittien kautta itämaille. Varjagit riistivät 800-luvun lopussa tanskalaisilta Hedebyn kaupungin, jonka he puolestaan menettivät 900-luvun alkupuolella Henrik linnustajan johtamille saksalaisille. Sittenmin tanskalaiset polttivat kaupungin.

Ruotsin viikingit purjehtivat Venäjän jokia ja Itämereen laskevia jokia pitkin itään. Väinäjoen-Dneprin reittiä pitkin he pääsivät Mustalle merelle ja Bysanttiin. Nevan, Laatokan, Volgan reittiä pitkin he matkasivat bolgaarien maille, Keski-Aasiaan, arabien ja Persian alueille. Kaupalla Venäjän kautta islamilaiseen itään ja Keski-aasiaan oli silloiselle Ruotsille valtava merkitys. Tämän kaupan ja toiminnan keskuspaikaksi kasvoi silloin Mälarenjärven Björköön saarelle Birkan kaupunki. Se oli yhdysside Dneprin ja Volgan kautta itään. Retkien seurauksena skandinaavien ja toisaalta Kievin ja Novgorodin kesken syntyi kiinteitä poliittisia-, kaupallisia- ja kulttuuriryhteyksiä. Esinelöydöt, saagat ja riimukirjoitukset vahvistavat nämä tapahtumat.

Venäläisten ja skandinaavien suhteiden tiivis kausi osuu ajankohtaan, jolloin Venäjälle oli muodostunut varhaisfeodaalinen valtio. Monet venäläiset ruhtinaat antoivat kotimaistaan karkotetuille ylhäisön skandinaaveille, turva- ja oleskelupaikan. Venäjän hallitushuoneiden suhteet Skandinaviavaan olivat ennen mongolien invaasiota kiinteät. (Viikinkien Hämeen retki v. 1050 KÄ 4/16,)

Skandinavian varhainen luokkayhteiskunta ja feodalismin perusta

Viikinkiaikana tuotantovoimat alkoivat tuottaa runsaammin lisätuotetta, ja Skandinavia siirtyi alkukantaisesta yhteiskunnasta lopullisesti luokkayhteiskuntaan (varhainen

Historiallisen materialismin perusteista (6/8)

Jatkoa sivulta 14

luokkayhteiskunta). Yhteiskunta jakaantui silloin ylhäisöön (suvun ja aseman perusteella), täysivaltaisiin vapaisiin ihmisiin, maattomiin (irtolaiset t. vapautetut orjat), veronalaisiin ja orjiin. Tuotantovoimien kehityksessä Tanska oli muuta Skandinaavia edellä ja siellä tämä jako esiintyi muita aiemmin ja selkeimmin. Patriarkaalisen sukujärjestelmän jäänteitä säilyi pitkään, mutta viikinkiajalla suku menetti merkityksensä omaisuuden subjektina ja alettiin elää perhekunnittain. Tuotantovoimien kehityksen ja läpikulukaupan ansiosta 800-luvulla syntyi uusia kaupunkeja: Birka (Ruotsi), Ribe ja Hedeby (Tanska) ja Skiringskal (Norja). Sitten 900–1000-luvuilla muodostuivat Roskilde ja Lund Tanskassa, Sigtuna ja Skara Ruotsissa sekä Tönsberg ja Nidaros (Trondheim) Norjassa.

Skandinaviassa muodostuivat viikinkiaikana kolme kuningaskuntaa, kun eri heimoryhmät yhdistyivät kansallisuuksiksi. Silloin myös Skandinavian valtiot saivat nykyiset nimensä. Muita aiemmin eri lähteissä mainitaan 800-luvulla Tanskan kuningas Godfred, jonka aikana padottiin frankkien hyökkäystä pohjoiseen. Lopullisesti Tanska yhdistyi kuningaskunnaksi **Harald Sinihampan** aikana (958–986). Etelänorjalainen kuningas **Harald Kaunotukka** puolestaan yhdisti lähes koko Norjan 900-luvulla yhdeksi valtioksi. Ruotsi puolestaan yhdistyi yhdeksi valtioksi n. vuonna 1000 **Olavi Sylikuninkaan** johdossa. Näille uusille valtioille alkoivat nopeasti muodostua myös valtiolliset instituutiot: aluehallinto, asevoimat, raha, verotus sekä valtiolliset ulkomaansuhteet. Niistä muodostuivat esifeodalistiset valtiot.

Feodalismi alkaa vakiintua Skandinaviassa

Viikinkiajalla Skandinavian yhteiskunta jakaantui kolmeen peruserokseen: sukuylimystö, vapaat maanomistajasoturit perheineen ja heimolaisineen sekä riippuvaiset ihmiset. Jälkimmäisillä tarkoitettiin maanomistajasta riippuvaisia maata omistamattomia väkeä, vapautettuja orjia tms. Patriarkaaliset sukulaissuhteet olivat vielä vahvoja eikä maanomistajasoturin ja kuninkaan t. hänen lähimpien apulaistensa (jaarli) välillä ollut iso kuilua. Nopeasti muodostuivat kuitenkin feodalismiin idut. Vähävarainen vapaa väki ja myös orjat saivat käyttöönsä pienen maapalan, johon liittyi myös rasituk-sia. Syntyi verotus- ja kestitysjärjestelmä, jolla ylläpidettiin kuninkaan omaa väkeä sekä hänen sotaväkeään. Katolisesta kirkosta muodostui iso maanomistaja.

Feodalismi Skandinaviassa syntyi, kun yhteiskunta jakautui lopuksi kahteen perusluokkaan: **1.** Maanomistaja-aateliin (maallinen-sotilaallinen rälssi, sekä **2.** aateliston ja valtion sortama talonpojisto. Tämä feodaaliset suhteet pääsivät voitolle Tanskassa 1100-luvulla, Ruotsissa ja Norjassa 1200-luvulla sekä Islannissa (ja Suomessa) 1200–1300-luvuilla. [feodalismiin aste]

Viikinkiajan jälkeen maanviljelys oli Skandinavian pääelinkeinno. Väestö lisääntyi ja raivattiin uutta maata. Tuotantovoimat ja lisätuote kehittyivät alueen mukaan vähän eri tavalla. Tanskan ja Etelä-Skandinavian tasangoilla harrastettiin jo kaksi- ja kolmivuoroviljelyä ja käy-

tössä oli raskaampi kaariaura. Keski-Ruotsissa (ja Suomessa) toteutettiin kaskiviljelyä ja Islannissa sekä pohjoisilla alueilla vain karjanhoitoa. Etenkin ilmastollisesti ankarilla Skandinavian alueilla elinkeinot olivat talonpoikaistalouksissa moninaisia: Kalastus, turkiseläinten metsästys, raudan nosto ja monenlaiset käsityöt.

Parhaiten viljelyyn sopivilla mailla Tanskassa, Skånessa, Keski-Ruotsissa ja Kaakkois-Norjassa kasvoi nopeasti kuninkaiden ja katolisen kirkon suurmaanomistus, kun kuninkaat, piispat, luostarit ja maallinen rälssi pystyttivät parhaille maille suurtiloja. Pohjoisilla alueilla, metsäseuduilla ja vuoristossa kuningas ja kirkko tyytyivät keräämään vain veroja.

Riistetty feodaalinen talonpoika sluokka muodostui useilla eri tavoilla. **1.** Köyhtyneet talonpojat joutuivat myymään, panttaamaan t. lahjoittamaan tilansa rikkaammille heimolaisilleen, kirkolle ym., mutta jatkoivat itse vuokraviljelijänä. Ruotsissa ja Tanskassa heitä nimitettiin ”landbo” ja Norjassa sekä Islannissa ”leilending”. **2.** Siirtotasutuksen myötä käyttöön raivatut maat siirtyivät kuninkaan omaisuudeksi. Uudisasutusta johtivat ylimykset ja luostarit. Silloin nämä saivat maat haltuunsa. Näin maanvuokraajien piiri laajeni. **3.** Orjien asema muuttui. Heidät sidottiin maahan, eikä heidän asemansa poikennut paljoakaan maanvuokraajasta. Orjille alettiin antaa usein vapaus, mutta he joutuivat toimimaan entisillä isännillään palkollisina. Myöhemmin he saattoivat saada maatilkun ja mökin. Heistä muodostui talonpojiston köyhin kerros ”huusmandit”. **4.** Vapaiden miesten ”bondein” (itsenäiset maanviljelijät) verorasitus muodostui raskaammaksi ja osa heidän velvoitteistaan (mm. asepalvelus) muutettiin veroiksi. Siksi heidän asemansa myös lähestyi vuokraviljelijää.

Bondein asema oli pitkään hyvin luja koko Skandinaviassa ja heidän hallussaan oli huomattava osa viljelystä maasta. Osa bondeista riisti itse orjia ja maata omistamatonta väkeä. Edelleen perinteisillä suku- ja verisiteillä oli luja merkitys bondein elämässä. Kyläyhteisöllä oli edelleen merkitys talonpojiston elämässä 1100–1200-luvuilla.

Feodalismiin pääpiirteet muodostuivat Skandinaviassa 1200-luvulla.

Samanaikaisesti, kun vapaat maanomistajat alistettiin feodaalisen riiston alaiseksi, lujittui kaikissa Skandinavian kolmessa maassa kuninkaan valta. Tanskassa se tapahtui muita aiemmin. Tultaessa 1100-luvulle Tanskassa oli jo useita kaupunkeja mm. Slesvig (Schleswig), Ålborg, Århus, Ribe, Roskilde, Odense ja Lund. Kööpenhamina perustettiin v. 1167. Feodalismiin tuotantovoimien kehitystä noudattaen muodostui kauppiaiden ja käsityöläisten luokka. Kuninkaat pyrkivät keskittämään valtansa ja vakiinnuttamaan verotuksen. Sukuylimystö, bondet ja riippumattomat talonpojat vastustivat raivokkaasti tätä kehitystä. Syntyneessä samsankapinassa kuningas (Knuut) surmattiin v. 1086. Suurfeodaalien kesken syntyi 1130-luvulla neljännesvuosisadan kestänyt riita kuninkuudesta, kunnes v. 1157 valittiin kuninkaaksi **Valdemar** (Suuri), kuninkaan valta vahvistui sekä vakiintui ja alettiin muodostaa val-

tiollisia (kuninkaallisia) instituutioita t. virastoja sekä julkaista lakikoelmia. Jyllannin laki kirjoitettiin muistiin v. 1241. **Valdemar II:n** aikana (1202–1241) muutoutui Tanskan feodaalinen säätyjärjestelmä.

Maantieteellisten ym. seikkojen takia feodaalinen keskittyminen Norjassa kesti viikinkiretkien jälkeen vielä 150 vuotta. Jopa feodaalit ja maanomistajat taistelivat ase in feodaalivaltion ja kirkon kasvavaa sortoa mm. verotusta vastaan. Myös kruununtavoittelijat taistelivat valtaistuimesta. Myös Norjassa alkoi muodostua kaupunkeja: Nirados (Trondheim 997), Bergen, Stavanger ja Oslo (n. 1150), josta 1200-luvulla tuli kuninkaan asuinpaikka. Norjan kuninkaan **Magnus V Erlinginpojan** hallitusaikana 1174 alkoi talonpoikain ns. ”virtukinttujen” kapina ja julistivat **Sverre Sigurdssonin** kuninkaaksi. Met-sistä käsin ”virtukintut” hyökkäilivät vauraita kyllä vastaan. Taitavan politiikan ansiosta Sverre sai puolelleen bondeja ja myös ylimystöä. Magnus V:n kaaduttua Sverre nousi valtaistuimelle ja aloitti ns. birkebeinarien kauden. Kuninkaana Sverre jakoi nautintaoikeuksia ja arvoni-miä liittolaisilleen ja valta maakunnissa siirtyi ei-ylhäistä alkuperää oleville käskynhaltijoille. Nopeasti birkebeinarit sulautuivat järjestelmään. Sverre ja hänen pojanpoikansa **Haakon IV** (1217–1263) tekivät Norjasta keskitetyn feodaalisen valtakunnan ja sisällissotien aika päättyi. Sitten kuningas **Maunu Lainparantajan** kaudella (1263–1280) maakuntala it korvattiin yleisvaltakunnallisella lainsäädännöllä.

Viikinkiretkien jälkeen feodaalinen kehitysprosessi Ruotsissa kesti yli kaksi vuosisataa. Hansakaupan nousu 1100-luvun puolivälissä edisti Ruotsin kaupunkien kasvua, kun viikinkiajan päättyminen oli heikentänyt Ruotsin kauppaa ja tuotantovoimien kehitystä. Kuitenkin Hansakaupan elpymisen takia Ruotsissa oli ja useita kehittyviä kaupunkeja: Sigtuna, Kalmar, Arboga, Gävle, Jönköping. Myös Ruotsissa kaupungit tukivat Kuninkaiden keskittämispoliittikkaa. Tukholma perustettiin 1253. Ruotsissa keskusvallan lujittuminen tapahtui 1200-luvun puolivälissä kuningas **Eerik XI:n** lähimmän virkamiehen **Birger Jaarlin** aikana. Kuninkaan kuoltua valtaistuimelle valittiin Birger Jaarlin poika **Valdemar I**. Birger kuitenkin johti Ruotsia kuolemaansa saakka (1266). Hän perusti Tukholman (1253), muutti laivastoasevelvollisuuden maaveroiksi, kukisti ylhäisön kapinallisen vastarinnan, ja toimitti ensimmäiset koko valtakuntaa koskevat lakikokoelmat. Birgerin toisen pojan kuningas **Mau-nu Ladonlukon** aikana 1277–1290 Ruotsissakin Norjan ja Tanskan esimerkin mukaan alettiin rakentaa kivilinnoituksia linnoituslääneihin hallintoalueiden keskuksiksi. Syntyi läänitys-järjestelmä. 1200-luvulla muodostui myös yhteiskunnan säätyjako sekä perustettiin valtion korkeimmat virat ja hallintoelimet mm. kuninkaan neuvoa antava elin, Valtaneuvosto.

Islannin kehitys 800–1200-luvuilla vaikka olikin mm. maantieteellisten seikkojen takia hyvinkin omaperäistä, päätyi kuitenkin feodaaliseen yhteiskuntaorganisaatioon. Yhteiskunnan sosiaalisen ja taloudellisen perustan siellä vuosisatojen ajan muodostivat bondet, vapaat talonpojat, maan- ja

karjanomistajat. He työskentelivät yhdessä orjiensa ja palkollistensa kanssa. Tämä pitkäaikainen esifeodaalinen luokkayhteiskunta poikesi täysin muusta Skandinaviasta. Islannissa jopa 1000-luvulla jaettiin maan ensimmäisten asuttajien ja ylhäisösukujen maat. Kirkko säilytti

siellä pitkään alkuperäisen maltillisen luonteensa. Allting hyväksyi n. vuonna 1000 uuden ja valitsi myös Kirkon toimihenkilöt. Sitten 1100-luvulta lähtien muutamat mahtisuvut alkoivat taistella vallasta. Kirkollinen säännöstö saatiin 1200-luvulla vastaamaan mantereella olevaa säännöstöä. Keskenään vallasta taistelevat maalliset ja hengelliset johtajat hakivat yhdessä tukea Norjan feodaalivaltion kuninkaalta. Vuonna 1262 Allting solmi Norjan kuninkaan **Haakon IV:n** kanssa Unionisopimuksen. Siinä Islanti suostui maksamaan Norjalle veroa rauhan turvaamisesta, paikallishallintolaitoksen säilyttämisestä ja viljan tuonnista saarelle. Tämä 1262 solmittu unionisopimus merkitsi Islannin itsenäisyyden loppua. Omaperäisestä kehityksestään huolimatta myös Islanti päätyi toteuttamaan feodaali yhteiskunnan valtarakenteita.

Valtionhallinto feodalisoi-tuu ja säädyt muodostuvat

Viikinkiajan jälkeen huolimatta feodaalisten rakenteiden muodostumisesta, elettiin edelleen aikaa, jossa vallitsivat voimakkaat sukusiteet ja myös orjuus sekä edelleen vanha kansankokousjärjestelmä, tingit. Ne käyttivät edelleen tuomiovaltaa, vahvistivat kauppvoja ym. Tingeissä oli läsnä koko vapaa miespuolinen väestö. Ratkaiseva sana kuului rikkaille bondeille. Bondet olivat aseistettuja maanomistajia, joille kuului velvollisuus osallistua maanpuolustukseen. Skandinavia jakaantui pieniin alueellisiin yksikköihin (kihlakunnat, satakunnat), nämä muodostivat suurempia yksiköitä ja ne puolestaan maakuntia (landskap). Maakuntalaeissa heijastui esifeodaalinen pirstoutuneisuus. Vielä ei ollut täydellistä vallanperimysjärjestelmää ja ajoittain kuninkaat joutuivat taistelemaan vallastaan. Kuninkaat saivat hyväksynnän tingeissa ylimystöltä ja bondein huippukerokselta. Kuninkaat alkoivat vahvistaa valtaansa. He saivat verotusoi-keuden, laskivat kierto on oman rahan ja luovuttivat luotetuille edusmiehilleen ja asianhoitajilleen käyttöön nautintaoikeudella maa-aloja. Kuninkaiden hallintokeskuksiin, kivilinnoituksiin, asetettiin käskynhaltija t. linnaläänin vouti, joka piti yllä järjestystä, keräsi verot ja sai tästä oikeuden pidättää osan tuloista. Näin tapahtui valtionhallinnon feodalisointi.

Sotilaallisten tarpeiden kehitys edisti myös feodalisointia. Talonpojista (bondet) kootun nostoväen sijaan jouduttiin muodostamaan koulutettui pääsotavoima t. ritaristo. Se koostui rikkaista maanomistajista, jotka kykenivät ylläpitämään sotilaallista valmiuttaan ja joilla oli palvelusväkeä hoitamaan kartanoita sodan aikana. Ritarit vapautettiin lopulta kokonaan veroista ja heistä muodostui rälssi. Samaan ai-

Kuva: Heikki Männiko

Tyrgils Knutssonin (Ruotsin valtaneuvos ja sotapäällikkö, Torkkeli Knuutinpoika) johdolla suoritettiin sotaretki Karjalaan v. 1293 (”kolmas ristiretki”). Ruotsalaiset saivat haltuunsa läntisen Karjalan, mutta eivät tavoittelemaansa Neva-joen suuta. Silloin he perustivat alueelle Viipurin linnan.

kaan bondein sotavelvollisuus vaihtui verovelvollisuudeksi. Bondein ja ritariston välille syntyi säätyraja. Rälssi oli verovapautta ja erioikeuksia nauttiva sääty. Maallisesta rälssistä muodostui aateliston sääty ja talonpojat muodostivat oman säädyn. Samanaikaisesti muodostui hengellinen rälssi, kun katolinen kirkko ja papit saivat verovapauden. Aatelisto, papisto ja talonpojat (työätekevät) muodostivat alkuperäisen säätyjärjestelmän. Kaupunkien kasvu loi myöhemmässä vaiheessa neljännen säädyn, porvariston, johon kuuluivat mm. kauppiat ja käsityöläiset. Porvariston katsottiin kuuluvan hierarkiassa talonpoikain yläpuolelle.

Kuninkaanvallan pysyvyyttä vahvistivat lakikokoelmien laatiminen ja julkaiseminen, sekä osin myös vanhojen kuninkaan hyväksymien maakuntalakien julkaiseminen. Samanaikaisesti, kun kuninkaallinen hallinto lujittui, vanhat itsehallinnolliseen demokratiaan perustuvat laitokset (tingit, käräjäkourukset) menettivät merkitystään.

Nuorten feodaalivaltioiden laajentumispyrkimykset ja Pähkinäsaaren rauha

Kun Skandinavian kuningaskunnat lujittuivat sisäisesti, aloittivat ne välittömästi feodalismille tyypillisen laajentumispolitiikan. Tanskalaiset valloittivat Oderin ja Elben välisellä alueella sijaitsevia slaavien ja vendien alueita, Elben ympäristön alueita ja Rügenin saaren. Valdemar II:n johdolla tehdyn ”ristiretken” tuloksena v. 1219 he saivat haltuunsa Pohjois-Eestin ja myös Råävelin kaupungin. Venäläisten tukemana Eestin heimot nousivat kapinaan v. 1222–1223. Tanska ei kyennyt ylläpitämään Itämeren alueen valtioita, vaan menettivät Eestiä ja Rügeniä lukuun ottamatta valloituksensa saksalaisille ruhtinaille v. 1227. Vähän myöhemmin he jakoivat Pohjois-Eestin saksalaisen ritarikunnan kanssa. Epäonninen oli myös Tanskan ritarien ja saksalaisen ritarikunnan valloitusretki Pihkovaa ja Novgorodia vastaan osana Pohjoisia ristiretkiä v. 1240–1242.

Ruotsalaiset feodaalit aloittivat välittömästi Ruotsin feodaalivaltion vakiinnuttua laajentumisen itään. **(1)** Ensimmäisen valloitusretken (”ristiretken”) ruotsalaiset feodaalit tekivät Lounais-Suomeen n. vuonna 1157 kuningas Eerikin johdolla. Historiatiedot tästä ovat harvinaisia ja silloin Suomeen ehkä ei jätetty ruotsalaista sotaväkeä. **(2)** Toisen Ruotsin feodaalien valloitusretki suuntautui Nevalle ja Laatokalle. Tavoitteena heillä oli vallata Laatokanlinna Staraja Ladokassa ja ottaa haltuun Novgorodin kauppayhteydet Itämerelle. Ruotsalaisten, Norjalaisten ja Suomalaisten yhdistynyt

Vihdoinkin - minun Venäjäni

Olen kovasti ihmetellyt, mistä Venäjästä ja Neuvostoliitosta aikalaiseni puhuvat, kun he kirjoittavat kokemuksiansa Venäjästä ja Neuvostoliitosta. Niin vieraita heidän kokemuksensa ovat. Jopa Rosa Liksin Hytti nro 6:n inhorealismi hämmästytti minua. Kaikkein pahin vaihe oli, kun toimittajakollegat pääsivät ääneen amerikkalaiset ja emigranttibaltit kertomaan käsityksiään Neuvostoliitosta, jossa he eivät edes olleet käyneet. Aivan kuin ainoa oikea tapa muistella Neuvostoliittoa olisi fiktio Sofi Oksasen tapaan.

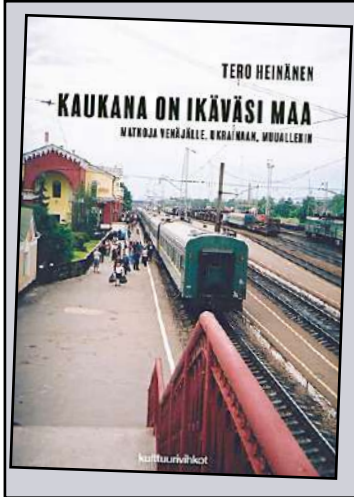
Aiheellinen kysymys on, kenellä on oikeus kertoa suomalaisille, mikä oli Neuvostoliitto? Eikö meidän oma kokemuksemme kelpaa?

Matkakirja menneisyydessä

Vihdoinkin toimittaja Tero Heinänen matkakirja *Kaukana on ikäväsi maa* tuntuu tutulta. Siellä on minun Venäjäni ja minun Neuvostoliiton. Jos ei kaupungissa muualle osaa, niin aina voi kertoa taksille osoitteeksi Le-

ninin aukio. Sellainen löytyy jokaisesta kaupungista. Ei se sen kummempaa ole idässä pärjääminen. Ja se, että Neuvostoliitossa sisältö ja ihmiset ovat tärkeitä, ei ulkokuori. Leningradia ei ollut puunattu ja kuluttu vielä silloin, kun Heinänen teki matkansa idässä.

Heinänen on ollut slavofiili jo toimittajauransa aikana, joten hänelle on kertynyt matkoja sekä Neuvostoliittoon, Venäjälle että Ukrainaan. Hän on tehnyt päiväkirjamerkintöjä tapaamis-

Kaukana on ikäväsi maa on Kulttuurivihkojen kustantama kirja.

kään ei voita aikaistarinointa. Ne antavat yhä 20 vuotta myöhemmin suuntaa, mihin Ukrainan väestö kalistuu, länteen vai itään.

Heinänen laaja Venäjän kulttuurin tuntemus tulee esille hänen löytäessään itselleen tuttuja venäläisten kirjailijoiden jalanjälkiä. Hän pitää Venäjästä ja venäläisistä. Hän piti myös Neuvostoliitosta ja ymmärtää hyvin paikallisten asukkaiden surun Neuvostoliiton katoamisesta. Sivistynyttä kirjaa on hermoja lepuuttavaa lukea.

Yksityistä ja yleistä

Kirjassa poimuttuvat henkilökohtaisen elämän murheet ja maailman ta-

Yleisötilaisuudessa kustantaja Elias Krohn (vas.) ja toimittaja Tero Heinänen keskustelivat Ukrainan tunnelmista vuonna 2005.

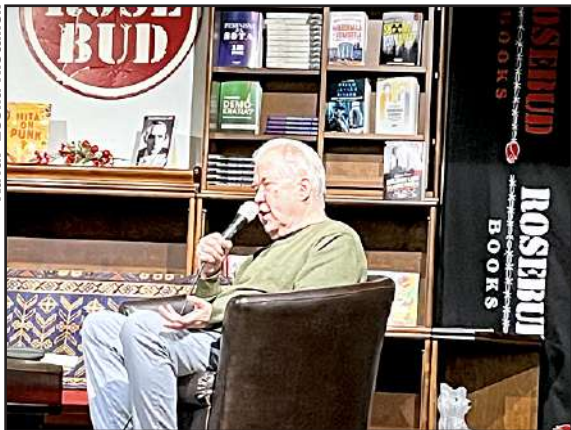
pahtumat. Toimittaja herää välillä kyselemään maailman menoa ympärillään ja välillä pohtii ihmissuheteitaan. Ystävän menetys ja sen tuoma murhe on punainen lanka, joka sitoo yhteen eri paikat toisiinsa.

Heinänen kirja alkaa Berliinistä, jonne hän sattuu vahingossa juuri muurin murtuessa. Toimittajan rehellisyyttä kuvaa sekin, että hän kertoo livistävänsä alta, jottei jää ihmisten jalkoihin. Yleisradiossa ei sallita, että musiikkitoimittaja tekee juttua maailmanpolitiikasta. Hän ei jää maalailemaan maailmaa syleileviä kuvia historiallisesta tapahtumasta vaan poistuu paikalta.

Kirjan nimi "Kaukana on ikä-

väsi maa" on kertosa Ukrainasta kertovasta suositusta kappaleesta Natalia, joka kuuluu Agitpropin ohjelmistoon. Se kertoo Heinänen viiteryhmän nuoruudessa. Hän ei ole takinkääntäjä, mikä sekin on suorastaan ihme. Toinen ihme on se, että hän löysi kustantajan kirjalleen. Kulttuurivihkot on sen riskin ottanut. Kulttuurivihkojen kustantaja Elias Krohn kertoi julkistamistilaisuudessa, että jatkoa seuraa. Kulttuurivihkojen kustannuspolitiikka on tuoda markkinoille vastavirtaan uivia tekijöitä.

**Leena Hietanen
Toimittaja, Helsinki**

Tero Heinänen luki otteita kirjastaan kirjakauppa Rosebudissa.

TONAVAN VARRELLA

Perheemme käppäili aamulla Reviczky'n poppelitunnelissa. Opiskeleva nuoriso reppuineen säntäili opinahjoihinsa ja popsi matkalla aamuskämläreitään. Kuppilat valmistautuivat päivän koitokseen. Prahan pivola oli bosessa. Sushimestassa levämätto rundasi riisin ja fisun päälle. Kirjavarikarri teki tulosta. Räkissä roikkui intialaisia kledjuja. Paprupussiburgerikiskian edessä kiemurteli jono. Kulmien kundit dokasivat puiden varjossa puistonpenkillä snadeista flindoistaan piiskaryypyjä ja Sopronin mallasta. Spuget tervehtivät iloisesti Arskaa. Tämä vastasi: - Ola, ola. Kálvin Térin luona yökerhon fönäreissä smailasi Marilyn. Keltavalkoiset, kulmikkaat sporat jyräsivät Museotietä kohti Tonavaa.

Laskeuduimme metroom. Ekan libariautomaatin kosketusskriini ei toellut nakkejani. Toiseen ei piisannut riittävästi kolikoita ja setelitkin olivat liian suuria. Kolmannessa kaikki skulasi putkeen. Maksoin pankkitetillä. Leimasimme libarit. Laskeuduimme sähköreillä syvälle sinisen linjan steissille. Vaihdoimme stogea Deák Térilla. Arskalle järkkääntyi tsittausmesta. Punaisen linjan valkomusta stoge rynkytti Tonavan alitse Budan puolelle. Jäimme pois Batthyány Térillä. Esteettömyys ei ole Budan styrkin ominaisuus.

Ekalla Budan reissulla v. 1973 metrolibari bungasi vain forintin – nyt 500 HUF. Batthyány Térilla hypät-

tiin 1970-80-luvuilla Szentendreen suhaavaan lähistogeen. Se stoppasi parinkymmenen minsan päästä Római Fördön seisakkeella. Sieltä oli lyhyt kävelymatka helteessä aidatulle, kansainväliselle kämppärielle.

Tonavan toisella puolella päilyli parlamentti. Kauempana joella häämötti seitsemällä kantamuurilla lepäävä Margitin silta. Olimme dallanneet Budapestissa aamusta iltaan sillasta siltaan. Tonava oli virrannut allamme vuolaasti kohti Mustamerta. Leveän joen alkulähdde lirsi Saksan Schwarzwaldissa. Virrattuaan 2 845 kilsaa se laskee Mustanmeren suistoon. Joki kulkee kuu-

vakia, Unkari, Serbia ja Romania. Vesiväylä toimii myös Serbian ja Kroatian, Bulgarian ja Romanian sekä Ukrainan ja Romanian välisenä rajana. Pienellä Moldovalla on hallussaan puolen kilsan pätkä Tonavan pohjoisranta. Joki muodosti muinoin Rooman imperiumin pitkäaikaisen pohjoisrajan.

Unkarin keskeinen sijainti Euroopassa ja sen läpi virtaava Tonava ovat herättäneet vuosisatoja ja herättävät yhä poliittisia ja taloudellisia intohimoja suurvaltojen ja suuryhtiöiden päättäjien päissä. Tonava on puhkonut vuosituhansia bärtsäjä ja kulttuureja virratessaan kohti Mustamerta. Miksi taistella vuosisatoja omasta valtiollisesta itsenäisyydestä ja sitten luopua siitä aivan vapaaehtoisesti? Mikä mättää suomalais-ugrilaisen, pellepatrioottisten vallanpitäjien päissä? Onko kotimaa heille vain blisattava tavara?

Olen futailut pikkukiviä Budan ja Pestin rantsukaduilla kuutena eri vuosikymmenenä. Valtaosa omasta elämästäni on urautunut uomaansa viime vuosisadalla jättäen omat skraadunsa kroppaani ja daijuuni. Ehdin tsiigata Unkarin kansantasavallan kukinnan ja kuihtumisen, kádárilaisen sosialismin hiipumisen, rajojen aukeamisen, Varsovan liiton vaihtumisen sotilasliitto Natoon, siirtymisen SEV:istä Euroopan unioniin ja uusnatsien esiinmarssin v. 2010 Budapestin kaduilla.

Nokittuamme evästä Unkarin ekalle pääministerille Lajos Batthyánulle nimetyn aukion puistikossa lähdimme dallaamaan Batthyánu utcaa pitkin kohti Margit körutia. Jostain sieltä tienoin pitäisi löytyä Mammutin kauppakeskus. Faija ja kundi dallasivat edessä jyrknevävä märkeä. Mutsi seurasi perässä. Baana oli siisti. Ei röökinfimoja eikä muuta roskaa. Pikkupiskit paskoivat pienesti. Emme hiffanneet mitään kauppakeskukseen viittaavaa. Kahdenmiljoonan hemmon ja mimmin

Margitin silta on Tonavan yli kulkeva holvisilta Budapestissa Unkarissa. Silta yhdistää Pestin Pyhän Tapanin kaarikadun ja Budan Margitin ke-häkadun, ja sen kautta pääsee myös Margitin saarelle.

suurstadin kadut olivat pitkiä. Bygia, kortteleita ja huudeja tuntui olevan enemmän kuin Balaton-järvessä tsimmasai karppeja.

Margit körutin risteysesä öögaan osui valtava kivilinna ja -muuri. Snadi BBK:n dösä tsörasi muurin holesta ineen. Päätimme seurata Ostrom utcaa ylös pötköä. Muurin opastekartasta ilmeni, että olimme tulleet Budan linnaan köksän kautta sisään. lisein reitti ei ole aina paras reitti. Kävimme tsiigai-lemassa meille ennestään tuttuja Matiaksen tsyrkkaa ja Kalastajalin-naketta. Aikamme kuikuiluamme mestoja ja huilattuamme laskeuduimme kiviportaita alas Hunyadin Janoksen kadulle. Etenimme hisukseen Adam Clarkin liikenneerinkulaan. Budanlinnan kansallislallerian passasimme tällä vaelluksella. Dallaaminen painoi jo klabbessa.

Ylitimme Tonavan vaihteeksi Széchenyin ketjusiltaa pitkin. Silta yhdisti v. 1849 ensimmäisenä Budan, Óbudan ja Pestin stadiit. Ylitysväylän kummassakin päässä maatukien päällä lepäsi kaksi kivijello-naa. Sillan kansi oli ripustettu valta-vien rautaketjujen varaan. Toisessa maailmansodassa vaurioitunut leijonasilta korjattiin sata vuotta syn-

tymänsä jälkeen. Se entisöitiin 38 vuotta sitten. Lähes satatuhatta niitä uusittiin.

Pestin puolella piipahdimme Vaci utcalle. Kulutuksen kultakuumeessa kukoistavalla ostoskadulla bisnes sujui paremmin kuin Stadin Aleksilla. Terassit olivat fulsia. Palvelut, pääomat, merkkiroinat ja halpa työvoima liikkuvat vapaasti ja samoin seurauksin kuin Suomessakin. Unkarissa vallitsi samanlainen markkinoiden yksinvaltiut kuin Härmäsäkin.

Unkarin sosialistisen työväenpuolueen pääsihteeri Károly Grósz totesi helmikuussa 1989: "Poliittisten vastustajiemme ääriyhmä ei halua sosialismin uudistumista vaan sen lakkauttamista rauhanomaisin keinoin. He eivät halua jakaa vaikeuksia, vaan tahtovat heikkouksiamme hyväksi käyttäen palauttaa vanhan järjestyksen."

Nykyinen Unkarin oikeistohallitus poisti köyhyyden häätä-mällä kodittomat pois julkisilta paikoilta. Öisin kämpättömät ihmiset käpertyvät yksin tai yhdessä välilyhinsä kotiaukiomme betonipenkeille.

**Matti Laitinen
vanhukainen ja rauhaveteraani
18.10.2025 Budapest**

Széchenyin ketjusilta, myös Ketjusilta, on Budapestissa Unkarissa sijaitseva riippusilta, joka ylittää Tonavan Budasta Pestiin. Silta oli ensimmäinen pysyvä silta Tonavan yli, ja se avattiin käyttöön 1849. Silta on nimetty István Széchenyin mukaan, jonka aloitteesta sitä ryhdyttiin rakentamaan. (Wikipedia)

Neuvostoupseerin muistelmat talvisodasta koottiin kansiin

Puna-armeijan everstin Georgi Veštšezerskin komentama jalkaväkirykmentti osallistui talvisodan taisteluihin Suomussalmen ja Kuhmon suunnalla. Hänen näistä tapahtumista 60 vuotta sitten kirjoittamansa muistelmat julkaistiin kirjana Petroskoissa Venäjän Karjalassa.

Talvisodan päättymisen 85. muistovuonna Petroskoissa on nähnyt päivänvalon ainutkertainen kirja nimeltään Oli Karjalassa rykmentti: puna-armeijan upseerin muistelmia. Sen tekijänä on neuvostoliittolainen kenraalimajuri **Georgi Veštšezerski** (1897—1971). Teos esiteltiin Karjalan kansalliskirjastossa talvisodan alkamisen 86-vuotispäivän kynnyksellä.

Kirja sisältää Veštšezerskin muistelmia vuosilta 1915—1940. Pääosa kirjasta käsittelee tapahtumia Neuvosto-Karjalan ja Suomen raja-alueella ennen talvisodan alkua ja sen aikana.

- Veštšezerskin sukulaisten mukaan hän kirjoitti kirjan käsikirjoituksen 1960-luvun alkupuolella. Sitten hän yritti julkaista kirjan Neuvostoliiton puolustusministeriön sotilaskustantamon kautta, mutta sai sieltä kielteisen vastauksen. Syynä oli selvästi se, että talvisodan historiasta ei oltu kiinnostuneita silloin maassa, toteaa kirjan toimittaja, Venäjän ja Karjalan tasavallan ansioitunut journalisti **Juri Šleikin**.

Käsikirjoitus oli tallessa monia vuosia Veštšezerskin tyttärelä **Jelena Volkovalla**. Tämän kuoltua se pääsi Veštšezerskin sisaren tyttärenpojalle **Vladimir Šerov-Ignatjeville**. Vuonna 2019 hän ja

Kuva: Sergei Karpov

Veštšezerskin sukulaisten Vladimir Šerov-Ignatjevin mukaan kenraalimajuri halusi julkaista muistelmansa talvisodasta 1960-luvulla, mutta hänen tahtonsa ei toteutunut.

hänsen poikansa **Pjotr** päättivät julkaista käsikirjoituksen kirjana.

— Pjotr digitoi käsikirjoituksen ja muunsi digikopion tekstiksi. Minä oikoluin tekstin. Sitten etimme pitkään kustantamoa, joka olisi kiinnostunut julkaisemaan kirjan. Vihdoin Pjotr löysi Karjalan tasavallasta Ostrova-kustantamon, joka suostui ehdotukseemme, kertoo Pietarin valtionyliopiston dosentti Vladimir Šerov-Ignatjev.

Vänrikistä rykmentin komentajaksi

Veštšezerski syntyi sotilasapin perheeseen Puolan alueella 18. tammikuuta 1897. Isän kuoleman jälkeen perhe eli äiti ja kolme lasta muuttivat Pietarin seudulle Hatsinaan. Koulun jälkeen Veštšezerski opiskeli neljä vuotta Pietarin pappisseminaarissa. Ensimmäisen maailmansodan alettua hänet kutsuttiin palvelukseen.

— Veštšezerski sai pikakoulutuksen Paavalin jalkaväkikoulussa Pietarissa ja valmistui siitä vänrikiksi. Vuonna 1915 hän lähti rintamalle ja taisteli Riian lähistöllä. Olen mielenkiinnolla lukenut siihen liittyviä kirjan sivuja, koska Venäjällä on julkaistu vähän muistelmia ensimmäisestä maailmansodasta, Šerov-Ignatjev kertoo.

Venäjän sisällissodan aikana Veštšezerski ei osallistunut taisteluihin. Vuosien 1917 ja 1918 vaihteessa hän oli sen sotilasjunan päällikkönä, joka vei hänen rykmenttinsä sotilaita kukistamaan Donin kasakoiden kapinan.

Tammikuussa 1918 Veštšezerski liittyi puna-armeijaan ja alkoi edetä vähitellen urallaan. Hän palveli joukko-osastoissa ja opiskeli puna-armeijan oppilaitoksissa Pietarin ja Leningradin sotilaspiireissä. Kirjassaan hän kertoo arjestaan ja kavereistaan.

- Vuosina 1929 - 1930 Veštšezerski oli kursseilla Frunzen sotilasakatemiassa Moskovassa. Niillä hän opiskeli yhdessä tulevan Neuvostoliiton marsalkan **Georgi Žukovin** kanssa ja he asuivat jopa samassa huoneessa, Šerov-Ignatjev sanoo.

Vuonna 1936 Veštšezerski

Kuva: Kirjan kuvitusta

Kenraalimajuri Georgi Veštšezerski 1950-luvulla.

määrättiin Vienen Kemissä sijaitsevan 160. jalkaväkirykmentin komentajaksi. Hän teki suurta työtä rykmentin kehittämiseksi, minkä tuloksena se oli Leningradin sotilaspiirin parhaita joukkoyksiköitä.

Vienen Kemi - Suomussalmi - Repola

160. rykmentti kuului 54. vuoristodivisioonaan. Ennen talvisodan alkua rykmentin nimi muutettiin 81. rykmentiksi ja sittemmin tämä alistettiin 163. jalkaväkidivisioonalle. Veštšezerski kirjoittaa, miten rykmentti lähti marssille Vienen Kemistä kohti Suomen rajaa 1. syyskuuta 1939 ja miten eteni matka Uhtuaan, Vuonniseen ja Lonkan rajavartiopäälle.

Kuva: Sergei Karpov

Muistelmakirjassa on paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia, esimerkiksi siitä, miten neuvostojoukot taistelivat suomalaisia tarkka-ampujia vastaan ja miten ne olivat tekemisissä paikallisen väestön kanssa Suomen alueella.

Kuva: Kirjan kuvitusta

Kuvassa Karjalan rintamalla Karhumäen piirissä v. 1942 eversti Georgi Veštšezerski (toinen vasemmalta), hänen takanaan oikealla on 313. jalkaväkidivisioonan komentaja eversti Grigori Golovanov. Tässä kuvassa Georgi Veštšezerski on vielä eversti. Kenraalimajuri hänestä tuli v. 1943.

- Kirja näyttää, että eteneminen valtakunnanrajalle oli hankalaa. Osa matkaa kuljettiin kuorma-autoilla ja osa jalan. Bensiniä oli puute. Osa kuorma-autoista toimi polttopuilla, joiden hankinta oli ongelmallista. Oli pakko rakentaa tie joukkojen liikkumiselle. Jouduttiin rakentamaan siltoja jokien yli seisoen vyötäröä myöten jääkylmässä vedessä ja maakuoppia vaikeaan maastoon, Šerov-Ignatjev korostaa.

Aamulla 30. marraskuuta rykmentti ylitti Suomen rajan Lonkan kohdalla ja alkoi edetä länteen ja sitten etelään kohti Suomussalmen kirkonkylää. Kirjasta lukee taisteluista suomalaisia joukkoja vastaan, Suomussalmen valloittamisesta, neuvostojoukkojen puolustustaisteluista Suomussalmella ja vetäytymisestä siltä Kiantajärveä pitkin pohjoiseen.

— Veštšezerski kertoo yksityiskohtaisesti taisteluista sekä neuvostosotilaiden ja -upseerien arjesta. Kirjassa on paljon mielenkiintoisia yksityiskohtia, esimerkiksi siitä, miten taisteltiin suomalaisia tarkka-ampujia vastaan ja miten oltiin tekemisissä paikallisen suomalaisväestön kanssa, kommentoi Petroskoin valtionyliopiston historian professori **Sergei Verigin**.

Veštšezerski käsittelee myös puna-armeijan 44. jalkaväkidivisioonan murskaamista Raatteen tiellä tammikuussa 1940. Divisioonaa saapui Ukrainasta auttamaan Suomussalmella saarettua 163. divisioonaa. Edelleen Veštšezerski kertoo 81. rykmentin taisteluista Kuhmon (Repolan) suunnalla helmimaaliskuussa. Rykmentti yritti muiden 163. divisioonan yksiköiden kanssa auttaa suomalaisten motittamaa 54. divisioonaa.

Kirjan lopussa Veštšezerski kertoo osallistumisestaan Moskovassa huhtikuussa 1940 pidettyyn sotilasjohdon kokoukseen, jossa tarkasteltiin talvisodan kulkua ja tuloksia.

Päällikkönä Suuressa isänmaallisessa sodassa

Talvisodan taisteluista eversti Georgi Veštšezerski myönnettiin 26. tammikuuta 1940 Leninin kunniamerkki. Hänen komentamansa 81. rykmentti sai Punalipun kunniamerkin. Neljä rykmentin upseeria sai Neuvostoliiton sankarin arvonimen.

Veštšezerski osallistui sitten Suureen isänmaalliseen sotaan 1941-1945. Heinä - syyskuussa 1941 hän oli 52. jalkaväkidivisioonan komentajana. Divisioonaa taisteli saksalaisia joukkoja vastaan Murmanskin suunnalla.

- Divisioonaa antoi merkittävän panoksen Murmanskin puolustukseen. Veštšezerski kertoo siitä vuonna 1965 julkaistussa Kylmien kallioiden luona -muistelmakirjassaan, Šerov-Ignatjev kertoo.

Sen jälkeen Veštšezerski palveli Karjalan rintamalla Maaselän ja Karhumäen suunnalla. Vuodesta 1943 hän oli johtotehtävissä muilla rintamilla ja muun muassa oli jonkin aikaa marsalkka Georgi Žukovin edustajana. Sotilasansioistaan sodan aikana Veštšezerski sai Leninin kunniamerkin, kolme Punalipun kunniamerkkiä, 1. luokan isänmaallisen sodan kunniamerkin ja monta mitalia.

Vuonna 1956 Veštšezerski siirtyi kenraalimajurina reserviin. Hän kuoli Leningradissa 28. syyskuuta 1971.

Sergei Karpov
Petroskoi

Venäjän lähettiläs Kuznetsov: Venäjällä ei ole EU:ssa keskustelukumppania

Venäjän suurlähettiläs Pavel Kuznetsov on varovaisen toiveikas Amerikan ja Venäjän rauhanneuvottelujen suhteen Ukrainan kriisin ratkaisemiseksi. "Yhdysvallat on muotoillut vastuullisesti periaatteet, joista Alaskassa löytyi yhteisymmärrys", hän sanoi viitaten Yhdysvaltain presidentti Donald Trumpin 28-kohtaiseen rauhansopimusehdotukseen, jota Venäjän presidentti Vladimir Putin ja Trump hieroivat tavatessaan Alaskassa elokuussa.

Suurlähettiläs puhui perinteisessä Naapuriseuran ja Kallio-Vallilan Venäjä-seuran yhteisessä pikujoulussa lauantaina Venäjän lähetystössä. Paikalle oli kokoontunut pari sataa järjestöjen jäsentä. Hän korosti Venäjälle olevan tärkeää, että konfliktin perimmäiset syyt poistetaan. Euroopan reaktio

sopimustekstiin oli hänen mielestään ensin paniikki, sitten hämmennys ja lopuksi katastrofi. "Euroopalle on tärkeä euroatlanttinen yhteistyö, jonka se pelkää menettävänsä", hän jatkoi.

Eurooppa ulkona

Euroopan Unioni jää syrjään rauhanneuvotteluista suurlähettilänsä mielestä aivan omaa syytään. Ensiksikin EU on sulkenut itsensä pois kieltäytymällä keskustelemasta Moskovaa kanssa ja toiseksi EU on kiinnostunut vain konfliktin jatkamisesta aiheuttaakseen Venäjälle strategisen tappion. "Eurooppa ei halua, että rauhaa tehdään ilman sitä", Kuznetsov sanoi.

Kuznetsov muistuttaa, että osana rauhansopimusta Venäjän ja Euroopan on käytävä vakava keskustelu Euroopan turvallisuudesta ketään rankaisematta. "Eu-

Venäjän suurlähettiläs Pavel Kuznetsov muistutti, että Venäjää ja Eurooppaa odottaa vakava keskustelu turvallisuusratkaisuista. (Arkistokuva)

roopan maat ovat hylänneet kaikki muut vaihtoehdot kuin euroatlanttisen turvallisuusratkaisun", hän sanoi. Suurlähettiläs mainitsi ilahtuneensa ulkoministeri Elina Valtonen avauksesta, että Moskovaa kanssa olisi mahdollista avata vuoropuhelu. Pettymys oli melkoinen, kun Valtonen jo heti perään Brysselissä totesi, että rauha Ukrainassa ei poista Venäjän uhkaa. "Euroopan väestöä pelotellaan perusteettomasti Venäjän uhalla", Kuznetsov pahoitteli.

Suomi sotapuolueen etujoukoissa

Venäjän uhan tekosyillä tapahtuva Euroopan varustautuminen on saanut Kuznetsovin mielestä kolutuuttomat mittasuhteet. Sotajoukkoja tuodaan lähemmäksi Venäjän rajaa. Vuoropuhelu Euroopan ja Venäjän välillä joudutaan suurlähet-

tilään mukaan kuitenkin palauttamaan. "Venäjän on vaikea suhtautua EU:n johtajiin järkevinä kumppaneina", hän valitti.

Tiettyä optimismia antaa Kuznetsovin mielestä rauhan puolueen kehittyminen EU:ssa. Suomi ei kuulu niiden joukkoon. "Suomi on sotapuolueen etujoukoissa", hän totesi. Venäjän on vaikea nähdä, mitä Suomi hyötyy sotapolitiikasta, kun haitat ovat niin ilmeiset. "Suomi velkaantuu, työttömyys kasvaa", Kuznetsov luettelee. Hän toivoi, että poliittinen eliitti alkaa toimia Suomen kansan parhaaksi. "Vuoropuhelun ja yhteistyön hengessä kuten Naapuriseura ja Kallio-Vallilan Venäjä-seura tekevät", hän kehaisi lopuksi.

Leena Hietanen
Toimittaja, Helsinki

KANSAN ÄÄNI KUULUU MUUTOKSEN PUOLESTA

Ylhäältä johdettu lännen arvopohja kumisee tyhjiyttään

Ukrainan sodan lähestyessä vääjäämätöntä loppuaan, on syytä kysyä, olivatko ”lännen demokraattiset kansat” johtajien-
sa ”arvojen” takana? Kun katse ulotetaan menneisiin sotiin Vietnamista Irakin kautta Afganista-
niin, niin sodanvastaisuus on näkynyt kaduilla, mielenosoituksi-
na, USA-vastaisuutena. Nyt näin ei ole ollut, Venäjä-vastaiset mie-
lenilmaukset ovat olleet vähäi-
siä. Nyt saatetaan kysyä, jopa osoittaa sormella, että olivatko kaikki 60-luvulta alkaneet mie-
lenilmaisut Moskovasta johdet-
tuja, rauhanliikkeidenkin järjes-
tämät? jotka keräsivät miljoonia ihmisiä eri puolilla maailmaa rau-
han vaatimusten taakse. Uskoi-
vatko kansat aiemmin demokra-
tian voimaan, johtajiensa arvojen vastaisesti?

”Demokratian-viennin” USA-lainen malli on vaihtunut yleiseksi ”läntis-
ten arvojen” vienniksi, joka ei tarjoa yhtä eheää kuvaa maailmasta kuin ristiretkeläiset tai muut uskontokun-
nat, koska ne arvot on sidottu talou-
den ”realiteetteihin”.

Suomi autioituu

Ylevistä ja vetoavista puheis-
ta piittaamatta Suomi kuiten-
kin keskittyy, supistuu, kaupun-
gistuu ja autioituu – ja autioitu-
minen koskee jo kohtuullisesti
menestyneidenkin maakuntien
reunakuntia. Syrjäseuduilla yhä
useampi talo jää tyhjiilleen.

Meillä on vuosikymmeniä vakuutel-
tu koko Suomen asuttuna pitämis-
tä ja vuosikymmeniä tätä myyttiä on
vaalittu milloin millään verukkeella.
Ylevistä ja vetoavista puheista piit-
taamatta Suomi kuitenkin keskittyy,
supistuu, kaupungistuu ja autioituu
– ja autioituminen koskee jo koh-
tuullisesti menestyneidenkin maa-
kuntien reunakuntia. Kun olin vielä
töissä muistaakseni 1990 luvulla, oli
kova into saada aluekeskuksia, joilla
olisi voinut jarruttaa keskittämistä.
Paljon tehtiin alueilla töitä ja suun-
nitelmia. Kun tuli uusi Kepu ja hal-
litus, kaikki työt ja kehittämiset me-
ni hukkaan.

Väestö valuu etelään

Viime tietojen mukaan väestöstäm-
me 85 prosenttia asuu linjan Kokko-
la–Joensuu eteläpuolella, ja jo puo-
let asuu linjan Rauma-Imatra ete-
läpuolella. Kasvu on jäänyt muu-
taman kaupunkikeskuksen varaan
niin sanotun kasvukolmion kerätes-
sä voitot. Maamme maantieteelli-
nen keskipiste on Piippolassa Poh-
jois-Pohjanmaalla, kunta väestöllin-
en keskipiste on Kanta-Hämees-
sä Hauholla valuen vuosittain vää-

YK:ssa kansakunnista kaksi
kolmasosaa ”paheksui” Venäjän
aloittamaa hyökkäyssotaa, mutta ei
hyväksynyt Venäjän vastaisia sank-
tioita, eivät halunneet horjuttaa ta-
louttaan ja taloudellista yhteistyötä.
”Länsi” sanktioi Venäjää, taloutensa
ja kansojensa hyvinvoinnin hinnalla.
Lännen sosiologit ovat pitkään pu-
huneet demokratian kriisistä, jon-
ka voi ajatella näyttäytyvän pahim-
millaan tällaisena ylhäältä johdettu-
na arvokriisinä, sodan priorisointina,
kansan elinolojen kurjistamisena?

Länneltä yhteisesti ja kansa-
kunnilta erikseen puuttuu poliit-
tinen johtajuus, jonka tärkeimpänä
ajatuksena tulisi olla kansalaisten
tasa-arvoinen hyvinvointi. Sosiolo-
git ovat todenneet, että päätösvalta
on ajautunut taloudelliselle eliitille,
kansan luottamus poliittikkoihin on
rapissut vuosikymmenten myötä,
mikä näkyy laskevissa äänioikeut-
taan käyttäneiden määrissä. Tällä
on suora yhteys ”läntiseen arvopoh-
jaan, stubbilaiseen -realismiin”, kan-

jäämättä laavavirran lailla kilomet-
rin etelään.

Kehitys on jatkunut tällaisena
koko 2000-luvun. Koronapande-
mian synnyttämä maallimuuttoryn-
täyskin lässähti. Väestötutkija Timo
Aro totesi taannoin, että miljoona
suomalaista mielti koronan jälkimai-
ningeissa muuttoa maalle, mutta to-
dellisuudessa vain harvat toteuttivat
aikeensa Ja muuttaneistakin suurin
osa on vähin äänin palannut. Itse-
kin kohtasin synnyinseudullani So-
merolla käydessäni monia perhei-
tä, jotka olivat muuttanut ruuhka-
Suomesta pois. Yksi selkeä ja ny-
kytilanteessa erittäin vaarallinen
muutos on jo osittain tapahtunut:
paperiteollisuuden alasajo ja Venä-
jältä suuntautuneen ostos- ja muun
matkailun loppuminen ovat tehneet
itäisestä Suomesta ehkä nopeimmin
autioituvan alueemme.

Tapahtuu mitä laulussa Euroopan syrjäkylät kertoi

Viime päivinä olemme saaneet seu-
rata hallituksemme toimia heikosti
kehittyneiden alueidemme alasajon
kiihdyttämisessä monien sairaalo-
iden päivystysten lakkauttamisilla.
Kun väestömme ei kasva ja kun se
keskittyy, kiusaus sairaalaverkkom-
me riisumiseen on helpolta näyttävä
mahdollisuus ”palveluiden tehosta-
miseen”. Mutta sillä on ankarat si-
vuvaikutuksensa. Tiedän, että ”taantu-
vien alueiden” asukkailla oma sairaal-

salaiset eivät usko vaikutusmahdol-
lisuuksiinsa.

Lännen demokratioissa ei ole
yhtenevää näkemystä sodan syis-
tä, oliko kysymys Naton laajentumi-
sesta Hitlerin Barbarossa-tyyppisek-
si uhaksi vai Ukrainan venäläisten oi-
keuksista, ehkä Putinin laajentumis-
pyrkimyksistä? Johtajiensa ”aseelli-
nen arvopyrkimys” ei ole kuitenkaan
vakuuttanut lännen kansalaisia, että
olisivat miljoonin mieltään ilmaise-
massa Venäjää vastaan kuten men-
neinä vuosikymmeninä USA:ta. Uk-
raina on kuitenkin saanut lännen
johtajien tuen kuten Hitlerkin aika-
naan Alankomaiden ja Ranskan alis-
tamisen jälkeen sai monen maan
johdon mielen muuttumaan, Suo-
menkin.

Kansalaiset eivät sotia sytytä,
eivätkä rauhoja solmi, vaikka ovat-
kin johtojen liikkeellepaneva voima,
niin mielenosoituksissa kuin vaali-
urnilla, ehkä tänään Somessa?

Hannu Ikonen
Lieksa/Sisilian Ispica

la on paljon enemmän kuin palvelu-
jen tarjoaja. Se on elämää turvaava
instituutio, omaan asuinalueeseen
kiinnittävä voima.

Sairaalat loppuvat lopetta-
matta, näivettämällä. Itsekin olen
tämän havainnut. Meidän Raahem-
me aluesairaalaan yksiköt klinikat
pienevät ja osa on lopetettu. Saira-
aloiden riisuminen koskee niitä aluei-
tamme, jotka eivät kaipa enää yh-
tään enempää elinolojensa hanka-
loittamista. Henkilökunnan ammat-
titaitoa ja alueen ihmisten turval-
lisuuden tunnetta ylläpitävien toi-
mintojen poisvieminen ripustaa nä-
mä sairaalat henkilökuntineen löy-
sään hirteen. Ne, jotka voivat, siirty-
vät varmempiin ja ammatillisen ke-
hityksen turvaaviin paikkoihin, alue
menettää asukkaita ja hyviä veron-
maksajia – ja sairaalan toimintaa su-
pistetaan edelleen. Vaikuttaa siltä,
että Orpo-Purran hallituksen kiritys
pakottaa alueita irtisanomaan tu-
hansia ammattilaisia.

Näivettymisen kierre ruokkii
itse itseään, ja alueen ennestään-
kin heikko vetovoima loppuu ko-
konaan. Päättäjätkin pääsevät hel-
pommalla: sairaalat loppuvat lopet-
tamatta, näivettämällä. Ja vasen
käsi ei tiedä, mitä oikea tekee.
Päätäjät höpöttävät katteettomas-
ti koko maan asuttuna pitämisestä,
”maanpuolustuksellisista syistäkin”.

Virjo Lehmusketo, Raahel

Mediapooli päättää

Tietoa ruvettiin siivilöimään län-
nen politiikkaan sopivaksi Katai-
sen hallituksen aikana. Se perus-
ti Huoltovarmuuskeduksen alai-
suuteen Turvallisuuskomitean
samalla kun solmittiin Yhdysval-
tain (Nato) kanssa isäntämaasop-
imus. Sen jälkeen edes kansan-
edustajat eivät ole voineet sanoa
mitä haluavat.

Mediapoolin kontrolliin kuuluvat
käytännöllisesti katsoen kaikki me-
dia-alan yritykset, joista tärkein on
Yle. Verovarain toimiva Yle kontrol-
loi veronmaksajia! Mediapoolin pe-
rustaminen oli yksi keskeisimmistä
toimista oikeusvaltioperiaatteen ro-
muttamisessa. Mediapoolilla on so-
titaallinen organisaatio. Sillä on usei-
ta alaryhmiä, joista tärkein on sisäl-
töryhmä, joka Ylen pääjohtajan joh-
dolla muokkaa kansalle jaettavan

Totuus

Mikä on totuus, kysyi kuuluisa
tuomari kauan sitten, kun hän
ajatteli tuomitsevana kuole-
maan tunnetun puusepän. Suuri
joukko tavallista kansaa piti syy-
tettyä syyttömänä, mutta arvostet-
tetut papit ja rikas yläluokka ka-
teudesta vaati kuolemaa, puuhun
naulaamista koko päiväksi juhla-
kansan nähtävänä. Tuomari jäi
historian kirjoihin käsien pesus-
ta ja tuomion laadusta, ”Pilatus-
sen tuomio”.

Yleinen mielipide

Sellaisen sanan suojaan verhotaan
nyt kaikki väärät syytökset. Venäjä
on joutunut ennen kuulumattoman
syytösröyryn ja vihapuheen koh-
teeksi. Kaukaisen suurvallan ryös-
tö- ja valloitushalu tahdotaan pei-
tellä tarpeelliseksi ja maailman pe-
lastamiseksi. Historian opetukset
unohdetaan. Myötätuntoa Venäjää-

Mikä on Ukraina?

Suomalaisille ei tunnu uppoavan,
mikä on todellinen Ukraina. Olen
yrittänyt selittää useamman ker-
ran, mutta kun ei mene jakeluun.

Uusimman tutkimuksen mukaan
ukrainan kielen käyttö on vähenty-
nyt Kiovan kouluissa. 66 % Kiovan
koululaisista myönsi, etteivät he
käytä valtiollista kieltä luokassa, ja
82 % ei käytä sitä välitunneilla. Tämä
käy ilmi Ukrainan valtion koulutuk-
sen laatupalvelun ja valtion kielen
suojelusta vastaavan toimiston te-
kemän kyselyn tuloksista. Vain 18 %
oppilaista ilmoitti käyttävänsä kou-
lussa yksinomaan ukrainan kieltä.

Samaan aikaan lähes neljän-
nes Kiovan opettajista (24 %)

tiedon lännelle sopivaksi eli se päät-
tää, mitä voidaan julkaista ja missä
muodossa. Mediapooli käytännössä
nostaa ja laskee poliitikot.

Yksikään omaa etuaan val-
vova poliitikko ei pullikoi Media-
poolin määräämää ”virallista” tie-
to vastaan. Mediapoolin huolehti-
masta sensuurista alkoi Suomen it-
senäisyyden latistaminen päättyen
viimeviikkoisen itsenäisyyspäivän
edeltävään päivään, jolloin armei-
jamme käskyvalta siirtyi Yhdysval-
toihin. Suomen armeijan ylipäällik-
kö, edelleen Tasavallan Presidentin
nimikettä kantava, saa nimittää puo-
lustusvoimien Yhdysvaltain tahtoon
soveltuvan ylimmän johdon.

Jussi Särkelä
Päivän tökkäys 3527.

kohtaan ei sallita. Ei haluta muistaa
kuinka suuren tuhon Neuvostoliitto
kärsi Saksan hyökätessä, 23 miljoonaa
ihmistä, ja laajat rakennusten
tuhot. Suomessa niistä ei juuri pu-
huttu, koska olimme Saksan liittolai-
sia. Tosiasioista tietämättömät mat-
kustajat Linja-autossa naureskelivat
rakennusten kehnoutta.

Aivan julmaa on myös sodan
hyväksyminen isämaallisuuden
nimissä. Eikö osata kuvitella miltä
tuntuu kuulla palovammoihin kuo-
levan lapsen parkumoini Onko sää-
li ja myötätunto ihmiskunnasta täy-
sin kadonnut? Ihmisyyttä puolustaa
vain aniharva pienilevikkinen lehti
kuten Kansan Ääni.

Unto Kiiskinen
Jokioinen

kommunikoi venäjäksi oppitun-
neilla ja toiset 40 % välitunneilla.
Tutkimuksen mukaan keskimäärin
40 % Ukrainan kaikista koululaisis-
ta kommunikoi pääasiassa venäjäk-
si välitunneilla. Jos tämä on tilanne
neljän vuoden sotimisen ja kielto-
jen jälkeen, niin miten se voisi tästä
enää mihinkään muuttua?

Ja sitten meillä täristään Ka-
linkan esittämisestä koulussa, kun
ukrainalaiset nuoret kuuntelevat
pääsääntöisesti venäjänkielistä mu-
siikkia... Kalinka on muuten niin uk-
rainaksi kuin venäjäksiinkin калинка.

Jauri Varvikko
Facebook

Palestiinan kommunistien lausunto YK:n turvallisuusneuvoston 19.11. Gaza-päätöksestä

Palestiinan kommunistinen puo-
lue hylkää jyrkästi YK:n turvalli-
susneuvoston äskettäin anta-
man päätöksen Gazan kaistalees-
ta, joka juontaa juurensa täysin
puolueellisesta amerikkalaisesta
aloitteesta Israelin miehityksen
ja sen jatkuvan aggression puo-
lesta kansaamme vastaan. Tämä
päätös sivuuttaa palestiinalais-
ten kansallisen tahdon ja edus-
taa räikeää yritystä pakottaa uu-
sia realiteetteja, jotka ovat linjas-
sa Israelin hankkeen kanssa, jon-
ka tavoitteena on heikentää kan-
samme oikeuksia ja poistaa hei-
dän oikeutettu asiansa.

Ehdotettu päätös ei edusta askel-
ta kohti aitoa rauhaa. Sen sijaan se
pyrkii asettamaan hylätyn kansain-
välisen valvonnan Gazan kaistalle
ja toistamaan yrityksiä eristää sek-

tori Länsirannalta ja Jerusalemissa,
palvelen suunnitelmaa, jonka ta-
voitteena on pirstouttaa Palestiinan
maantieteellinen ja poliittinen yhtei-
näisyys. Tämä lähestymistapa heijas-
taa jälleen Yhdysvaltojen roolia mie-
hityspoliitiikan tukemisessa ja jatku-
via pyrkimyksiä muokata konfliktia
miehittäjän olosuhteiden mukaan.

Palestiinan kommunistinen
puolue vahvistaa, että kaikki kan-
sainvälinen läsnäolo tai sotilaalli-
nen voima, joka kohdistuu Gazaan
ilman kansamme ja vastarintajouk-
kojemme nimenomaista suostu-
musta, muodostaa uuden miehi-
tyksen muodon ja siihen vastataan
samalla tavalla kuin Israelin miehi-
tystä vastaan. Kansamme ei hyväk-
sy mitään yritystä horjuttaa heidän

kansallista päätöstään tai kansain-
välistä heidän maansa ja kohtalon-
sa hallintaa.

Puolue toistaa myös vahvan
kantansa, että palestiinalainen vas-
tarinta kaikissa muodoissaan on lai-
linen oikeus miehityksen alla eläväl-
le kansalle. Tämä oikeus perustuu
historiallisiin periaatteisiin ja kan-
sainvälisiin peruskirjoihin, jotka ta-
kaavat kansoille oikeuden vastustaa
kolonialismia kaikissa muodoissaan.
Aseiden tulevaisuus ja päätökset ni-
den käytöstä ovat yksinomaan pa-
lestiinalaisten asia, jonka määrävät
vapautuksen polku ja kansan vasta-
rintajoukkojen tahto, eikä kansain-
välisten tai alueellisten neuvottelu-
jen aihe.

Aikana, jolloin arabien viral-

listen kantojen heikkeneminen
on valitettavaa ja jotkut kansain-
väliset toimijat suhtautuvat epä-
röivästi ottamaan selkeää kantaa
tätä epäoikeudenmukaista päätös-
tä vastaan, puolue varoittaa kaikis-
ta yrityksistä ohittaa vastarintajouk-
kojen sitoumukset tai hyödyntää
humanitaarista tilannetta ratkaisus-
jen pakottamiseksi, jotka heikentä-
vät kansamme kansallisia oikeuksia.
Palestiinan kommunistinen
puolue korostaa, että kasvavaa glo-
baalia kansanliikettä, joka osoittaa
solidaarisuutta palestiinalaisasialle,
tulisi käyttää vahvistamaan palesti-
nalaista narratiivia ja vahvistamaan
Israelin kansainvälistä eristäytymis-
tä. Tulitaukosopimusten takaaajaval-
tioiden on täytettävä vastuunsa pa-

kottamalla miehitys heti lopetta-
maan hyökkäyksensä, vetäytymään
kokonaan Gazan kaistalta ja avaa-
maan rajan ylityskohdat ilman rajoi-
tuksia humanitaarisen avun pääsyn
mahdollistamiseksi.

Yhteenvetona puolue kehot-
taa kommunistisia ja työväenpuo-
lueita, maailman vapaita kansoja
sekä aktiivisia kansanliikkeitä lisää-
mään solidaarisuutta ja taistelua im-
perialismia ja sionismia vastaan pa-
lestiinalaisten kansan tukemisek-
si, jonka taistelu on osoittanut, et-
tei vapautuksen tahtoa voi voittaa
ja että vastarinta kestää niin kauan
kuin miehitys on olemassa.

Palestiinan kommunistinen
puolue
Toim. Hannu Kautto, konekäännös

Tukea Kansanäänelle

Veli Väisänen 100 e, Jarmo Mukkala 25 e, Pekka Tiainen 20 e, Hannu Kautto 100 e, Wanha Seppä 10 e, Heikki Männikkö 41 e, Nicholas Wilkman 2 e, Viljo Heikkinen 18 e, Pentti Mansikkamäki 30e, Unto Nikula 18 e, Terttu Mylly 8 e, Tapani Kaislasuo 20 e, Timo Nieminen 3 e, Jartsev 10 e, Terttu Mylly 8 e, Kalevi Wahrman 20 e, Juha Suominen 8 e, Harri Rajala 20 e, Teemu Ryhänen 20 e, Reino Kolmonen 98 e, Tarja Männikkö 41 e, Espoon Leipäpappi 15 e ja Esko Rintala 28 e.

EUN VASTAINEN KANSANRINTAMA RY,
OP FI0855411420027966
Keräyslupa: RA/2020/1128 24.9.2020

Historiallisen materialismin perusteista (6/8)

Jatkoa sivulta 15

sotajoukko pyrki Laatokalle, mutta 15.7.1240 käytiin Nevajoen taistelu. Siinä Novgorodin ruhtinaan **Aleksanteri Jaroslavitsin** (myöh. **Neviski**) joukot voittivat Birger Jaarlin johtamat joukot ja estivät Ruotsin laajentumisyritykset itään pitkäksi aikaa. (3) Ruotsin kolmas retki (toinen ristiretki) Suomen valloittamiseksi ja Novgorodin vaikutusvallan eliminoimiseksi tehtiin Hämeeseen n. vuonna 1249–1250 Birger Jaarlin johdolla (arvio). Silloin Hämeeseen sijoitettiin sotaväkeä ja alettiin rakentaa Hämeenlinnaa. (4) Ruotsalaiset yrittivät tunkeutua yhä kauemmaksi itään Laatokalle ja Nevalle. **Tyrgils Knutssonin** (Ruotsin valtaneuvos ja sotapäällikkö) johdolla suoritettiin sotaretki Karjalaan v. 1293 (kolmas ristiretki). Ruotsi sai haltuunsa läntisen Karjalan, mutta eivät tavoittelemaansa Neva-joen suuta. Silloin ruotsalaiset perustivat alueelle Viipurin linnan. (5) Ruotsalaiset yrittivät vielä tavoitella Nevan suistoa ja tekivät alueelle **Torgils Knutssonin** (Ruotsin drotsi t. pääministeri) johdolla sotaretken v. 1300–1301. Nykyisen Pietarin alueelle he rakensivat Landskronan linnoituksen v. 1300. Mutta Novgorodin joukot piirittivät tämän linnoituksen ja tuhosivat sen v. 1301. Viuhollisuudet Ruotsin ja Novgorodin välillä jatkuivat, kunnes v. 1323 hanskakauppiaiden toimissa välittäjinä, solmittiin Pähkinäsaaren rauha. Ruotsalaiset valloittivat hiljalleen Etelä-Suomen ja suomalaiset maksoivat Ruotsiin erilaista veroa. Ruotsista muutti Suomeen säätyläisiä, aatelistoa ja papistoa, joiden mukana Suomessa alkoi vakiintua suurmaanmistus.

Norja kykeni 1200-luvulla vahvistamaan herruuttaan Pohjois-Atlantin itäosan saarilla, Orkneylla, Shetlannilla ja Färsearilla. vuonna 1262 he saivat Islannin ohella haltuunsa myös Grönlannin. Maan pohjoisosan saamelaisia oli vaikea saada kuuliaisiksi veronmaksajiksi. Siksi aloitettiin Norjan koillisosan asuttaminen ja Vardön saarelle

rakennettiin v. 1307 kirkko ja linnoitus. Norjalaiset joutuivat siellä viuhollisuksiin karjalaisten ja heidän tukijoiden novgorodilaisten kanssa. Aseelliset yhteenotot päättyivät v. 1326 Novgorodissa solmittuun rauhansopimukseen.

Feodalismi Skandinaviassa kehittyi perustuslaillisen monarkian ja feodaaliunionien suuntaan

Pähkinäsaaren rauhaan tullessa skandinaavinen yhteiskuntajärjestelmä oli saavuttanut feodalismien vaiheen. Säätyjärjestelmä, keskitetty kuninkaan valta ja läänityslaitos olivat muotoutuneet. Yhteiskunta-kehitys mm. jatkui kuninkaallisten riitojen ja valtiollisen pirstoutuneisuuden merkeissä. Feodaaliset läänitykset pysyivät väliaikaisina, eivät muuttuneet perinnöllisiksi. Feodaaliherrojen mahtia heikensi se, että suuret maatilat muodostuivat vasta sitten, kun feodaalikoron taso oli laskenut. Näitten syitten takia Skandinavian feodaaliherrat eivät tavoitelleet riippumattomien ruhtinaskuntien luomista. Ylimystö alkoi omaksua feodaalisen perustuslaillisuuden ideologiaa ja kuninkaita pakotettiin myönnetyksiin, joilla lainsäädännöllisesti rajoitettiin kuninkaan valtaa. Kuningaskuntien käytäntöön muotoutuivat ylimystön kokoukset ns. Herrainpäivät, vuosittaiset feodaalisen parlamentit. Hyvin merkittäviksi hallinnan elimiksi muodostuivat kuitenkin valta-neuvostot. Ne käyttivät merkittävää valtaa, valvoivat kuninkaan toimia ja hoitivat maan asioita kuninkaan poissa ollessa. Säätyihin perustuvaa ja rajoitettua kuningasvaltaa edustava monarkia vakiintui Skandinavian aina 1600-1700-luvuille saakka. Skandinavian feodaaliseen kehitykseen vaikuttivat 1300-1600 luvuilla feodaalivaltioiden väliset henkilöunionit, varsinkin saksalaisten käsityöläisten ja malminkaivajien maahanmuutto, voimakas hanskakauppiain liitto sekä kolmen Skandinavian maan poliittinen ja sotilaallinen liitto, Kalmarin Unioni.

Filosofian työryhmä

Pjongjangissa rakennetaan asuntoja

Hwasongin alueen kolmas rakennusvaihe on moderni rakennuskokonaisuus, jossa on omaleimaisia kaupallisia ja ravintolapalveluja tarjoavia rakennuksia. Alueen 10 000 asuntoa saatiin valmiiksi 2025.

Hyvät toverit, ystävät
Varmaan muistatte, että vuosi sitten Kansainvälisenä Naistenpäivänä 8.3.2025 Naisasialiitto Unioni järjesti mahtavan protestitapahtuman, jossa puolustettiin naisten ja kaikkien sorrettujen ihmisten oikeuksia. Samaa juhlapäivää vietetään myös ensi maaliskuun 8. päivänä, joka on sunnuntai. Myös Kansan äänen järjestöt ovat tapahtumassa mukana. Varatkaa tämä päivä protestipäiväksi. Ehkä Naiset uskaltavat protestoida epäinhimillisiä sopeutuksia vastaan.

Kommunistien liiton toimikunnan kokous

Kommunistien Liiton toimikunnan kokous Hermannin kerholla, os. Hämeentie 67 Helsinki to. 22.1. 2026 klo 17.00 yhdessä EVKR:n hallituksen kanssa. Opintotilaisuus 18.30. Aihe: **EU:n tulevaisuus ja järjestömmme tehtävät.** Käsitellään normaalit kokousasiat, talven toimintaa sekä järjestölliseen ja ideologiseen työhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä ja mm. seuraavia asioita: (1) Arvioidaan kansanrintaman kehittämisen kysymyksiä, (2) Kansainvälisen yhteistyön ja ulkopoliittian kysymyksiä, (3) Historiallisen materialismin opintoaineiston arviointi (4) talven ja kevään opinto- ja julkaisutoiminta, (5) Tekoälyn hyödyntäminen (6) Kannanotot ja muut asiat (7) EVKR:n järjestäytymiskokous (8) Kansan äänen joulunumeron 6/2025 arviointi ja seuraavan numeron 1/2026 ideointi ja valmistelu sekä KÄ:n verkkojulkaisun toiminnan kehittäminen ja kokemusten arviointi.
Tervetuloa jäsenet ja ystävät !

Maksuohje:

Maksukäytäntö on muuttunut pankeissa siten, että maksusaajaksi kirjoitetaan virallinen nimi isoin kirjaimin ja pankkitili kirjoitetaan kaikki numerot yhteen. Esim. EUN VASTAINEN KANSANRINTAMA RY ja pankkitili ilman välejä FI0855411420027966. **Huom!** EU:n vastaisen kansanrintaman osalta virallinen nimi kirjoitetaan isoilla kirjaimilla, koska yhdistysrekisterissä sen nimi on kirjoitettu isoin kirjaimin. Joidenkin muiden järjestöjen kohdalla asia voi olla toisin.

Esitys Kansan äänen ilmestymisajoina kaudelle 2026:			
Numero	painopäivä	deadline	tervehdysten deadline
1/2026	maanantai 02.3. -26	perjantai 20. 2. -26	lauantai 25.4.-26
2/2026	maanantai 27.4. -26	perjantai 17. 4. -26	
3/2026	maanantai 15.6. -26	perjantai 05. 6. -26	
4/2026	maanantai 31.8. -26	perjantai 21. 8. -26	
5/2026	maanantai 26.10. -26	perjantai 16. 10. -26	
6/2026	perjantai 21.12. -26	perjantai 11. 12. -26	lauantai 19.12.-26

SFT:n hallitus kokoontuu
Sodan ja fasisminvastainen työ ry.:n hallitus kokoontuu to 5.2.2026 klo 18.00 Hermannin kerholla os. Hämeentie 67, Helsinki. Käsitellään syksyn ja talven toimintaa sekä järjestölliseen ja sodanvastaiseen työhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. **Tervetuloa**

Suomen Työväenpuolue STP
Os. Karstulantie 2 A 5, 00550 Helsinki
<http://www.facebook.com/groups/167525526686703/>

EU:n Vastainen Kansanrintama ry.
Kansan ääni
kansanaani.org

Kommunistien Liitto ry.
<http://www.kommunistienliitto.com>
SP FI80 41080010 3882 24

Juche-aatteen opintoyhdistys
Tilaa suomenkielistä aineistoa Juche-aatteesta!
www.jucheate.com
juche.aate@saunalahti.fi
puh. 045 671 3408

KOMINFORM
Päivän uutisotsikot:
<https://www.facebook.com/sipila.heikki?ref=bookmarks>
<https://vk.com/id430603986>

EVKR toimii
EU:n Vastaisen Kansanrintaman johtokunta kokoontuu to 22.1. 2026 klo17.00 Hermannin kerholla os. Hämeentie 67, Helsinki. Kokous pidetään myös etäkoukousena. Liity kokoukseen seuraavasta linkistä <https://meet.jit.si/Kansanaanengi>

Käsitellään mm. seuraavia asioita: (1) Kansanrintaman kehittämisen ja järjestötyön kysymyksiä (2) Kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä (3) Historiallisen materialismin opintoaineiston paino ja aika (4) Talven ja kevään opintotyö (5) Tekoälyn hyödyntäminen (6) Kannanotot ja muut asiat (7) EVKR:n järjestäytymiskokous.
KÄ:n toimituskunnan kokous. Arvioimme KÄ:n numeron 5-6/2025 sekä KÄ:n verkkojulkaisun kokemuksia ja suunnittelemme lehden talvinumeroa (1/26). Opintotilaisuus 18.30. Aihe: **EU:n tulevaisuus ja järjestömmme tehtävät. Katso Kansan ääni 6/2025.** Aiheeseen johdattelee **Heikki Männikkö**

Julkiset keskusteluforumimme FB:ssa

Suomen Työväenpuolue FB

Ryhmä keskittyy mm. yhteiskunnalliseen keskusteluun, luokkatietoisuuden edistämiseen, ay-liikkeen, puoluepolitiikan, rauhantyön, globalisaation ja ulkopoliittian kysymyksiin.

Kansanrintama- vaihtoehto uusliberalismille FB

Ryhmän tavoite on kehittää vaihtoehto nykyiselle kovalle markkinavoimien yhteiskuntapolitiikalle ja toteuttaa yhteiskunnallinen muutos Suomessa. Keskusteluun kuuluu laajasti politiikka ja yhteiskunnalliset asiat erilaisella informaatiolla.

Näissä ryhmissä toivotaan keskustelua marxilaisen yhteiskuntatieteen lähtökohdista. Linkitettäessä näihin ryhmiin artikkeleita on toivottavaa lisätä oma kommentti ja lähde. Noudatetaan nettietikettiä. Rasistinen ja fasistinen materiaali poistetaan.

JULKAISIJAT:
Suomen Työväenpuolue STP, EU:n Vastainen Kansanrintama ry., Kommunistien Liitto ry.

POSTIOSOITE:
Vellamonkatu 6-8 A 1, 00550 Helsinki
PUHELIN:
0440103450

PÄÄTOIMITTAJA:
Tommi Lievemaa

ILMOITUSHINNAT:
Järjestöt: 0,50 €/pmm
Muut 1 €/pmm

TILI:
OP FI08 5541 1420 0279 66

PAINOPAikka:
Picaset Oy

ISSN- TUNNUKSET:
ISSN-L 2243-4046
ISSN 2243-4046 (Painettu)
ISSN 2243-4054 (Verkkojulkaisu)

Suomen itsenäisyyden puolustus

Tänään vietetään Suomen itsenäisyyspäivää. Olemmeko tänään itsenäisiä? Vuoteen 1809 Suomi oli osa Ruotsia ilman mitään poliittisia oikeuksia – käytännössä itäisen siirtomaan asemassa. Ruotsin hävittyä sotansa Venäjää vastaan, Suomesta tuli Venäjän keisarinvallan alainen autonominen alue, jolla oli oma valtiollinen rakenne - senaatti ja sen alainen maakunta- ja kuntahallinto. Ajatus Suomen itsenäisyydestä vahvistui, kun tsaari syrjäytettiin maaliskuun valankoumuksessa 1917. Suomen eduskunta säätö ns. valtalain, jolla tsaarin valtaoikeudet siirrettiin eduskunnalle. Tämä merkitsi käytännössä maamme itsenäistymistä. Lakia kannatti eduskunnassa enemmistönä ollut sosialidemokraattinen puolue, maalaisliitto ja puolet edistyspuolueesta.

Kerenskin hallinto esti tsaarien tavoin Suomen, Baltian maiden ja Puolan itsenäistymisen. Suomettarelaiset eli nykyinen kokoomus ei hyväksynyt valtiovallan siirtoa Suomelle, vaan kutsui maahan Venäjän sotajoukot hajottamaan eduskunnan ja liittämään Suomen Venäjään. Oikeisto vastusti itsenäistymistä, koska se katsoi tsaarin ja Kerenskin estävän työväen valankoumuksen Suomessa.

Leninin johtama lokakuun vallankumous syrjäytti Kerenskin hallinnon ja mahdollisti em. maiden itsenäisyyden. Marraskuussa 1917 eduskunta otti haltuunsa korkeimman vallan ulko- ja sotapolitiikka lukuunottamatta. Maailmansota oli käynnissä eikä Suomella ollut puolustusvoimia. 6.12.1917 oikeistokin lopulta hyväksyi Suomen itsenäisyysjulistuksen. Venäjä tunnusti itsenäisyyden, jonka bolshevikien Tampereen puoluekokous jo 1906 kirjasi ohjelmaansa.

Ensimmäinen maailmansota oli pahentanut työttömyysongelmaa ja monet kokivat suoraan nälkää. Vuonna 1917 Suomessa oli laajalti lakkoja ja mielenosoituksia. Kaikkein tyytymättöimpiä ryhmiä olivat kaupunkien teollisuustyöläiset, torpparit sekä maaseudun tilalon väestö. Oikeisto oli hajottamalla eduskunnan kaapannut vallan. Punakaartit aloittivat vallankoumuksen nostamalla punaisen lyhdyn Helsingin työväentalon torniin 26. tammikuuta 1918. Punakaartilaiset saivat etelä-Suomen haltuunsa muutamassa päivässä ilman tais-

Kuva: Heikki Mämmikkö

Itsenäisyyspäivänä valtakunnallisella punaisten muistomerkillä Helsingissä puheenvuoron käytti Juhani Tanski

teluja. Saksassa koulutetut jääkärit muodostivat valkokaartin rungon ja valkoiset aloittivat sisällissodan valtansa palauttamiseksi. Suomeen hyökänneet Saksan asevoimat ja ruotsalaiset ”vapaaehtoiset” auttoivat valkoisen kaartin voittoon.

Maailmansotien välinen aika oli Suomessa pimeätä aikaa. Valtaan noussut porvaristo omak-sui natsien ajatukset ja suunnit-teli Saksan kanssa Neuvostoliiton alueiden valtausta ja Suur-Suo-meaa. Hitler eli jo varhain julkista-nut suunnitelmansa hyökkäyk-sestä Neuvostoliittoon. Stalin tiesi Saksan hyökkäävän ja ryhtyi toimiin sulkeakseen avoimen hyökkäys-reitin Leningradia vastaan. Neu-vostoliitto ehdotti lokakuun alussa 1939 Suomen hallitukselle vaihto-kauppaa. Neuvostoliitto esitti, että Suomi luovuttaisi Leningradin suo-javyöhykkeen, Suomenlahden ulko-saaret, Hangon ja Lappohjan sa-taman ja Neuvostoliitto luovuttaisi laajoja alueita Itä-Karjalasta. Mm. Paasikivi ja Mannerheim kannat-tivat vaihtokaupan hyväksymistä. Ulkoministeri Eljas Erkko keskeyt-ti Moskovan neuvottelut ja pakotti neuvottelijat palaamaan Suomeen. Paasikivi oli katkera Erkolle eikä koskaan nimittänyt sotaa ”talviso-daksi”. Hän kirjoitti: ”Sota on ”Erkon sota”, ja jatkoi: jos Erkko olisi mies, hän ampuisi kuulan kalloonsa. He-ti kun Suomen puolustus romahti talvisodassa, Neuvostoliitto suos-tui rauhaan. Suomen hyökkäys yh-dessä Saksan kanssa Neuvostoliit-toon 1941 oli tuhoon tuomittu. He-ti kun Suomen puolustus romahti kuten talvisodassa ja Suomi halu-

si lopettaa sotansa, Neuvostoliitto suostui rauhaan. Näin naapurimme on kolme kertaa antanut meille itsenäisyyden eli vuosina 1917,1940 ja 1944.

Naton laajentuminen merkitsee USA:n sananvallan voimistumista Euroopan asioissa. Naton kanssa tehdyn isäntämaasopimuksen mukaisesti Nato saa maamme sata-mat, lentokentät, rautatiet, sairaalat - jopa verotusoikeuden käyttöönsä. USA:n kanssa solmittu DCA-sopimus mahdollistaa USA:n tukikohtien perustamisen alueellemme. Niihin USA saa tuoda Suomen viranomaisille ilmoittamatta mitä tahansa aseistus-ta - taktisia ydinaseita myöten. USA saa siirtää sotajoukkojaan, minne tahansa maassamme, se saa DCA-sopimuksen mukaan tuoda itärajallemme sotilaita, tukikohtia ja aseis-tusta ilman, että Suomen virano-maisille edes kerrotaan, onko niiden varastoissa taktisia ydinaseita, hyök-käysvaunuja yms. kalustoa Venäjälle hyökkäystä varten.

EU:ta kehitetään koko ajan liittovaltioksi rikkomalla sen perustuslakia eli ns. Lissabonin sopi-musta eli ottamalla EU:n päätösval-taan jäsenvaltioille kuuluvia oikeuk-sia. Yhteisvelkoja ottamalla jäsen-valtiot halutaan sitoa kiinni liitto-valtioon. EU:n liittovaltiolistami-nen, Nato-jäsenyys ja DCA-sopimus vievät meiltä loputkin suvereniteet-tin rippeet. Enää ei voi puhua edes rajoitetun autonomian Suomesta, koska EU ja Nato päättävät jo talous- ja sosiaalipolitiikastammekin. Siksi EU:sta ja Natosta on erottava mah-dollisimman pian.

Juhani Tanski

Kuhmossa vaadittiin-Rajat auki!

Vartiuksen rajanylityspaikalla Kuhmossa vaadittiin rajaa auki ja ystävyyssuhteita kuntoon Rajat auki -autokulkueen päätteeksi. Rajan täyssulku on aiheuttanut kohtuuttomia vaikeuksia tavallisille ihmisille, joilla on perhesiteitä, huoltosuhteita tai muita välttämättömiä syitä liikkua rajan yli Venäjälle.

Tilaisuuden puheenvuoroissa kysyttiin muun muassa, onko oikein, että ihmiset joutuvat ajamaan 2000–2500 kilometriä joko Norjan tai Viron kautta Venäjälle. Se on liian pitkä matka. Samalla ihmeteltiin sitä, miksi nuo maat voivat pitää rajansa auki matkustajaliikenteeseen, mutta ei Suomi.

Tilaisuudessa muistutettiin myös rajasulun kielteisistä vaikutuksista rajaseudun taloudelle. Kun Vartiuksen rajanylityspaikka oli avoinna Kostamuksen suuntaan, se ei ollut vain kartalle piir-

retty viiva, vaan elävä taloudellinen yhteys, joka toi hyvinvointia molemmiin puolin rajaa. Rajan avoinna olo merkitsi Oulun korkeudelle ja Kainuulle työpaikkoja, yritystointa ja kasvua. Se mahdollisti viennin ja tuonnin logistiikan, matkailun ja palveluiden kehittymisen.

Alueet, jotka ovat kantaneet rajaseudun vastuuta eivät saa jäädä yksin seurausten kanssa. Tarvitsemme tunnustusta sille, että rajan sulkemisella on ollut poikkeuksellisen vakavat alueelliset vaikutukset. Tarvitaan konkreettisia toimia, tukea yrityksille, uusia elinkeinomah-

Kuva: Asko Julkunen

Rajat auki-tapahtumissa 14.12. Niiralan ja Vartiuksen raja-asemilla vaadittiin rajan avaamista ja paluumuuttoa normaaliin valtioiden väliseen yhteistyöhön.

dollisuuksia ja ennen kaikkea oikeudenmukaista kohtelua niille ihmisille, joiden arki ja toimeentulo ovat muuttuneet olosuhteiden pakosta.

Lopuksi vaadittiin yksissä tuumin rajan avaamista mahdollisimman pian, mieluummin heti.

Asko Julkunen
Sonkajärvi

Jaken muistelmateos puhuttaa

Kun lukee Jaakko Laakson muistelmateosta ”Punainen takapiru Jaakko Laakso” (Docendo 2025) jää päällimmäiseksi tunne, että oli aina joku, joka yritti kampittaa Laaksoa tämän poliittisella taipaleellaan. Jos ei poliittiset vastustajat niin ainakin Suojelupoliisi oli Laakson kintereillä raportoimassa tämän liikkeistä ja tekemisistä. Tästä asiasta Laakso kuitenkin mainitsee, ettei Suopo koskaan kuulustellut häntä mistään asiasta. Tämä osoittaa, että Suopo ymmärsi, että Laakso ei tehnyt mitään laitonta, vaikka julkisuudessa jutut ja huhut velloivat valtoimenaan aina maanpetturuuteen asti.

Jaakko Laakson poliittinen ura alkoi jo 1960-luvun lopulla vasemmistolaisessa opiskelijaliikkeessä. Laakson panos ns. taistolaisliikkeen voimahahmona on kieltämättä kiistämätön. Vuonna 1976 alkoi pitkä taival Suomen eduskunnassa. Aluksi tosin Tiedonantaja-lehden eduskuntatoimittajana. Kansanedustajaksi Laakso valittiin ensi kertaa vuonna 1991. Eduskuntatyö jatkui vuoteen 2011. Laakso toimi vuosia puolustusvaliokunnan varapuheenjohtajana ja Euroopan neuvoston yhtyneen vasemmiston puheenjohtajana.

Kuriositeettina mainittakoon, että Laakson ollessa puolustusvaliokunnan varapuheenjohtaja, Laakso tunnisti monen valiokunnan kuuleman asiantuntijan olleen nuorempana laitavasemmistoliiikkeen aktiivi ja peitelleen hämillään menneisyyttään. Osa otti jopa etukäteen yhteyttä ja esitti pyynnön, että ”ethän sitten mainitse, että tunnet minut hyvin jo vuosien takaa”. Aika noloa?

Laakson vaikutusvaltaa jo toimittajan työssä kuvastaa hyvin jopa presidentti Koiviston antipatia tätä kohtaan. Koivisto purki kiukkuaan ja huonoja välejänsä lehdistöön nimeämällä Laakson ”sopulilauman johtajaksi”. Laakso osasi kysyä Koivistolta kiperiä ulkopoliittisesti arkoja kysymyksiä, joista Koivisto narahti kiinni ja tietysti suuttui herkkähipiäisyyssissään.

Laakson toiminta eduskunnassa mm. EU-jäsenyyden ja Naton vastustajana sekä niin sanotun isäntämaasopimuksen kritikoijana sai varsinkin oikeistodemarien karvat pystyyn. Laakson asiantuntemus ja ahkeruus asioiden selvittämisessä oli esimerkiksi Paavo Lipposelle vaikeata niellä.

Luulen, että Laakson kampittamisyritykset johtuvatkin monien kohdalla kateudesta ja omien verkostoitumistaitojen puutteellisuudesta. Loistavilla puhelahojoilla varustettu Laakso ei ole ollut aina valtajulki-suudenkaan mieleen. Siitä esimerkkinä Hesarin suurkampanja Laakson mustamaalaamiseksi 1993 ”Dumellin-jutun” jälkipuinnissa.

Kirjassa ei käsitellä kuin pinnalta ”taistolais”-kuvioita. Se keskittyy isolta osin mielenkiintoisesti Suomen valtakunnanpolitiikkaan kytkettynä ulkopoliittisiin ja maailmanpoliittisiin tapahtumiin. Näissä asioissa Laakson taito, tietämys ja kontaktit pääsivät selvästikin oikeuksiinsa. Vaikkaan, että nykyeduskunnasta ei löydy yhtä asiantuntevaa kansanedustajaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Ei ainakaan vasemmistosta. Tämä teos kuuluu ehdottomasti politiikkaa seuraavan lukulistalle.

Ja kappas vaan! Oikeistodemarit hyökkäävät Demokraatti-lehdessä Laakson ja tämän kirjan kimppuun. Päätoimittaja Petri Korhonen vertaa Laaksoa mitään katumattomaan natsiin. Tämä Korhonen näyttäisi jutun perusteella olevan pahemman trauman omaava ihminen, alemmuuskompleksipesäke tai valepukuinen Lasse Lehtinen? Voi tietysti olla, että hän ei ole edes lukenut koko kirjaa?

Terho Laitila
FB-kirjoitus

EU-johtajat hakoteillä vaikka EU romahtaa käsiin

Sande Parkkonen.....täytyy sanoa et EU-johtajat on paljon kahelimpia kuin olen tähän saakka ymmärtänytään. Katsoin Saksan Merzin puheen, jossa herra ilmoitti, että vanhat suhteet Yhdysvaltoihin ovat lopullisesti poikki, eikä paluuta niihin enää ole. USA on nyt Euroopan vihollinen ja asettunut Venäjän puolelle. Mutta ei se mitään, sanoi Merz. Olemme vahvoja ja voimakkaita, ja pystymme yhdessä kukistamaan molemmat heittämällä, kunhan vahvistamme asevoimiamme ja kaikki seuraavat Saksaa kohti uutta uljasta huomista.

Ööh...

Saksan talous on romahtamassa, on ollut jo useita vuosia. Ranskan talous on pahemmassa jamassa kuin Suomen ja romahduskunnossa. Espanjassa nuorisotyöttömyys huitelee yli 20 % ja joissakin osissa Merzin vahvaa Festung Eurooppaa yli 40 %. EU on romahdustilassa. Kaikki euromaat horjuvat, niiden taloudet supistuvat, elinolut kurjistuvat, valtiot velkaantuvat, ja Merz on lähdössä taisteluun USA:ta ja Venäjää vastaan.

Kuulostaako tutulta? Saksa vastaan USA ja Venäjä. Ensimmäinen maailmansota. Saksa lyötiin lyttyyn. Saksa vastaan USA ja Neuvostoliitto. Toinen maailmansota. Saksa tuhottiin.

Suomen ulkopoliittinen johto elää Saksan pakaravälissä ja nuuhkii Klaus Schwaben oppeja, eikä ymmärrä, että nyt jos koskaan olisi peli-liikkeen aika. Valittavana on USA ja nousevat talousmahdit Kiina, Intia ja Venäjä, BRICS-markkinat, tai oppoava pahvijaloillaan horjuva Saksa liittolaisineen. Näyttää pahasti siltä, etteivät ainakaan nykyinen eduskunta ja hallitus kykene vetämään johtopäätöksiä, vaan seisovat vankasti jo hävinneen Saksan ja Eurostoliiton pikkuapurina, kunnes kaikki hajoaa käsiin.

Voi olla, että jossakin vaiheessa Antti Rinteen BRICS-pankkiin vuosia sitten tekemä 60 miljoonan sijoitus osoittautuu hintaansa tärkeämmäksi. Kunhan nykyinen poliittinen eliitti on lähetetty apukouluun opettelemaan uutta ammattia ja uudet poliitikot ryhtyvät ajamaan Suomen etuja ulkomaiden sijaan.

Otto J. Sullman
Sande Parkkonen